

Geirmund Dvergsdal, Finn Ove Båtevik og
Margrethe Eikrem Aarset

Rapport nr. 33

Inn på tunet i kommunal tenesteproduksjon

Når standardiserte tilbud ikkje strekk til?

Tittel	Inn på tunet i kommunal tenesteproduksjon. Når standardiserte tilbud ikkje strekk til?
Forfattarar	Geirmund Dvergsdal, Finn Ove Båtevik og Margrethe Eikrem Aarset
Prosjektleder	Finn Ove Båtevik
Sider	63 + vedlegg
Prosjektnummer	17148
Prosjekttittel	Inn på tunet (IPT) i kommunal tenesteproduksjon – frå prosjekt til drift
Oppdragsgivar	Regionale Forskningsfond Vestlandet, Fylkesmannen i Hordaland, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane og Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Ansvarleg utgivar	Møreforskning Volda
ISBN	978-82-7692-322-3
ISSN	1891-5981
Distribusjon	Open http://www.moreforsk.no/default.aspx?menu=1009 http://www.hivolda.no/fou
Nøkkelord	Innovasjon, oppvekst, kompetanse, partnerskap

© Forfattarar/Møreforskning Volda

Føresegnene i åndsverklova gjeld for materialet i denne publikasjonen. Materialet er publisert for at du skal kunne lese det på skjermen eller framstille eksemplar til privat bruk. Utan særskild avtale med forfattar/Møreforskning Volda er all anna eksemplarframstilling og tilgjengeleggjering berre tillate så langt det har heimel i lov eller avtale med Kopinor, interesseorgan for rettshavarar til åndsverk.

Forord

Prosjektet «*Inn på tunet i kommunal tenesteproduksjon – frå prosjekt til drift*» er initiert av Møreforskning AS.

Målet med prosjektet har vore å setje søkjelys på kommunane som kjøparar av Inn på tunet-tenester og skaffe meir kunnskap om omfang og kva som er viktig for at kommunane skal ta i bruk konseptet systematisk over tid.

Inn på tunet er eit konsept som kan bidra til at kommunane får nye arenaer å produsere og levere tenester på. Difor handlar Inn på tunet også om innovasjon i offentleg sektor.

Forprosjektet er gjennomført med støtte frå Regionalt Forskingsfond Vestlandet og Fylkesmannen i Hordaland, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane og Fylkesmannen i Møre og Romsdal..

Førstelektor Gerd Grimsæth frå Høgskolen i Bergen og høgskulelektor Else Jørgensen frå Høgskolen i Molde har fungert som ein del av prosjektgruppa. Dei har delteke med faglege råd og viktige innspel til arbeidet. Ei stor takk til begge!

Det har vore lagt opp til å ha ein dialog med fylkesmennene gjennom heile prosjektfasen. Fylkeskoordinatorane for Inn på tunet hos Fylkesmannen i Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal har delteke på to dialogmøter og elles gitt innspel i prosessen.

Vi vil takke alle som har bidrege til å realisere prosjektet, både med faglege råd og støtte elles. Spesielt vil vi takke alle dei som tok seg tid til å svare på spørjeundersøkinga i kommunane og dei tre kommunane som velvillig tok i mot oss og stilte opp til intervju.

Volda, 3. desember 2012

Finn Ove Båtevik (prosjektleder)

Geirmund Dvergsdal

Margrethe Eikrem Aarset

Innhold

Forord	5
Figurliste	7
Samandrag og konklusjon	8
1.0 Innleiing	9
1.1. Prosjekt mål	9
1.2. Bakgrunn	10
2.0 Metode for datainnsamling	15
3.0 Bruk av Inn på tunet på Vestlandet	17
3.1. Det store bildet	17
3.2. Samla inntrykk av Inn på tunet sett frå kommunane.....	23
3.5. Ordførarar om Inn på tunet	25
3.6. Rådmenn om Inn på tunet	27
3.7. Områdeleiarar om Inn på tunet	31
3.8. NAV om Inn på tunet.....	37
4.0 Tre kommunar med «suksesshistorier»	42
4.1. Ein middels stor landbrukskommune.....	42
4.2. Ein liten øykommune	47
4.3. Ein middels stor industri- og landbrukskommune	49
4.4. Oppsummering – kva er viktig for ein kommune for å lukkast med Inn på tunet	53
4.5. Kommunane sine refleksjonar om kvifor dei brukar Inn på tunet	55
5.0 Oppsummerande drøfting	57
5.1. Godt kjent og lite brukt	57
5.2. Vegen vidare	58
5.3. Vidare forskning	61
Referansar	62

Figurliste

Figur 1. Kommunar på Vestlandet som har erfaring med å bruke eller som brukar Inn på tunet fordelt på fylke. Våren 2012. Prosent.....	17
Figur 2. Kommunar på Vestlandet som har erfaring med å bruke eller som brukar Inn på tunet fordelt etter sentralitet. Våren 2012. Prosent.....	18
Figur 3. Kommunar på Vestlandet som har erfaring med å bruke eller som brukar Inn på tunet fordelt etter næring. Våren 2012. Prosent.	19
Figur 4. Kommunar på Vestlandet som har erfaring med å bruke eller som brukar Inn på tunet fordelt etter innbyggjartal. Våren 2012. Prosent.	20
Figur 5. . Kommunar på Vestlandet som har erfaring med å bruke eller som brukar Inn på tunet fordelt etter kva parti ordføraren i kommunen representerer.	21
Figur 6. Kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter område ordninga blir brukt på. Basert på tilbakemelding frå områdeleiarar. Prosent.	22
Figur 7. Korleis Inn på tunet blir finansiert - som eige prosjekt eller over ordinært budsjett. Våren 2012. Prosent. N=16.....	23
Figur 8. Ordførarar i kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter korleis dei vurderer ulike sider ved ordninga. Prosent.	25
Figur 9. Rådmennene sin kjennskap til Inn på tunet, uavhengig av noverande bruk. Våren 2012. Prosent. N=44.	27
Figur 10. Bruken av Inn på tunet no og tidlegare, basert på opplysningar frå rådmennene. Våren 2012. Prosent. N=44.....	28
Figur 11. Korleis Inn på tunet blir finansiert - som eige prosjekt eller over ordinært budsjett. Våren 2012. Prosent. N=16.....	28
Figur 12. Rådmennene i kommunar som brukar " Inn på tunet" fordelt etter korleis dei vurderer ulike sider ved ordninga. Prosent.	29
Figur 13. Rådmenn i kommunar som nyttar Inn på tunet si vurdering av framtidig bruk av ordninga. Prosent.	30
Figur 14. Kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter kva aldersgrupper som får tilbod om ordninga. Basert på tilbakemelding frå områdeleiarar. Prosent.....	32
Figur 15. Områdeleiarar i kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter korleis dei vurderer ulike sider ved ordninga. Prosent.	32
Figur 16. Områdeleiarar i kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter korleis dei summerer opp erfaringane med ordninga. Prosent.....	33
Figur 17. Områdeleiarar i kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter brukarar per tilbydar ordninga har. Prosent.....	34
Figur 18. Kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter område der ordninga blir brukt. Basert på tilbakemelding frå ansvarleg ved NAV-kontora. Prosent. N=5.....	37
Figur 19. Kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter kva aldersgrupper som får tilbod om ordninga. Basert på tilbakemelding frå ansvarleg for NAV-kontora i kommunane. Prosent. N=5.	38
Figur 20. NAV-ansvarlege i kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter korleis dei vurderer ulike sider ved ordninga. Prosent.	38
Figur 21. NAV-ansvarlege som brukar eller har brukt Inn på tunet fordelt etter korleis dei summerer opp erfaringane med ordninga. Prosent. N=5.	39

Samandrag og konklusjon

- Inn på tunet blir brukt i om lag 50 prosent av kommunane i dag, men ordninga har eit relativt lite omfang målt i tal brukarar og tal leverandørar. Dei store og middels store kommunane som ligg relativt sentralt, er dei som mest kjøper slike tenester. Dei mest utprega landbrukskommunane brukar ordninga i mindre grad.
- Kommunane har positive erfaringar med ordninga, noko som i hovudsak skuldast at tilboda lett kan tilpassast individuelle behov, og at tilboda held høg fagleg kvalitet. Kommunane ynskjer helst «komplette pakkar».
- Økonomi blir trekt fram som argument både for og mot å nytte Inn på tunet. Økonomi talar mot å bruke ordninga som breiddetilbod, og økonomi talar for å bruke ordninga som førebyggjande tiltak. Dei som tidlegare har nytta Inn på tunet gir uttrykk for at økonomi er ei årsak til at dei ikkje nyttar ordninga lenger.
- Kommunane treng alternative tilbod, og behovet er aukande. Kommunane er på jakt etter alternative arenaer å utvikle tenestetilbodet på, og dei er på jakt etter partnarar å utvikle tenestetilbodet saman med. Dei treng alternative tilbod til dei standardiserte tilboda som er innretta mot større og meir einsarta brukargrupper.
- For at inn på tunet skal fungere, er det fleire faktorar som spelar inn. Viktige faktorar er:
  - Forankring (politisk og administrativt)
  - Tilgang på eldsjeler
  - Dialog og god prosess mellom kjøpar og tilbydar i utvikling og drift
  - Totalkompetanse hos tilbydar
  - Utviklingsorientert fokus og organisering i kommunen
- Kommunane har ei utfordring i å ha kontinuitet i tilboda samstundes som behova varierer frå år til år. Nokre kommunar vel difor å tilsetje tilbydarane i kommunen slik at risikoen for tilbydar blir redusert og ein får auka kontinuitet i tilboda.
- Kommunane peikar på «korte» pengar og «lange» utfordringar og behov for å tenkje nye løysingar. Det viktigaste innovative elementet i Inn på tunet, ligg i at kommunen her kan gi eit brukarorientert og fleksibelt i staden for eit standardisert tilbod, der det heile tida ligg til rette for å tilpasse tilbodet etter dei behova aktuelle brukarar har. Det vil til dømes kunne vere å tenkje samarbeid med nye aktørar, mellom offentlege og private, og samarbeide om nye måtar å utvikle tenester på.
- Vi ser at kommunar som har lukkast med å ta i bruk Inn på tunet, er i ferd med å utvikle eit livsløpsfokus på produksjon og drift av tenester. For å kunne gjere det, må perspektivet på aktuelle samarbeidsarenaer utvidast. Inn på tunet er ein slik arena, og bruk av Inn på tunet kan gje grunnlag for å tenkje nytt også utanfor Inn på tunet.

1.0 Innleiing

Å produsere og levere tenester innanfor helse, omsorg og oppvekst er ei primæroppgåve for kommunane. I tillegg er dei ønska som førstelineteneste for lokal næringsutvikling og innovasjon. Inn på tunet er eit felles omgrep for eit mangfaldig tilbod på gardsbruk innretta mot ulike brukargrupper innan helse, omsorg, rehabilitering/habilitering og oppvekst. Tilbodet vert tilrettelagt for aktuelle brukarar/målgrupper. Konseptet inngår i ein del kommunar som eit tillegg til kommunal tenesteproduksjon. Offentlege aktørar blir sett på som den mest sentrale kjøparen av tenestene. I kva grad og i kva omfang kommunane kjøper slike tenester, varierer mykje.

Kva kjennskap eksisterer om Inn på tunet i kommunane på Vestlandet, og kva omfang har bruken av konseptet?

Kva har dei gjort og korleis, dei kommunane som har kome lengst i å nytte Inn på tunet i sin tenesteproduksjon?

Dette prosjektet har handla om å kartlegge omfanget av Inn på tunet i dei tre fylka Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal, og det har handla om å få meir djupnekunnskap om korleis dei kommunane som har lengst erfaring med Inn på tunet har gått fram, og kva tankar og erfaringar dei har om konseptet.

1.1. Prosjektmål

Hovudmålet med prosjektet er å skaffe meir kunnskap om omfang og kritiske suksessfaktorar for implementering av Inn på tunet i den kommunale tenesteproduksjonen.

Delmåla har vore å:

- Gjennomføre kartlegging av omfang av Inn på tunet i dei tre vestlandsfylka Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal
- Identifisere faktorar som påverkar, positivt og negativt, implementering av Inn på tunet i den kommunale tenesteproduksjonen
- Finne fram til case som kan inngå i eit hovudprosjekt der suksesskriteria og kritiske variablar frå forprosjektet blir nytta i gjennomføring av prosessar for meir systematisk bruk av In på tunet.

1.1.1 Leserettleiing

Vi startar med å seie litt om det historiske bakteppet for Inn på tunet. Vi ser på nasjonal forankring, om innovasjon i offentlig sektor, marknadseksposering og litt om kunnskapsstatus på området. I tillegg blir det her gjort greie for det metodiske opplegget i prosjektet.

I kapittel to presenterer vi kartlegginga av Inn på tunet i dei tre vestlandsfylka Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal basert på informasjon frå ordførarar, rådmenn, områdeleiarar og leiarar på NAV- kontora. Vi presenterer først eit samla bilde av ordninga for så å gå nærare inn på kvar enkelt informantgruppe sine erfaringar med Inn på tunet. Til slutt

tar vi med ein kort gjennomgang av NAV- organisasjonen og dei utfordringane dei ser i tilknytning til bruk av Inn på tunet for NAV.

I kapittel tre presenterer vi den kvalitative delen av prosjektet. Vi presenterer først tre «kommunehistorier». Deretter gjer vi ein enkel analyse av kommunane sine erfaringar med bruk av Inn på tunet.

I kapittel fire samanfattar vi prosjektet med ei oppsummerande drøfting basert på kartlegginga og dei kvalitative intervju.

1.2. Bakgrunn

Eit framtidig helse- og omsorgstilbod skal ivareta både pasientane sine behov for tilpassa og koordinerte tenester og dei samfunnsøkonomiske utfordringane (St. meld. Nr. 47 2008 – 2009). Inn på tunet- ordninga består i dag av eit samansett tilbod/ustandardiserte tiltak og ueinsarta brukargrupper (Berget et. al 2007) og er såleis ei ordning som treff godt med omsyn til brukarstyrte tenester og individuelt tilpassa opplegg. Kommunane har eit ansvar for å tilby nødvendige helse- og omsorgstenester for alle pasient- og brukargrupper når slike tilbod ikkje høyrer inn under staten eller fylkeskommunen (helse- og omsorgstenesteloven). Tenestene kan ytast av kommunen sjølv eller ved at kommunen inngår avtale med andre offentlege eller private tenesteytarar. Ansvaret i høve lova har kommunen, sjølv om tenestene vert levert av andre. Helse- og omsorgstilboda og innhaldet i desse er elles regulert gjennom krav til ansvarlegheit, pasientsikkerheit, individuelle planar og opplegg, opplæring m.m..

Inn på tunet, tidlegare Grøn omsorg, har gradvis etablert seg som eit samleomgrep for tilrettelagde tenester til mange ulike brukargrupper i alle aldrar. Vi kan dele tilboda inn i tre hovudgrupper; helse- og omsorg, attføring /habilitering og oppvekst/utdanning. Innanfor desse hovudgruppene finn vi tilbod retta inn mot barnevern, psykisk helsevern, rusomsorg, eldreomsorg, kriminalomsorg, skuletilbod/skulefri, barnehage, arbeidstrening m.m.. Vi finn med andre ord eit breitt spekter av tilbod til alle aldersgrupper. Utfordringa kan likevel sjå ut til å vere å finne fram til ei felles forståing av kva Inn på tunet er for noko mellom dei som tilbyr og dei som kjøper (Gjerstad 2010). Mangel på slik felles forståing kan vere ei av årsakene til at konseptet kanskje ikkje har fått det omfanget som mange håpar på.

Inn på tunet i den form vi kjenner ordninga i dag, har eksistert med eit visst omfang frå midten av 90-talet. Tidlegare var der nokre spreidde prosjekt som var etablert på 80-talet. Då var det lite fokus på Inn på tunet frå myndigheitene si side. Seinare har det vore fokusert på å gjere konseptet til ei tilleggsnæring for landbruket. Inn på tunet er såleis relativt nytt som næring, medan garden som arena for meistring, oppleving, “oppbevaring” og rekreasjon er kjent langt tilbake.

Inn på tunet- tilboda er knytt til eit gardsbruk, men det eksisterer også liknande tilbod som ikkje har slik tilknytning. Å nytte garden som arena og ta mot ulike grupper, var i starten inspirert ut frå behovet for å skaffe tilleggsnæring til landbruket, men også ut frå eigaren sin motivasjon og interesse for å hjelpe personar som hadde ulike behov. Det er grunn til å tru at “omsorgsmotivet” var sterkare enn det økonomiske motivet, ut frå at bonden generelt hadde mindre erfaring med å “selje” garden og eigen kompetanse på denne måten.

I dag står Inn på tunet for tilrettelagde tilbod med fokus på individuell tilpassing. Tilboda blir organisert på ulike måtar og med ulikt innhald og omfang. Dei tre viktigaste måtane å organisere tilbodet på er;

- Tilbydar har fagkunnskap innan det fagområdet ho eller han tilbyr tenester på. Då vil tilbodet kunne definerast som eit fullskala tilbod, og dei som kjøper tenestene vil kjøpe eit tilbod som omfattar fysisk tilrettelegging og lokalitetar i tillegg til fagkompetanse.
- Tilbodet omfattar berre fysisk tilrettelegging og lokalitetar, der tilbydar er tilretteleggjar og “arbeidsleiar”.
- Tilsette i kommunen eller andre offentleg tilsette som tek med seg brukarar til eigen gard og utøver fagkompetansen på “gardsarenaen”.

Inn på tunet er eit produkt av privat initiativ som har vore forsøkt selt til offentlege kjøparar. Pionerane hadde eit sterkt engasjement for tilbodet sitt, sjølv om dei kanskje ikkje hadde relevant fagkompetanse kopla til tilbodet. Poenget var (og er) å nytte garden med dei fasilitetane som finst der, til å skape oppleving og meistring, både som eit breiddetilbod og for grupper som har andre behov for tilrettelegging enn det offentlege kan levere. Mulegheitene for individuelt tilpassa tilbod er naturleg nok større i slike typar tilbod enn det ofte er rom for i offentlege tilbod. Inn på tunet føreset samarbeid mellom offentlege/private aktørar. For at slike samarbeid skal bli vellukka, er det mange faktorar og vilkår som må vere til stades for at det skal lukkast.

I tillegg til denne dimensjonen, har behovet for å skaffe ekstra inntekt vore ei årsak til etablering av Inn på tunet. Næringsutviklingsdimensjonen har vore viktig for landbruksmyndigheitene (landbruks- og matdepartementet) når dei tok Inn på tunet inn som eit satsingsområde i sine tildelingsbrev. Som eit privat tilbod vil Inn på tunet kunne oppfattast som ein “konkurrent” og ei privatisering av det offentlege.

1.2.1 Grøn Omsorg – eit steg bort frå fokus på teknologisk og vitskapleg fokusering?

Mange peikar på at teknologiske og vitskaplege framsteg innan medisinsk, psykiatrisk og sosial omsorg har gått på kostnad av sosiale, psykologiske og mellommenneskeleg bevisstgjerung (Bracken og Thomas 2001). Å kople helse og omsorg sterkare til natur og miljø blir oppfatta som meir meningsfylt enn den meir “industrialiserte” og instrumentelle tilnærminga som helsevesenet, litt forenkla sagt, kan vere prega av. Spesielt er dette tilfelle for dei meir komplekse sjukdomsbilda som ofte ligg bak mange av dei psykiske lidingane, med langvarig mistilpassing og livsstilrelaterte sjukdomar som blir omtalt som ein konsekvens av dagens samfunn (Sempik et. al 2010). Her blir det peika på at psykisk helsevern har blitt teknisk, sterilt og masseprodusert i kombinasjon med overdriven bruk av kjemikalier. Det blir trekt parallellar til landbruket og det som skjedde ved innføring av ukritisk bruk av plantevernmiddel, insektmiddel og kunstgjødsel på 60- og 70 talet og dei avgrensingane dette hadde for å løyse komplekse problem.

Uansett tilbod handlar Inn på tunet om å produsere og levere offentlege tenester på ein annan arena enn det som er vanleg. Ei av utfordringane har difor vore å etablere system som kunne dokumentere kvalitet og kontinuitet i tilboda. Kommunar, regionale føretak og statlege føretak er dei største kjøparane av Inn på tunet-tenester. Som offentleg produsent

og leverandør av offentlege tenester, har ein også ansvaret for at tenestene held ein kvalitet som oppfyller krav nedfelt gjennom lover og føreskrifter, og forventningar frå brukarane. Dette er eit ansvar som kviler på kjøpar, og som han må sikre oppfylt gjennom avtalar med tilbydar.

1.2.3 Nasjonal forankring av Inn på tunet

Inn på tunet har i første rekkje vore eit satsingsområde for Landbruks- og matdepartementet (LMD)-St. prop. nr 1 (2006-2007) og i St. prop. nr 1 (2007-2008). I tillegg har Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) engasjert seg for konseptet (handlingsplan for fysisk aktivitet (2005-2009) og i St. meld. nr 25, (2006-2007)). Gjennom «Inn på tunet- løftet» har også Kommunal- og Regionaldepartementet kome på bana, men hovudtrykket har LMD hatt. Arbeidet med å få til ei breiare nasjonal forankring på tvers av relevante fagdepartement kan sjå ut til å ikkje ha fått fotfeste så langt.

Som vi har peika på er det ulike motiv for å ta i bruk Inn på tunet-konseptet, både økonomisk og fagleg. Helse- omsorgs- og oppvekstfaglege motiv forsøkt selt inn av landbruket, ser vi kan vere problematisk. At ordninga i hovudsak er blitt fronta av eit fagdepartement som ikkje fagleg er knytt til dei mest relevante tenestemråda, er eit tankekors når tilbodet ute i kommunane i hovudsak er retta inn mot helse- omsorg, oppvekst og attføring/habilitering.

1.2.4. Innovasjon i offentleg sektor

Søkelyset på innovasjon har auka, og dei siste 10-15 åra særleg når det gjeld innovasjon i offentleg sektor. Med Innovasjonsmeldinga som kom i 2009 (St. meld nr 7 (2008-2009)), kan ein seie at innovasjon vart eit eige politikkområde. Innovasjon i offentleg sektor vart framheva i eit kapittel i meldinga, og i tillegg fleire stader i meldinga elles. Stortingsmeldinga formidlar at målsetjinga med innovasjon i offentleg sektor er å skape betre tenester for innbyggjarane, og betre fellesskapsløysingar. Innovasjon i offentleg sektor er viktig fordi offentleg sektor er ein svært viktig aktør i samfunnsutviklinga, men også fordi offentleg sektor legg sterke føringar på innovasjon og utvikling i andre sektorar.

Helge Godø (2009) har i eit notat (om innovasjon i offentleg sektor), skrive om ulike årsaker til auka interesse for innovasjon i offentleg sektor. Han nemner mellom anna New public management-bølga og EUs 5 Rammeprogram, som finansierte prosjektet *Innovation in Public Sector*. Han trekkjer også fram at den 'Nordiske modellen' med ein stor offentleg sektor og gode vilkår for arbeidstakarane, er innovativ og lønsam samanlikna med situasjonen andre land i Europa. Det indikerer at offentleg sektor både har evne og vilje til endring. Dette kjem også som også andre sektorar til gode, og skjer i samarbeid med andre sektorar. Nedanfor følgjer sitat frå to viktige poeng i notatet til Godø (2009:9).

- Offentlig sektor, sammen med det sivile samfunnet, har en innovasjonsdynamikk og kreativitet som er betydelig, men i liten grad erkjent eller forstått. Like fullt representerer dette et potensial av nasjonal betydning. Ved å tydeliggjøre dette basert på kunnskap fra forskning vil det bli lettere å utforme policytiltak som kan fremme denne innovasjonsdynamikken på en ønskelig måte.
- Offentlig sektors ansvar for utdanning, forskning og kunnskapsutvikling er en viktig forutsetning for privat sektors innovasjonsevne: Jo mer innovasjonsorientert den er, jo mer vil det bidra til innovasjonsdynamikk i andre sektorer.

I store deler av offentleg sektor er problemstillingane at innbyggjarane ventar meir og betre tenester, samstundes som det er krav til at det offentlege skal yte service med bruk av færre

ressursar og færre hender. Aktørar i offentleg sektor har altså forventningar både frå brukarar og frå eigarar og styre. Innovasjon er eit sentralt stikkord med tanke på å møte utfordringane. Svara på utfordringane kan vere at kommunane til dømes må sjå føre seg ein betre skule med halvparten så mange lærarar som i dag, og ei pleie- og omsorgsteneste med færre tilsette. Det vil seie at dei tradisjonelle løysingane ikkje lenger er tilstrekkelege, og at ein truleg må rekne med færre hender i velferdstenestene, ikkje fleire. Det meste av arbeidskrafta som skal nyttast, er allereie rekruttert, difor må fokus vere på utvikling av eksisterande arbeidskraft (Sandemann 2012).

Somme innovasjonstiltak har hatt fokus på innovasjon med vekt på samarbeid med brukarar- og medarbeidarar og/eller innovasjon på tvers av offentleg og privat sektor. Innovasjon i offentleg sektor kan altså vere eit svar på behov og forventningar om betre tenester, kortare ventetid, krav om brukarmedverknad og/eller eit svar på forventningar om innsparingar og effektivisering.

1.2.5. Marknadseksponeering

Å privatisere eller legge produksjon og utføring av offentlege tenester ut på anbod, er vanleg blant norske kommunar. Ei spørjeundersøking gjennomført av Asplan Viak i 2004 på oppdrag frå KS, viser at 70 % av kommunane eksponerer ei eller fleire av tenestene sine for marknaden. Det er ulike årsaker til at det blir gjort, fleirtalet gjev opp effektivisering/innsparing som viktigaste årsak. Variasjonane er store frå sektor til sektor når det gjeld i kva grad dei konkurransenutsette tenestene sine. Teknisk sektor har iflg. denne undersøkinga stått for den største delen, medan “mjuk sektor” vart marknadsekspontert i liten grad. Undersøkinga viste også at det var forskjell mellom store og små kommunar. Dei store kommunane brukar verkemiddelet både innan “hard” og “mjuk” sektor, medan dei små i hovudsak nyttar det mot “hard” sektor.

Når det gjeld kvifor ein vel å marknadseksponeere offentlege tenester, er det ulike årsaker til dette i dei ulike sektorane. Partipolitisk farge ser ut til å påverke avgjerdene meir for mjuke enn harde tenester, men partipolitiske årsaker forklarar meir om kvifor ein ikkje marknadseksponeerer enn kvifor ein faktisk gjer det.

Partnerskap eller offentleg/privat samarbeid er ei form for marknadseksponeering der det offentlege nyttar private aktørar til å løyse offentlege oppgåver. Partnerskap blir brukt i mange samanhengar, og det er også mange ulike måtar å klassifisere eller typologisere partnerskap på. Ut frå styringsform blir dei gjerne delt i tre grupper; byttebaserte, koopterande og institusjonelle (Andersen og Røyseland 2008). Konkurransenutsetjing vert nytta i langt større grad enn offentleg/privat samarbeid (Dønnem et. al., 2004). Inn på tunet er ein del av det private tilbodet innan helse, omsorg, oppvekst og attføring/habilitering. I kva grad inn på tunet kan sjåast som ei form for marknadseksponeering vil variere etter korleis det er organisert og kva praksis som vert nytta i den enkelte kommune (Gjertsen 2010). Kor stor del det utgjer veit vi lite om, heller ikkje kva som avgjer om kommunar kjøper tilbod frå inn på tunet-tilbydarar eller ikkje. Og i kva grad ein kan sei at utviklinga skjer gjennom eit partnerskap, vil vere avhengig av i kva grad det skjer eit samarbeid av eit visst omfang, over tid, og at deltakarane må investere ressursar i samarbeidet.

1.2.6. Kunnskapsstatus

Forskning på Inn på tunet har i hovudsak handla om helse og livskvalitet, om landbruket si rolle som arena for rehabilitering, omsorg og pedagogisk alternativ for barn, unge, vaksne og eldre. Ein har i liten grad kunnskap om kva som skal til for at fleire kommunar skal ta del i ordninga. Det blir peika på at forskning på Inn på tunet lett støyter på metodiske problem relatert til ustandardiserte tiltak og ueinsarta brukargrupper, noko som krev at forskning må vere grundig og teoribasert (Berget et. al 2007).

Det har vore lite fokus på korleis kjøparsida (kommunane) organiserer og legg til rette den offentlege organisasjonen. Det vil ofte vere utfordringar knytt til løysingar som krev tverrfagleg handling. Dette kjem tydeleg fram i dei erfaringane Helsedirektoratet sit igjen med etter satsingane *Helse i plan* og *Partnerskap for folkehelse* der evalueringane peikar på kor viktig det er å sjå folkehelse i ein heilskapleg samanheng og der å løyse oppgåver på tvers av forvaltningsnivå, fag og sektorar, er ein føresetnad for å lukkast (Ouff et. al 2010).

Erfaring innan området inkludering av utsette grupper, anten det gjeld i skule eller i arbeidsliv er gjennomført m.a. av Møreforskning Volda (Bergem 2008, Bergem og Ekeland 2004), - Båtevik 2004a, Båtevik 2004b, Båtevik m.fl. 2002, Båtevik 2000). Inkludering handlar om prosessar og tiltak som fremjar eller hindrar marginalisering av ulike grupper i samfunnet og er såleis særleg relevant for tiltak som Inn på tunet. Det har særleg vore fokus på tiltak og tilrettelegging for grupper med særskilte behov, som til dømes barn og unge, særvilkårselevar, menneske med psykiske lidningar, menneske med psykisk utviklingshemming og andre grupper med funksjonshemmingar. Ein føresetnad for inkludering er deltaking på sentrale samfunnsarenaer som skulen, arbeidsmarknaden og i det sivile samfunnslivet. Kvar av desse arenaene stiller på ulike vis krav til individa som skal delta.

Marginalisering oppstår når individ som ikkje kan oppfylle desse krava vert ståande utanfor fellesskapen. Ein føresetnad for inkludering er deltaking på sentrale samfunnsarenaer som skulen, arbeidsmarknaden og det sivile samfunnslivet (Båtevik 2004, Bergem 2008).

Erfaringar, mellom anna frå ordninga med "Grøn resept", viste at endring av levevanar ofte krev eit system for oppfølging av den enkelte (Båtevik et. al 2008). Oppfølging av enkeltindivid er eit sentralt tema i Inn på tunet.

Vi ynskjer å sjå på utfordringar knytt til implementering av konseptet i kommunane, finne ut meir om kva som er kritiske faktorar for å integrere Inn på tunet i den kommunale tenesteproduksjonen. Fleire, t.d. Landbruks- og matdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet, peikar på at flaskehalsen for å oppnå utvida bruk av Inn på tunet, er å få fleire og meir stabile kjøparar av tenestene. Dette er også hovudmålet for Inn på tunet-løftet, spørsmålet er korleis.¹

---

¹ Inn på tunet- løftet er ei eiga satsing i jordbruksavtalen frå 2010, nedfelt i regjeringsplattforma for 2009 – 2013 med mål å forankre og styrke Inn på tunet i kommunane sitt plan- og strategiarbeid. Vidare skal det styrke kompetanse og gje auka verdiskaping.

2.0 Metode for datainnsamling

Det er samla inn både kvantitative og kvalitative data. Ei kvantitativ kartlegging er såleis følgt opp med djupneintervju.

2.1 Kvantitativ del

Til å hente informasjon om kommunane sin bruk av "Inn på tunet", har vi nytta Questback og ein strukturert guide som har blitt distribuert via e-post. E- postadressene er samla inn frå kommunane sine heimesider. Der dette har vore vanskeleg har vi kontakta sørvistorget i kommunen for informasjon.

Inn på tunet kan tilby tenester til mange ulike brukargrupper og ulike kjøpar. Vi har valt å konsentrere oss om kommunen som kjøpar av Inn på tunet- tenester. Vidare har vi valt å hente informasjon frå dei som har fagleg ansvar innanfor aktuelle område, og frå administrativ og politisk leiing. Ein kan også finne kjøparar hos til dømes BUFETAT og Helseføretaka, men desse har ikkje delteke i kartlegginga.

Kommunane er ulikt organisert, og tenesteområda kan ha ulik portefølje. Mange har valt ei organisering med ein flat administrativ struktur, ein såkalla to-nivåmodell, men med mange variasjonar. Eit aukande tal kommunar nyttar "balansert målstyring", eit tiltak for måling av resultatoppnåing og regelmessige rapporteringar til politisk nivå. Skilje mellom bestiller og utførarfunksjonen er relativt lite utbreidd i kommunane.

2.2. Informantgrupper

I dei tre Vestlandfylka er det 95 kommunar. På politisk og administrativt nivå har alle kommunane ein ordførar og ein rådmann. På fagleg leiarnivå er dette meir komplisert på grunn av den mangslungne organiseringa. Målet har vore å nå fram til dei som har eit fagleg leiaransvar for oppvekst, barnevern og helse/omsorg, i tillegg til leiaren for NAV i kvar kommune. NAV, eller Arbeids- og velferdsforvaltninga har tilsette både i staten og i kommunane. I praksis betyr det at på NAV- kontora ute i kommunane jobbar både statleg og kommunalt tilsette. I tillegg har NAV spessialeiningar som er regionalt organisert. Kva type tenester som ligg til dei lokale NAV- kontora varierer og er opp til den enkelte kommune å velje, ut over eit minimum som omfattar økonomisk sosialhjelp. Til saman er undersøkinga distribuert til 434 informantar med ei slik fordeling;

Nivå	Profesjon	Sendt	Mottatt	Svarprosent
Kommunar	Ordførar	93	46	47
	Rådmann	93	44	47
	Seksjonsleiarar	180	100	59
NAV	Avdelingsleiar/fagansvarleg	68	34	50
Sum		434	224	

2.2.1. Svarprosent

Gjennom desse svara er 87 av dei 95 kommunane med i kartlegginga. Det betyr i praksis at vi har fått minimum eitt svar frå i alt 92 prosent av kommunane. Fordelt på dei ulike informantgruppene varierer svarprosenten frå 47 til 59 prosent.

2.2.2. Innhenting av kontaktinformasjon

Alle kommunar er tilgjengelege via eigne nettsider som ein finn gjennom portalen *Norge.no* eller direkte frå <http://www.norge.no/kart/kommunerifylke/>. Kontaktinformasjon til ordførar og rådmann ligg normalt lett tilgjengeleg på kommunen si heimeside.

I tillegg til overordna politisk og administrativt nivå, er det innhenta informasjon frå dei to hovudgruppene *oppvekst/kultur* og *helse/omsorg/barnevern*. Det er variasjon mellom kommunane når det gjeld korleis dei er organisert og kva type stillingstitlar/ansvars- og fagområde det blir operert med. Det mest vanlege er at tenestene innan desse områda er organisert som einingar eller avdelingar. Vi har forsøkt å finne fram til dei som er administrativt og fagleg ansvarleg (sjefane) for dei ulike einingane. Avdelingsleiar, einingsleiar, leiar, fagleg ansvarleg osv. blir brukt om tilsvarande funksjonar.

Kva som inngår i dei ulike einingane varierer også mellom kommunane. I dei tilfella der ikkje er eigen einingsleiar for t.d. oppvekst, vil tilsvarande funksjon vere organisert under rådmannen og då gjerne med tittel som t.d. rådgjevar, kommunalråd etc. I slike tilfelle vil det vere ein ansvarleg på kvar skule/barnehage. Vi har valt å kontakte rådgjevar med til dømes ansvar for skule /barnehage. I nokre kommunar blir det operert med etatar som dei respektive tenesteområda sorterar under. I slike tilfelle har vi sendt undersøkinga til etatsleiar.

For dei store bykommunane som t.d. Molde, Ålesund Bergen m.fl. er der ei litt anna organisering som det er teke omsyn til ved innhenting av kontaktinformasjon.

2.3. Spørjeskjema

Til datainnsamlinga er det nytta fire ulike spørjeskjema tilpassa dei ulike informantgruppene ordførar, rådmann, områdeleiarar og NAV. Dette for i størst muleg grad å gjere spørsmåla relevante for informantgruppene ut frå ansvarsområde, funksjon m.m..

2.3.1. Innsamling av data ved hjelp av Questback

Til å sende ut spørjeskjema, ta mot svar og analysere data, er dataprogrammet questback nytta. Kontaktinformasjonen har vore e-post, og det har vore sendt ut to purringar i tillegg til ei ekstra oppfølging til dei kommunane der ingen hadde svart etter ordinær utsending og to purringar.

2.3.2. Kvalitativ del

For å få meir djupnekunnskap om kva som påverkar implementering av Inn på tunet i den kommunale tenesteproduksjonen, har vi plukka ut tre kommunar, ein i kvart fylke, som ut frå den kvantitative kartlegginga, og lokalkunnskap frå fylka, merkjer seg ut positivt ved bruk av konseptet. Intervjua har vore gjennomført som gruppeintervju med to grupper. Intervjua er gjennomførte på arbeidsplassen, ei gruppe med ordførar og rådmann, ei gruppe med einingsleiarar frå aktuelle einingar (helse/omsorg, oppvekst, landbruk, samfunnsutvikling). I tillegg har det vore gjennomført eit telefonintervju med NAV på fylkesnivå.

3.0 Bruk av Inn på tunet på Vestlandet

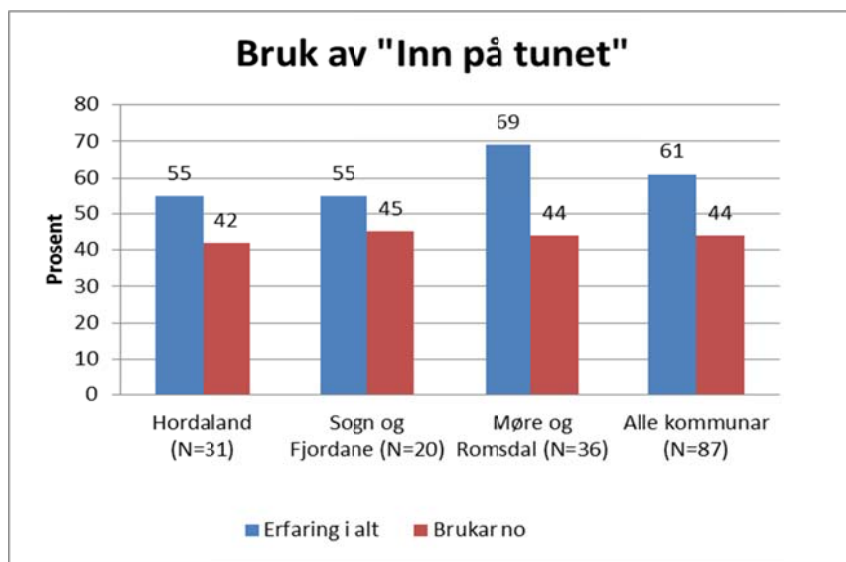
3.1. Det store bildet

Samla sett har relativt mange av kommunane på Vestlandet erfaring med bruk av Inn på tunet-ordninga. Bruken er ikkje nødvendigvis stabil over tid. Dette kjem til uttrykk ved at ein del av dei kommunane som har brukt ordninga tidlegare, ikkje brukar den no. Det er såleis i underkant av halvparten av kommunane på Vestlandet som våren 2012 brukar Inn på tunet.

Inn på tunet blir brukt både i sentrale og mindre sentrale kommunar, i små og store kommunar og i kommunar med ulik næringssamansetning. Bruken varierer likevel ein del mellom ulike typar kommunar. Ordninga er mellom anna meir brukt i større enn mindre kommunar.

3.1.1. Ordninga er kjent

Inn på tunet er kjent i dei fleste kommuneorganisasjonane på Vestlandet. I tillegg har relativt mange kommunar brukt ordninga. Godt over halvparten av kommunane har brukt Inn på tunet (61 prosent av kommunane har brukt ordninga i alt, medan 44 prosent brukar den aktivt våren 2012). Dette betyr likevel at ikkje alle kjenner Inn på tunetlike godt. Særleg tilbakemeldingane frå NAV, men også frå ein del ordførarar peikar i retning av at det er behov for meir og fornya informasjon om tiltaket. Sjølv i kommunar som har erfaring med IPT, blir både politikarar og administrative leiarar skifta ut. Med personskifte vil også kunnskap forsvinne.

Figur 1. Kommunar på Vestlandet som har erfaring med å bruke eller som brukar Inn på tunet fordelt på fylke. Våren 2012. Prosent.

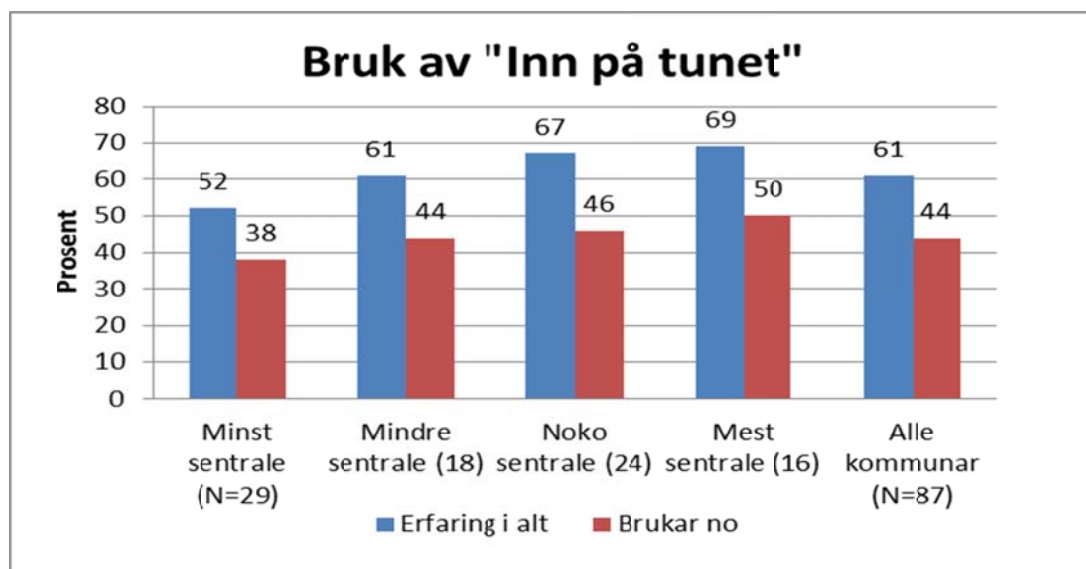
- I alt 61 prosent av kommunane i dei tre Vestlandsfylka brukar eller har brukt Inn på tunet-ordninga.²

² Svara er basert på kva kjennskap den enkelte informant har til om Inn på tunet er brukt på eige ansvarsområde i kommunen eller ikkje. I enkelte tilfelle kan ordninga ha vore brukt, eller til og med vere i bruk, utan at informanten er kjent med dette. Vi kan såleis ikkje utelukke at det kan vere ei underrapportering i høve bruken av Inn på tunet. I enkelte kommunar ser vi at enkelte informantar svarar at dei ikkje er kjende med at ordninga er brukt i kommunen, medan andre informantar melder at ordninga blir brukt eller har vore brukt i kommunen. Manglande kunnskap kan mellom anna botne i skifte av personar i kommuneorganisasjonen. I tillegg vil områdeansvarleg berre svare på vegne av eige område. Dersom det berre har vore sendt inn eitt svar frå den aktuelle kommunen, kan vi risikere at vi har fått svar frå den som manglar kunnskap om ordninga eller den

- Kommunane i Møre og Romsdal har i større grad enn kommunane i dei to andre fylka erfaring med å bruke ordninga. Det er i alt 69 prosent av kommunane i Møre og Romsdal som har erfaring med bruk av Inn på tunet.
- Våren 2012 er det i alt 44 prosent av kommunane som brukar ordninga aktivt. Det er små variasjonar mellom dei tre fylka med omsyn til kor mange kommunar som er aktive brukarar av ordninga på dette tidspunktet.

3.1.2. I alle typar kommunar.

Inn på tunet blir brukt i alle typar kommunar på Vestlandet. Det er grunn til å tru at mange forhold vil kunne påverke bruken i kommunane, både knytt til tilgang av tilbydarar og etterspurnad etter tenestene. Variablar som ikkje blir fanga opp i vår undersøking, kan for eksempel vere knytt til kor aktive landbrukskontoret i den enkelte kommune er med tanke på å selje ordninga, både overfor næringa og kjøparane. Det er likevel tal som viser at enkelte typar kommunar brukar ordninga meir enn andre. Det er nærliggande å tenke seg at behovet for tenestene er størst i dei største og mest sentrale kommunane. Svara frå kommunane viser då også at ordninga er meir brukt i slike kommunar enn i andre typar kommunar. Vi ser også at til dømes «industrikommunar» har meir bruk av Inn på tunet enn «primærnæringskommunar». Tilbakemeldingane frå kommunane kan også tyde på at bruken av ordninga til ein viss grad er farga av partitilknytninga til ordførar. Særleg Høgre-, men også Senterpartistyrte kommunar er overrepresenterte blant kommunane som brukar Inn på tunet. Samtidig må vi ta høgde for at det kan ha vore ei anna politisk leiing då ordninga blei innført i den aktuelle kommunen, noko som gjer at ein ikkje skal legge for stor vekt på dette punktet. Hovudpoenget er likevel at Inn på tunet blir brukt i alle typar kommunar, både store og små, og i kommunar med ordførarar med ulik politisk bakgrunn. Ut over denne hovudkonklusjonen ser ein nokre variasjonar, som kan kommenterast, men som ikkje endrar hovudbildet.

Figur 2. Kommunar på Vestlandet som har erfaring med å bruke eller som brukar Inn på tunet fordelt etter sentralitet.³ Våren 2012. Prosent.

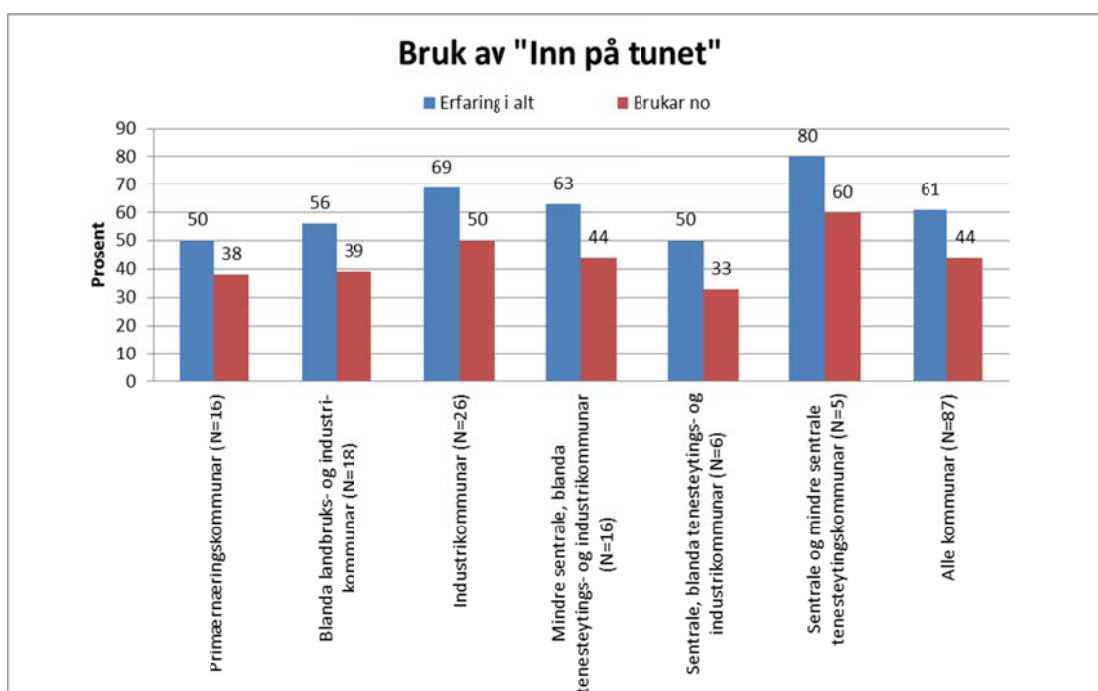
- Sentralitet påverkar i nokon grad bruken av Inn på tunet.

områdeleiaren som ikkje brukar Inn på tunet. Kartlegginga er såleis særleg sårbar i kommunar der berre ein av dei fire-fem som har fått tilsendt undersøkinga, har sendt svar.

³ Basert på «Database for standard klassifikasjonar» hos Statistisk sentralbyrå

<http://www4.ssb.no/stabas/MainFrames.asp?Language=nb>

- Dei mest sentrale kommunane, det vil seie dei kommunane som også har størst folketal, eller som ligg nærast desse kommunane, brukar Inn på tunet i større grad enn meir utprega utkantkommunar.
- Mønsteret gjeld både med tanke på dei kommunane som brukar ordninga no, og når ein ser på kor mange kommunar som har erfaring med ordninga totalt sett.
- Størst forskjell er det mellom dei mest sentrale kommunane, der 69 prosent har erfaring med å bruke Inn på tunet, medan 52 prosent av dei minst sentrale kommunane har erfaring med bruk av ordninga, det vil seie ein forskjell på 17 prosentpoeng.
- Sett i forhold til spørsmålet om det er etterspurnaden som styrer bruken (basert på at dei mest sentrale kommunane vil representere den største marknaden for tenestene) eller om det er tilbodet (basert på at dei minst sentrale kommunane ofte er meir prega av landbruksnæringa), gir ikkje figuren noko eintydig bilde på. Inn på tunet blir brukt i alle typar kommunar, sjølv om bruken er vanlegare i dei mest sentrale, enn i dei minst sentrale kommunane.
- Konklusjonen så langt er såleis at ein kan merke at bruken av ordninga berre til ein viss grad er påverka av at etterspurnaden er antatt større i og rundt byane og andre store tettstadar.

Figur 3. Kommunar på Vestlandet som har erfaring med å bruke eller som brukar Inn på tunet fordelt etter næring.⁴ Våren 2012. Prosent.

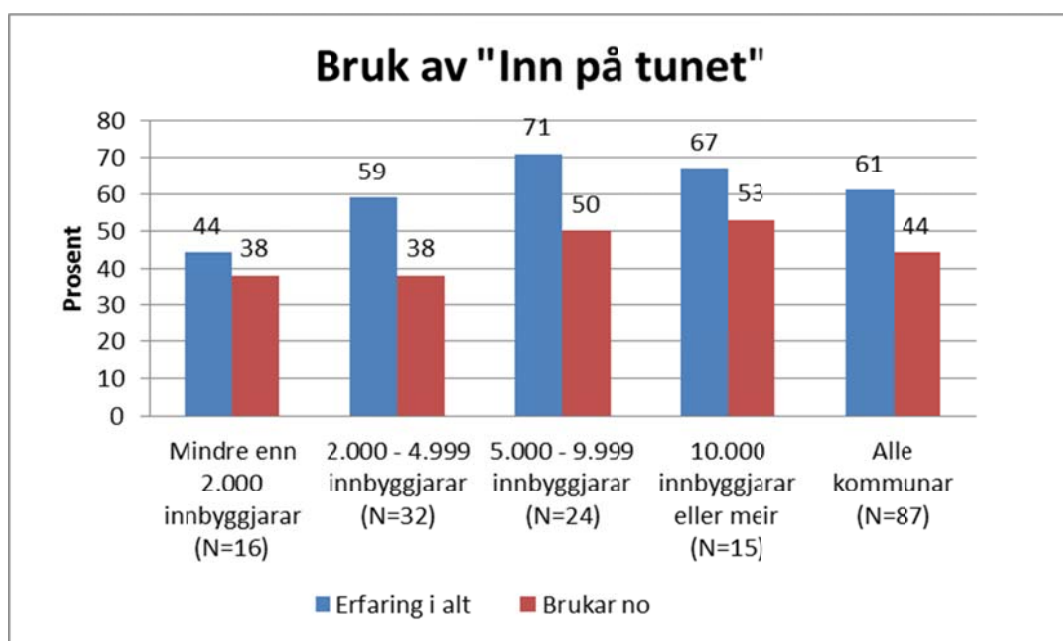
Betydinga av ein marknad kjem tydelegare til uttrykk når ein ser på næringsstrukturen i kommunane.

- Vestlandet har fem kommunar som kjem i kategorien sentrale og mindre sentrale tenesteytingskommunar. Desse kommunane omfattar fem regionale senter; Bergen,

⁴ Næringsklassifisering basert på «Database for standard klassifikasjoner» hos Statistisk sentralbyrå. <http://www4.ssb.no/stabas/MainFrames.asp?Language=nb>

Ålesund, Molde, Kristiansund og Førde. Fire av desse fem kommunane gir tilbakemelding om at dei har brukt ordninga.

- Dei mest typiske primærnæringskommunane er blant kommunane som har brukt ordninga minst, men dei er ikkje åleine om å bruke ordninga lite .
- Elles er bildet samansett, mellom anna er det prega av at dei to gruppene der det er færrest kommunar som brukar IPT ligg i kvar sin ende av skalaen («Sentrale, blanda tenesteytings- og industrikommunar» versus «Sentrale og mindre sentrale tenesteytingskommunar»)⁵. Om ein tenkjer at bruken er styrt av etterspurnaden, ville ein forventa at «Sentrale, blanda tenesteytings- og industrikommunar» i større grad var brukarar av ordninga, i og med at alle desse kommunane i dette tilfelle er omlandskommunar til Bergen. Slik sett indikerer også figuren at det er meir enn etterspurnaden som styrer bruken av Inn på tunet-ordninga.

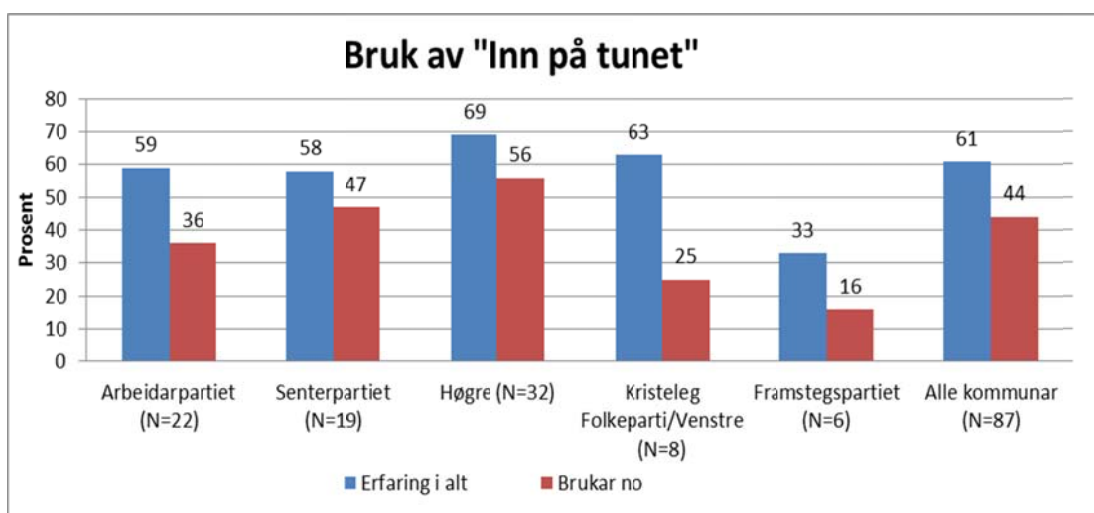
Figur 4. Kommunar på Vestlandet som har erfaring med å bruke eller som brukar Inn på tunet fordelt etter innbyggjartal. Våren 2012. Prosent.

På mange måtar kjem forskjellen mellom kommunane tydelegast fram når ein ser på folketalet i kommunane.

- Hovudskilje går mellom dei kommunane som har mindre enn 5.000 innbyggjarar og dei som har 5.000 innbyggjarar og meir. Både når det gjeld kor mange av kommunane som har erfaring med IPT sett under eitt, og med tanke på dei som brukar ordninga i 2012, er det dei største kommunane som oftast brukar ordninga.
- Medan det mellom dei minste kommunane er 44 prosent som har erfaringar med å kjøpe tenester gjennom IPT, er det 71 prosent av dei mellomstore kommunane (5.000 – 9.999 innbyggjarar) som har erfaring med kjøp av dei same tenestene. Forskjellen i dette tilfelle er såleis 27 prosentpoeng.

⁵ Med små grupper vil svara frå enkeltkommunar gi store utslag. Tala representerer likevel eit nokså tilnærma bilde av den reelle situasjonen, så lenge dette ikkje er ein utvalundersøking, men omfattar dei fleste kommunane på Vestlandet. «Sentrale, blanda tenesteytings- og industrikommunar» utgjer i dette tilfelle berre omlandskommunar til Bergen.

Inn på tunet er eit privat supplement på eit område som det offentlege har ansvar for, som omsorg, helse og opplæring. Samtidig har ordninga utspring i eit ønskje om å styrke busetnaden på bygdene og å styrke grunnlaget for landbruksnæringa. Politisk farge kan derfor vere med å påverke etterspurnaden etter Inn på tunet-tenester. For å kunne vurdere dette, kan partitilknytning til ordførar gi ein peikepinn. Når ein ser på kva parti ordføraren har, gir dette sjølvstakt ikkje det heile bilde av den politiske situasjonen i kommunen. I tillegg var fleire av dei ordførarane som var i funksjon våren 2012, inne i sitt første år som ordførar og dermed kan ordninga ha vore initiert av politikarar med ein annan politisk farge. Den politiske situasjonen er likevel så stabil over tid i mange kommunar, at ein vil kunne vurdere korleis bruken av Inn på tunet-ordninga, i alle fall i hovudtrekk, er påverka av det politiske landskapet på Vestlandet.

Figur 5. . Kommunar på Vestlandet som har erfaring med å bruke eller som brukar Inn på tunet fordelt etter kva parti ordføraren i kommunen representerer.

I den grad politisk farge påverkar bruk av ordninga, er det mest nærliggande å sjå på tala som gjeld noverande bruk.

- Ordninga blir brukt i alle typar kommunar, uavhengig av partifarge til ordførar.
- Våren 2012 var Inn på tunet-ordninga mest brukt i kommunar som blei styrte av Høgre- og Senterpartiet. Dette stemmer med eit bilete av Høgre som eit parti som er opptekne av å gi plass for private tilbydarar som kan yte tenester til offentlig sektor, og Senterpartiet som eit parti med ein sterk tilknytning til landbruksnæringa.
- Det mest overraskande er kanskje at kommunar med ordførarar frå Framstegspartiet i liten grad brukar ordninga, gitt at vektlegginga av private løysingar er sterk også blant politikarar frå dette partiet.
- Det er nærliggande å tenkje seg at ein viktig grunn til at kommunar med Høgre-ordførarar brukar ordninga meir enn andre, er at Høgre er eit parti som har mange ordførarar i store kommunar. Det er likevel ikkje dette som gjer utslaget. Av i alt 11 Høgre-styrte kommunar med færre enn 5.000 innbyggjarar brukar åtte (73 prosent) Inn på tunet-ordninga våren 2012. Til samanlikning brukar 44 prosent av Senterparti-styrte kommunar med færre enn 5.000 innbyggjarar Inn på tunet-ordninga. Berre 15 prosent av Arbeidarparti-styrte kommunar med færre enn 5.000 innbyggjarar brukar ordninga.

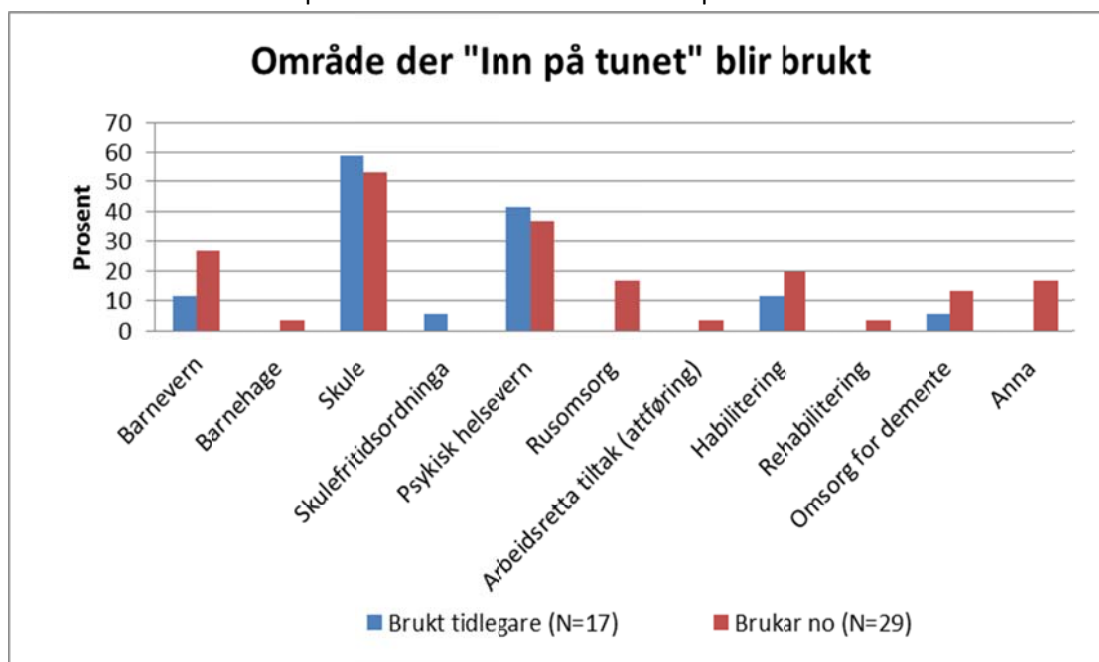
- Det er likevel få kommunar som har ordførarar frå både Framstegspartiet og Kristeleg fokeparti/Venstre. Derfor bør ein heller ikkje trekke allmenne slutningar ut av desse tala.
- Det er langt mindre forskjell mellom partitilknytning og bruk av Inn på tunet blant kommunane med 5.000 innbyggjarar eller meir, bortsett frå at ingen av dei to Frp-styrte kommunane vi har tal frå, brukte ordninga våren 2012.

3.1.3. Få leverandørar og få brukarar.

Det er som oftast få leverandørarar og få brukarar av Inn på tunet-ordninga i kvar kommune. Slik sett er det ei ordning som ikkje har så stort volum. Dei kommunane som brukar IPT kjøper som oftast tenester frå ein eller to leverandørar, sjølv om det i nokre få tilfelle kan vere fleire. På same måte er det få personar som får tilbod gjennom ordninga i kvar kommune. I dei fleste tilfelle er det snakk om tre brukarar eller færre per tilbydar, men her er det nokre få tilbydarar som har langt fleire brukarar.

3.1.4. Skule og psykisk helsevern.

Dei tenesteområda i kommunane som i størst grad gjer seg nytte av Inn på tunet-ordninga, er skule og psykisk helsevern. Dette blir også spegla i at dei demografiske gruppene som i størst grad får eit slikt tilbod er barn og særleg ungdom i skulealder, i tillegg til enkelte grupper vaksne. Det er for eksempel få kommunar som har eit Inn på tunet-tilbod til eldre.

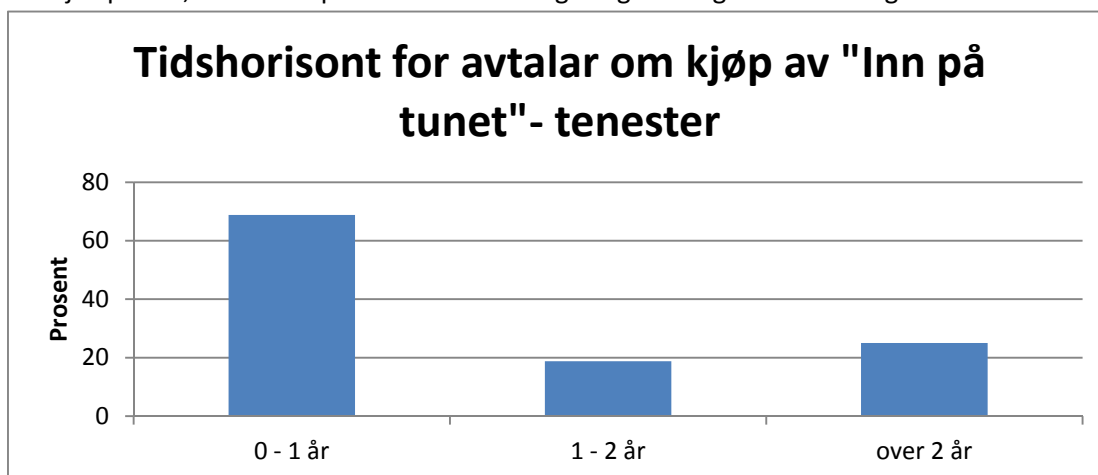

Figur 6. Kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter område ordninga blir brukt på. Basert på tilbakemelding frå områdeleiarar. Prosent.

3.1.5. Korte kontraktar.

Kommunane som brukar IPT tilbyr som oftast kontraktar på eitt år eller mindre. Det er likevel døme på kontraktar som går over meir enn to år. Ein av fire kontraktar har eit slikt tidsperspektiv. Kartlegginga syner at i dei fleste tilfelle er ordninga finansierte over ordinære

budsjettpostar, noko som peikar mot meir langsiktig tenking rundt ordningane.

Figur 7. Korleis Inn på tunet blir finansiert - som eige prosjekt eller over ordinært budsjett. Våren 2012. Prosent. N=16.

- Meir langsiktige avtalar er også mykje brukt. 25 prosent av kommunane svarar at dei har avtalar på meir enn 2 år.

3.2. Samla inntrykk av Inn på tunet sett frå kommunane

Basert på intervju med dei fire informantgruppene vil vi først presentere nokre punkt basert på eit samla inntrykk av tilbakemeldingane om kvifor dei brukar/ ikkje brukar Inn på tunet og kva erfaringar dei har. Deretter vil vi gå nærmare inn på dei enkelte informantgruppene.

3.2.1. Gode erfaringar.

Det generelle inntrykket er at dei som har kjøpt tenester gjennom Inn på tunet-ordninga jamt over har gode erfaringar. Ingen av områdeleiarane som har brukt ordninga gir uttrykk for dårlege erfaringar, sjølv om enkelte kan ha hatt litt varierende opplevingar. I kva grad dette skuldast ulike tilbydarar, kor godt tilbodet treff dei ulike brukargruppene eller andre forhold, er ikkje kjent. Mange opplever det som eit kvalitativt godt tilbod. Av 61 ordførarar, rådmenn og områdeleiarar som representerer kommunar eller sektorar som har brukt ordninga, er det berre to (ein ordførar og ein rådmann) som er ueinige i påstanden om at ordninga gir eit fagleg godt tilbod. Jamt over synest såleis ordninga å gi den kvaliteten kjøparane har behov for.

3.2.2. Brukarane i sentrum

Representantane for kommunane som har brukt IPT meiner dette er ei ordning som gir eit tilbod som kan tilpassast brukarane. Ordførarar, rådmenn og områdeleiarar i kommunar som brukar Inn på tunet-ordninga opplever at den i stor grad gir eit tilbod til brukarar som det kanskje elles er vanskeleg å finne eit tilpassa tilbod til.

3.2.3. Behov i kommunane

Inn på tunet dekkjer eit behov i dei kommunane som har valt å bruke ordninga, nettopp fordi ordninga kan gi tilbod til grupper som det elles er vanskeleg å finne eit godt tilbod til. Kommunane treng alternativ til ordinære tilbod, og ser nytten av Inn på tunet i ein slik samanheng.

3.2.4. Styrking av landbruksnæringa

Eit tredje argument for IPT, er at den kan vere ein av fleire måtar å styrke landsbruksnæringa på. Eit klart fleirtal av ordførarane som representerer kommunar som brukar Inn på tunet, opplever at dette er tilfelle og brukar det som eit argument for at kommunen kjøper slike tenester. Dette er eit argument som først og fremst blir brukt blant politikarar, men som det er eksempel på at også blir nemnt av administrativt tilsette.

3.2.5. Økonomi

Fleirtalet av både ordførarar og områdeleiarar meiner at IPT gir økonomisk konkurransedyktig tilbod. Rådmennene, som i større grad enn andre har kommuneøkonomien som sitt ansvarsområde, er derimot mindre eintydige i sine svar på dette spørsmålet. Det som i alle fall synest klart er at økonomi ikkje er blant dei fremste grunnane til at kommunane har gått inn i ordninga.

3.3. Dei som ikkje brukar ordninga

Dei som ikkje brukar Inn på tunet-ordninga, er ikkje like positive til ordninga som dei som brukar den. Det er likevel få av dei som har brukt ordninga som gir uttrykk for direkte misnøye med dei erfaringane dei har gjort seg med Inn på tunet. Manglande bruk, anten det gjeld dei som har brukt ordninga før eller dei som ikkje har brukt den, handlar om andre forhold enn negative erfaringar.

3.3.1. Mangel på tilbydarar.

Ein føresetnad for at ein skal bruke IPT, er at ein har tilgang på relevante tilbydarar. Då treng ein tilbydarar som svarar til behovet. Dessutan er fleire opptekne av at tilbodet må vere lett tilgjengeleg, slik at ein unngår at brukarane får lang reisetid. Kva som er nær nok i slike tilfelle, vil sjølv sagt vere avhengig av kva brukargruppe det er snakk om. Manglande samsvar mellom kva behov brukarane har og kva tilbod tilbydarane kan gi er såleis ein viktig grunn til at fleire kommunar ikkje brukar ordninga.

3.3.2. Manglande behov.

Fleire kommunar opplever at dei ikkje har brukarar som er aktuelle for ordninga. Dette kan også ha samanheng med punktet over.

3.3.3. Ekstra kostnad.

Det er ikkje uvanleg at kommunane opplever bruk av Inn på tunet som ein ekstra kostnad, og at dei dermed ikkje har råd å gå inn på ordninga. Andre erfarer at ein treng betre grunnlag for å kunne vurdere kva økonomiske konsekvensar det har å gå inn på ei slik ordning.

3.3.4. Mangel på kunnskap.

Sjølv om mange av informantane kjenner til ordninga, er det ein del som gir uttrykk for at dei har for lite kunnskap om Inn på tunet, til at dei kan gå inn i ordninga.

3.3.5. NAV skil seg ut

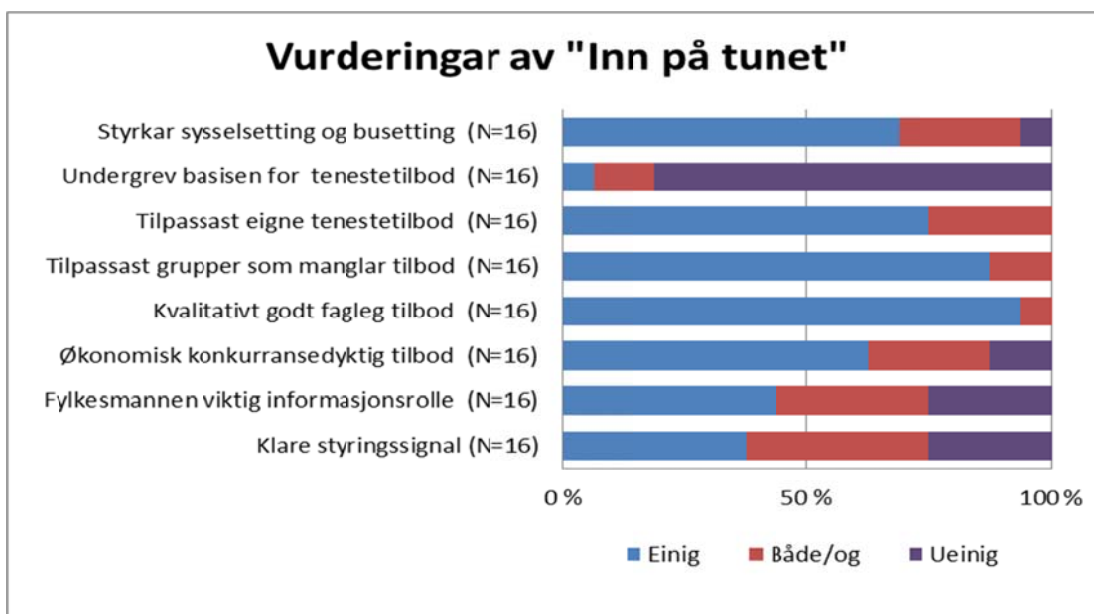
Av dei gruppene vi har hatt kontakt med, er det representantane frå NAV som i minst grad gir uttrykk av at Inn på tunet-ordninga blir brukt innan deira ansvarsområde. Ser vi på grunnane for at NAV-kontora ikkje brukar ordninga er mange av desse felles med det dei ansvarlege i kommunane nemner. Det er særleg mange frå NAV som legg vekt på manglande kunnskap om ordninga. I tillegg er det særleg to argument som blir trekt fram hos NAV, som ikkje blir nemnde i kommuneorganisasjonane. Det gjeld for det første at enkelte opplever at dei har

tilgang på andre løysingar. For det andre er det enkelte som opplever at Inn på tunet ikkje passar inn i deira system og dermed ligg utanfor deira tiltaksregister.

3.5. Ordførarar om Inn på tunet

- Dei fleste ordførarane kjenner Inn på tunet-ordninga. Det er likevel 18 prosent av ordførarane som ikkje kjenner ordninga i det heile. I tillegg går det fram av svar frå andre informantar i same kommune, at enkelt-ordførarar ikkje kjenner til at den kommunen dei er ordførar i faktisk brukar ordninga. Kort fartstid som ordførar kan vere ei forklaring til dette.
- Sjølv om Høgre- og Senterparti-ordførarar i større grad enn andre representerer kommunar som brukar, eller har brukt Inn på tunet-ordninga (jf kapittel), er kjennskapen til ordninga nokså likt fordelt, uansett kva parti ordførarane representerer

Figur 8. Ordførarar i kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter korleis dei vurderer ulike sider ved ordninga. Prosent.

- Ordførarar i kommunar som brukar ordninga, er i hovudsak positive til ordninga. Ordførarane er særleg positive med tanke på at:
  - o Inn på tunet gir eit kvalitativt godt fagleg tilbod for brukarane
  - o Inn på tunet gir eit tilbod som kan tilpassast grupper som kommunen elles vil ha problem med å finne eit godt tilbod til, og at
  - o Inn på tunet lett kan tilpassast kommunen sine egne tenestetilbod
- Fleirtalet av ordførarane opplever også at:
  - o Inn på tunet styrkar sysselsetting og busetting på bygdene
  - o Inn på tunet gir kommunen eit økonomisk konkurransedyktig tilbod
- Ordførarane gir meir varierte tilbakemeldingar med tanke på om:
  - o Kommunen opplever at det er klare signal frå sentrale styresmakter som oppmodar kommunane om å bruke Inn på tunet
  - o Fylkesmannen har hatt ei viktig rolle i å informere om Inn på tunet.
- Nokre få av ordførarane opplever i tillegg at Inn på tunet undergrev, eller kan undergrave basisen for det tenestetilbodet kommunen sjølv kan gi

- Dei positive tilbakemeldingane frå ordførarane i kommunar som brukar ordninga kjem klart til uttrykk gjennom viljen til å oppretthalde eller auke bruken av ordninga. Ti av seksten ordførarar i kommunar som brukar ordningar gir tilbakemelding om at det er aktuelt å auke bruken, medan berre ein av dei seksten vurderer det som svært aktuelt å redusere bruken.

Dei ordførarane som brukar ordninga, grunngjev dette på fire måtar; i eit brukarperspektiv; med dei positive sidene ordninga har for brukarane, i eit næringsperspektiv, med utgangspunkt i behov i kommuneorganisasjonen og ut frå meir allmenne grunngjevingar:

- **Brukarperspektiv**
  - o Gir læring: Lærings- og meistringsarena\Alternative læringsmetodar\Kunnskap om landbruk\Meistringsarena
  - o Positivt for helse: Gjev stor helsegevinst, både fysisk og psykisk\Tilbod til dei som slit psykisk
  - o Behov for alternativ hos brukarane: Brukarane hadde gjerne ikkje hatt noko anna å gå til\Tilbod til skuleelevar som fell utanfor\Tilbod til barnehagane der dei kan oppleve dyr, etc..
- **Næringsperspektiv:**
  - o Viktig attåtæring for aktørane\Bidreg til å skape tilleggsnæring på gardsbruk\ Positivt omdømme og rekruttering til ei viktig (landbruks)-næring
- **Behov i kommuneorganisasjonen:**
  - o Lett tilgjengelig\Mangel på eigne tilbod og utfordringar som kommunen sjølv ikkje maktar å løyse\Gir eit godt tilbod kommunen ikkje har eigenproduksjon av\Billige og gode tenester
- **Meir allmenne grunngjevingar**
  - o Fordi det er eit flott tiltak som gir gode resultat\God erfaring\Godt tilbod\Privat initiativ

Det er i alt fire ordførarar frå kommunar som har brukt ordninga tidlegare, men som ikkje brukar den no. Jamt over er dei mindre positive til ordninga enn ordførarane i dei kommunane som brukar ordninga. Dette kan vere ein indikasjon på at erfaringane med bruken, kan ha vore ein medverkande årsak til at kommunen ikkje lenger brukar Inn på tunet. Det er likevel ingen av desse fire som avviser tanken på at kommunen kan kome til å bruke ordninga i løpet av dei næraste åra. Alle fire svarar «i noko grad» når dei får spørsmål om i kva grad det er aktuelt å ta ordninga i bruk på nytt.

Grunngjevingar for å ikkje bruke ordninga er knytt til tre forhold; mangel på tilbydarar, manglande kunnskap i kommuneorganisasjonen og økonomi:

- **Mangel på tilbydarar**
  - o Manglar eldsjeler som vil satse på dette tiltaket\Mangel på tilbydarar\Manglande tilbod frå tilbydarar\ Ein har ikkje klart å finna samarbeidspartar til å gjennomføra ordninga
- **Manglande kunnskap i kommuneorganisasjonen**
  - o Manglande kjennskap til Inn på tunet blant kommuneadministrasjonen\Kommunen har fått spørsmål om å støtte eit

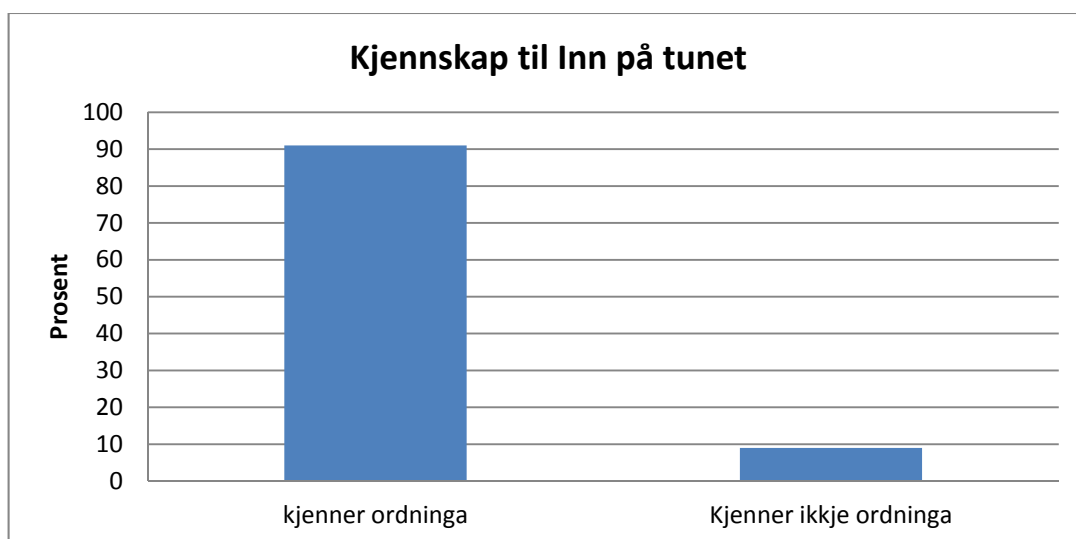
påtenkt konsept for ei tid tilbake, men då var ikkje eigen organisasjon klar for å bruke ei slik ordning

- **Økonomi**

- o Kun økonomiske årsaker. Det er vanskelig å berekne netto driftsutgifter, med omsyn til det positive dette medfører\Uklarheit rundt kostnader og finansiering

3.6. Rådmenn om Inn på tunet

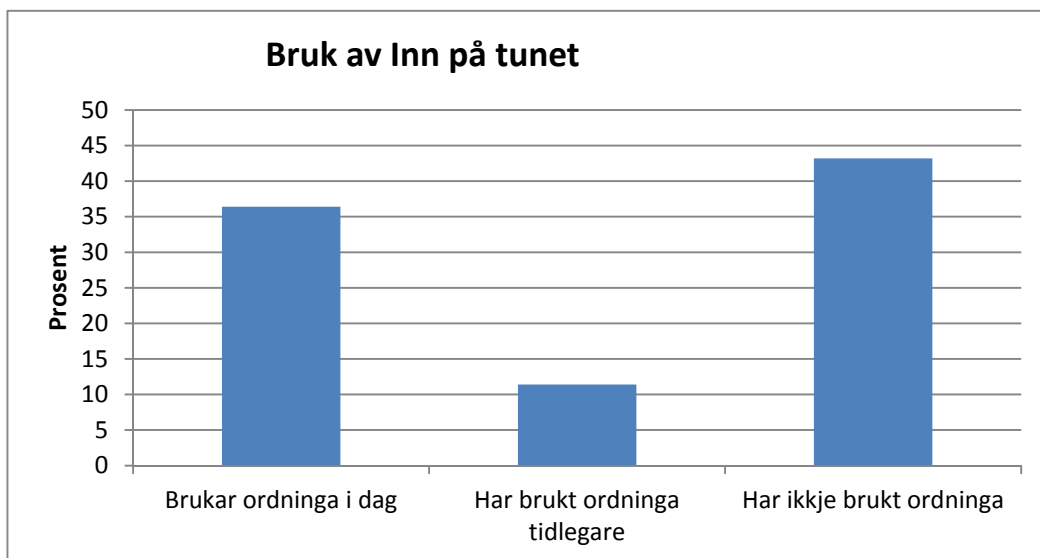
Dei alle fleste rådmennene kjenner til ordninga, og omlag 50 prosent brukar eller har brukt ordninga tidlegare. Kjøp av "Inn på tunet" tenester blir i hovudsak finansierte over ordinære budsjettpostar, og grunngevinga for å kjøpe slike tenester er at dei kan gje tilbod som lett kan tilpassast individuelle behov kommunen elles ikkje ville kunne tilbydd. Initiativet til å ta i bruk Inn på tunet kjem oftast frå tilbydarane, men også som resultat av eit samarbeid mellom kjøpar og tilbydar. Om lag halvparten av dei kommunane som i dag nyttar seg av Inn på tunet, vil truleg auke bruken i framtida. Av dei som kjenner ordninga, men ikkje nyttar den i dag, svarar 30 prosent at dei vil vurdere bruk av Inn på tunet i framtida.

Figur 9. Rådmennene sin kjennskap til Inn på tunet, uavhengig av noverande bruk. Våren 2012. Prosent. N=44.

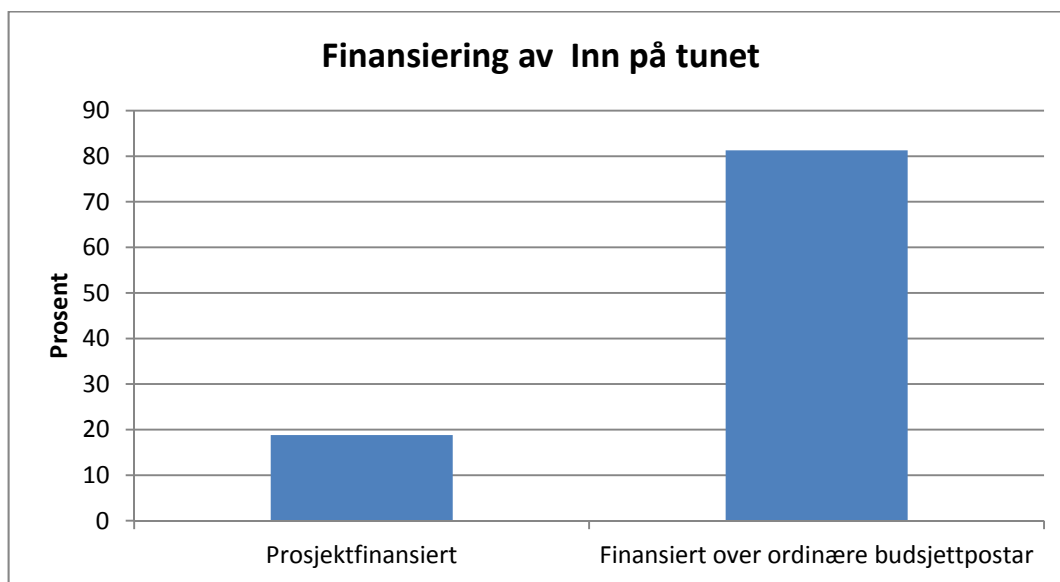
- I alt 91 prosent av rådmennene som har svart, kjenner til Inn på tunet. Omlag halvparten svarar at dei nyttar, eller har nytta ordninga tidlegare.
- Om lag 40 prosent av rådmennene svarar at dei kjenner ordninga men ikkje har nytta seg av den.
- Det er 10 prosent av rådmennene som ikkje kjenner til ordninga.

- Kjennskap til ordninga er ganske likt fordelt mellom fylka. I Hordaland og Sogn og Fjordane er det litt mindre kjennskap til ordninga enn i Møre og Romsdal. Når det gjeld bruken av ordninga skil Sogn og Fjordane seg ut med fleire som svarar at dei nyttar ordninga.

Figur 10. Bruken av Inn på tunet no og tidlegare, basert på opplysningar frå rådmennene. Våren 2012. Prosent. N=44.⁶

- Om lag 50 % av rådmennene svarar at dei brukar ordninga i dag eller har brukt ordninga tidlegare.
- I underkant av 50 % av rådmennene svara at dei ikkje har brukt ordninga.

Figur 11. Korleis Inn på tunet blir finansiert - som eige prosjekt eller over ordinært budsjett. Våren 2012. Prosent. N=16.

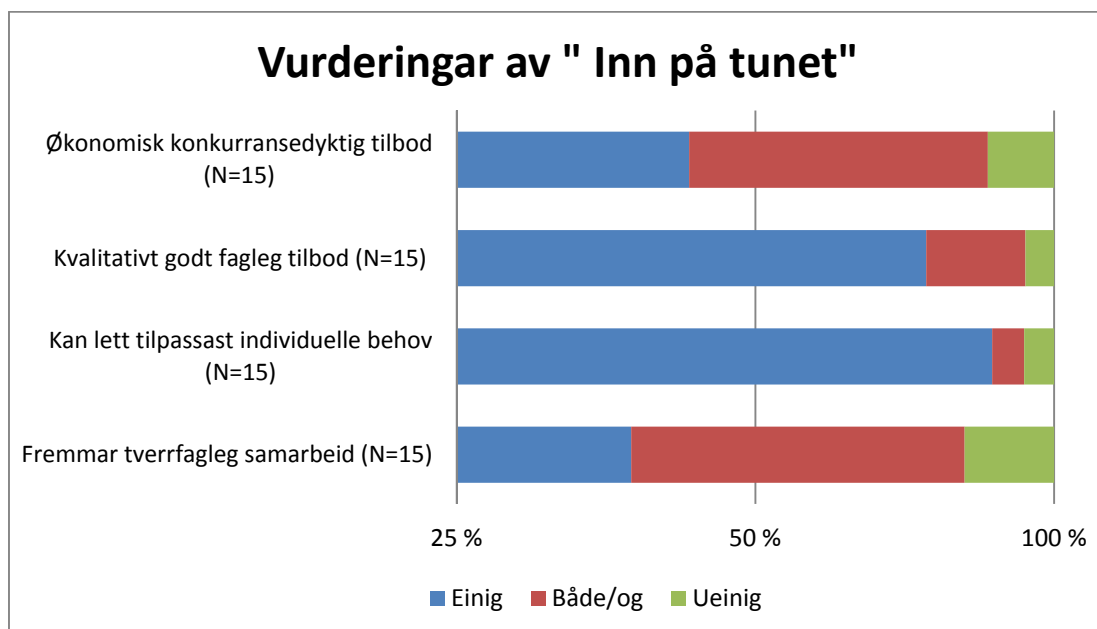
- Dei kommunane som brukar "Inn på tunet", finansierer dette i all hovudsak (82 prosent) over ordinært budsjett.

⁶ Svara er basert på kva kjennskap den enkelte informant har til om ordninga er brukt på eige ansvarsområde i kommunen eller ikkje. I enkelte tilfelle kan ordninga ha vore brukt, eller til og med vere i bruk, utan at informanten er kjent med dette.

Initiativet til å ta i bruk Inn på tunet kjem oftast frå tilbydarane. I nokre få tilfelle er det kommunen som aktivt går ut for å skaffe seg tilbydar, men i ein god del tilfelle er initiativet eit samspel mellom tilbydar og kjøpar.

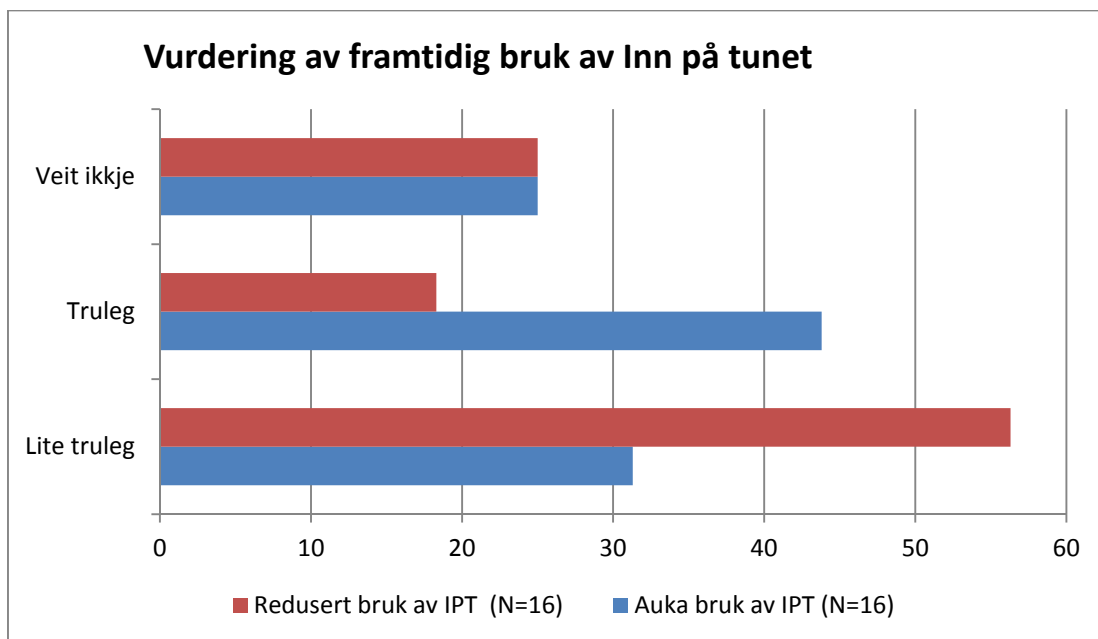
3.6.1. Vurdering av Inn på tunet

Rådmennene i dei kommunane som nyttar seg av Inn på tunet er relativt samstemte i at ordninga gir tilpassa og kvalitativt gode tilbod til brukarane.

Figur 12. Rådmennene i kommunar som brukar "Inn på tunet" fordelt etter korleis dei vurderer ulike sider ved ordninga. Prosent.

- Av dei som våren 2012 nytta seg av tilbodet seier 87 prosent at tilbodet lett kan tilpassast individuelle behov, og 77 prosent er samde i at det er eit kvalitativt godt tilbod.
- Det er færre som er samde i at ordninga gir eit økonomisk konkurransedyktig tilbod eller at den fremjar det tverrfaglege samarbeidet.

Figur 13. Rådmenn i kommunar som nyttar Inn på tunet si vurdering av framtidig bruk av ordninga. Prosent.

På spørsmål om korleis dei vurderer bruk av "Inn på tunet" i framtida, seier 44 prosent at dei i nokon grad vil auke bruken av Inn på tunet samstundes som 31 prosent seier at det er lite truleg dei vil redusere bruken av konseptet.

3.6.2. Grunnar for å bruke Inn på tunet - slik rådmannen ser det

For rådmennene i dei kommunane som nyttar seg av Inn på tunet-ordninga, er mulegheitene for å kunne tilby tilpassa og kvalitativt gode tilbod der dei sjølve manglar tilbod den viktigaste årsaka til at dei nyttar slike tenester. God marknadsføring frå tilbydarar og prosjektratta satsing har også vore medverkande til at dei har teke i bruk konseptet. Kommuneøkonomi eller behov for næringsutvikling har ikkje vore vektlagt i særleg grad når kommunane har valt å nytte seg av Inn på tunet. Behovet for å finne alternative tenester til brukarar der dei sjølve ikkje har hatt fleksible nok ordningar har vore ei viktig årsak til å bruke "Inn på tunet". Etter kvart som dei har skaffa seg erfaring med tilboda og tilbydarane, har dei erfart at det har gitt dei eit kvalitativt og fleksibelt godt opplegg. Fleirtalet av tilbakemeldingane kan difor sorterast under to hovudgrupper; *brukarorienterte grunngevingar og alternativ til kommunale tilbod*

Brucarorienterte grunngevingar

- Tilpassa tilbod
- Alternative aktivitetar
- Tilbod til dei som fell utanfor ordinær teori
- Behov for tilpassa tenester opplæring og arbeid/dagtilbod
- Omsynet til brukarane
- Tilbod til "skuletrøytte" ungdommar
- Tilbod til demente
- Godt aktivitetstilbod
- Dyr og praktiske oppgåver er balsam for mange av våre mest ressurskrevjande brukarar - i kombinasjon med fagleg rettleiing og tilsyn

- Tilpassa opplæring
- Praktisk retta
- Nyttå tilbodet for skuleelevar med behov for spesiell tilrettelegging

Alternativ til kommunale tilbod

- Vi hadde få alternativ til somme brukarar
- Manglande tilbod i kommunen
- Tilbydarane tilbyr tenester/aktivitetar vi ikkje kan tilby sjølv
- Mangel på andre tilbod og god marknadsføring av tilbydar

3.7. Områdeleiarar om Inn på tunet

Av dei 99 områdeleiarane har 51 «Helse og omsorg som ansvarsområde», medan 46 har «Oppvekst» som område. I tillegg har ni ansvar for barnevernet. Dette betyr at enkelte har ansvar på tvers av «sektorgrensene».

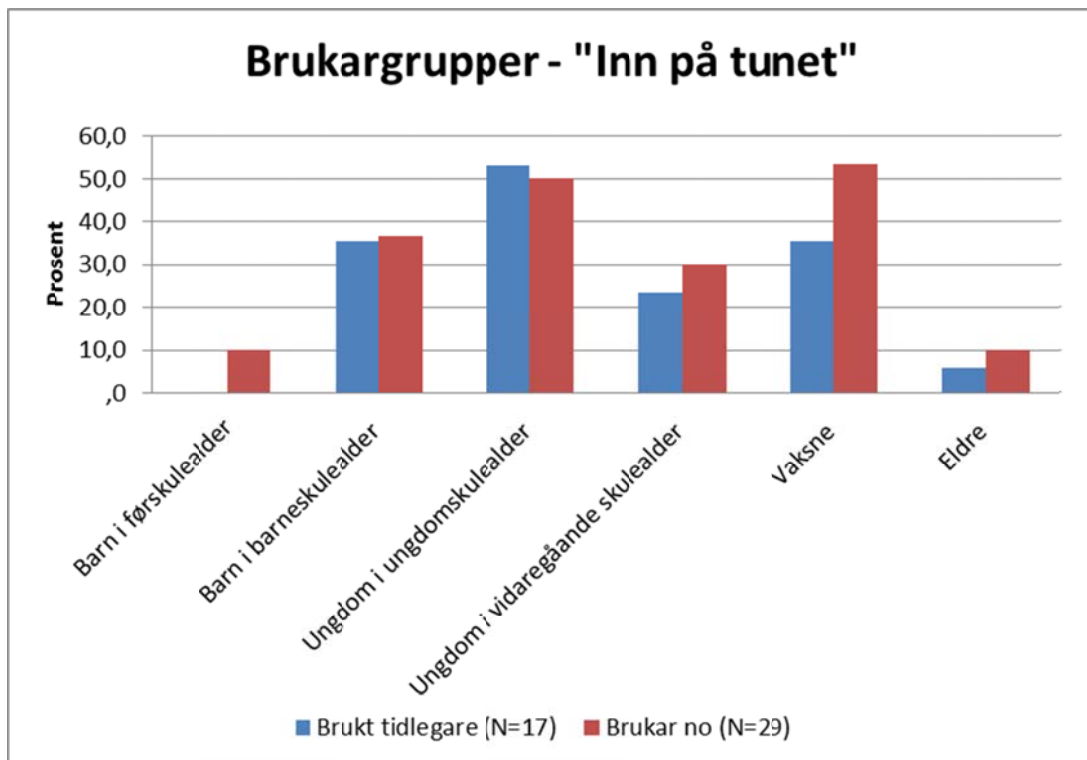
- På lik line med dei andre gruppene er Inn på tunet godt kjent blant områdeleiarane.
  - o Berre 10 prosent av områdeleiarane er ukjende med ordninga.
  - o Knapt ein tredel (31 prosent) kjenner ordninga ved at det blir kjøpt tenester på eige ansvarsområde, medan 17 prosent av områdeleiarane seier at ordninga har vore brukt tidlegare på det området dei sjølv har ansvar for i kommunen.
  - o Det er såleis knapt halvparten av områdeleiarane som står som leiarar for ein «sektor» som har direkte erfaringar med ordninga.
  - o Det er 41 prosent som kjenner ordninga, utan sjølv å ha brukt den.

Inn på tunet-ordninga dekkjer ei heil rekkje felt innan tenesteområda til kommunane. Sett under eitt blir ordninga brukt, eller har tidlegare vore brukt i barnevern, barnehage, skule, skulefritidsordning, psykisk helsevern, rusomsorg, arbeidsretta tiltak, habilitering, rehabilitering og i omsorg for demente.⁷

- Spesielt skule, men også psykisk helsevern skil seg likevel ut, ved at det er vanlegare at kommunane brukar ordninga på desse to områda enn på andre område. Meir enn halvdel av kommunane som brukar eller har brukt Inn på tunet, har tiltak retta mot skulen
- Tilbod retta mot barnehage, skulefritidsordning, arbeidsretta tiltak og rehabilitering er minst brukt

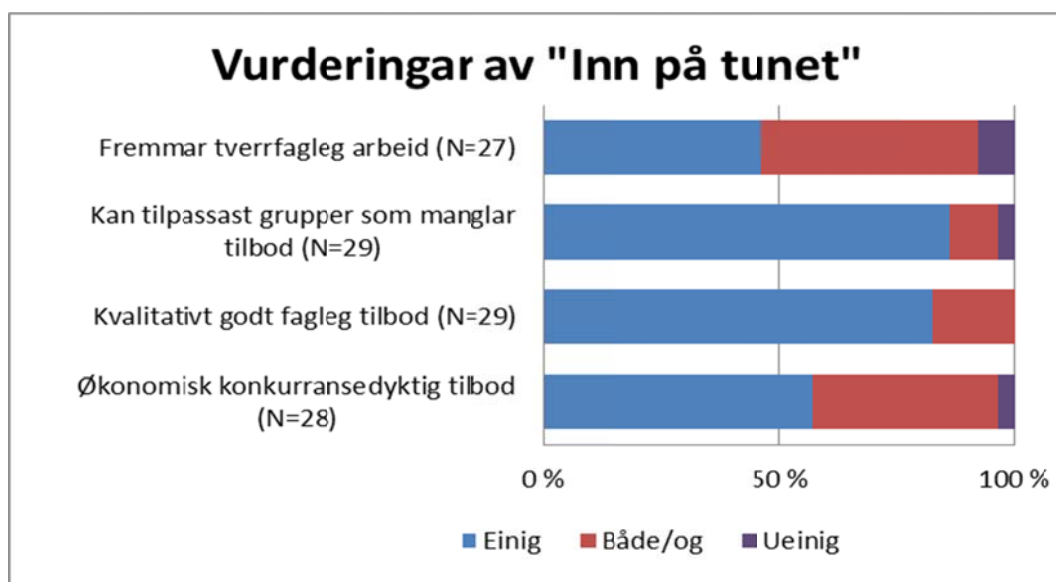
---

⁷ Dei som har svart «Anna», har ikkje spesifisert kva dette gjeld.

Figur 14. Kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter kva aldersgrupper som får tilbod om ordninga. Basert på tilbakemelding frå områdeleiarar. Prosent.

Brukarane speglar dei tilboda som kommunane har, og dei ansvarsfelte kommunane har. Slik sett er det fleire som har tilbod til barn i grunnskulealder, enn i vidaregåande skulealder. Det er også vanleg med tilbod til vaksne, medan få kommunar har tilbod til barn i førskulealder eller til eldre.

Figur 15. Områdeleiarar i kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter korleis dei vurderer ulike sider ved ordninga. Prosent.

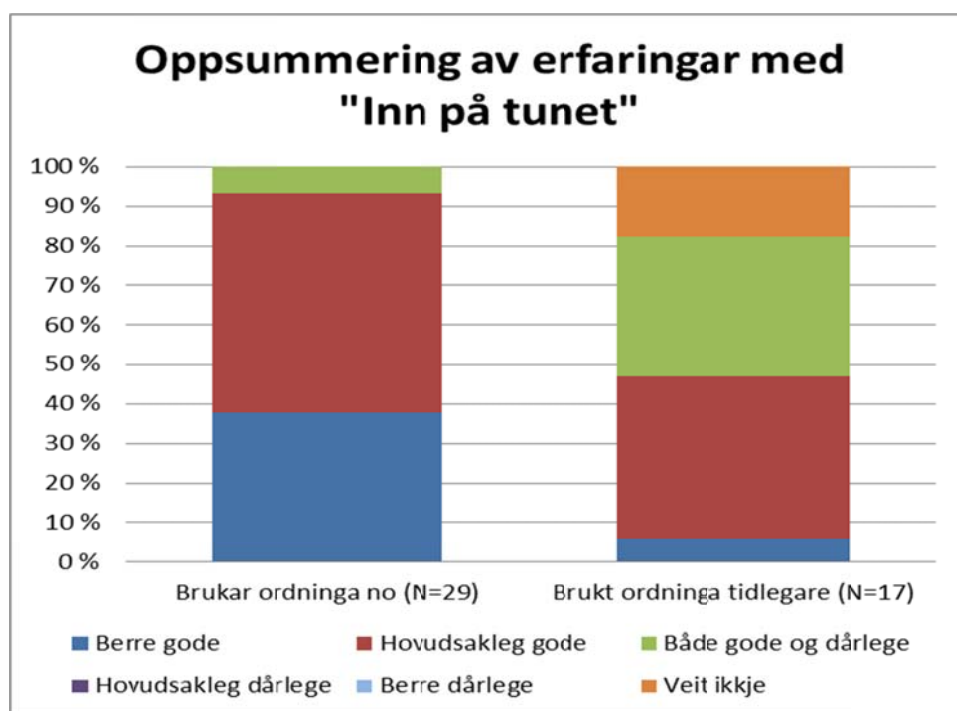
Områdeleiarane som brukar Inn på tunet, kan i stor grad vise til positive erfaringar med ordninga, i alle fall så lenge dei vurderer forhold som det å gi tilpassa tilbod, kvaliteten på

tilbodet, gi økonomisk konkurransedyktige tilbud og det at tilbudet fremmar tverrfagleg arbeid.

- Mange av områdeleiarane peikar på at «Ordninga gir eit tilbud som kunne tilpassast grupper som kommunen elles vil ha problem med å finne eit godt tilbud til». Heile 86 prosent er einige i ein slik påstand
- Også når det gjeld fagleg kvalitet, er ein stor del av områdeleiarane nøgde med tilbudet. I alt 82 prosent er einige i ein slik påstand
- Når det gjeld økonomi og tverrfagleg arbeid, er det litt meir sprik i tilbakemeldingane, men få områdeleiarar gir uttrykk for direkte misnøye

Tilbakemeldingane frå områdeleiarar som har erfaringar frå avslutta Inn på tunet-ordningar, er jamt over mindre positive enn dei som brukar ordninga no. Størst forskjell er det når det gjeld den økonomiske sida ved tilbudet. Det er likevel relativt få av dei som tidlegare har brukt ordninga som gir uttrykk for direkte misnøye, ved å seie at dei er ueinige i påstandane. Det er såleis «Både/og»-kategorien som oftare blir brukt for å seie noko om erfaringane desse har.

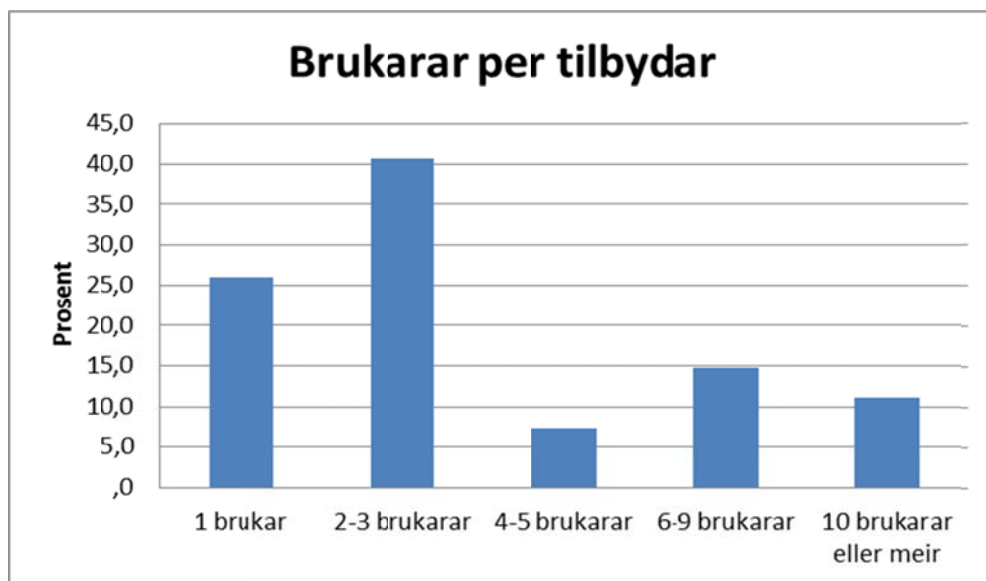

Figur 16. Områdeleiarar i kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter korleis dei summerer opp erfaringane med ordninga. Prosent.

- Mange av dei områdeleiarane som har erfaring med Inn på tunet har gode erfaringar med ordninga. Det er ingen som gir uttrykk for at dei har dårlege erfaringar.
- Forskjellen mellom dei kommunane som brukar ordninga no og dei kommunane som har brukt den tidlegare, er at blant dei siste er det litt fleire som har hatt litt varierte erfaringar enn blant dei første.

Det er også mange av dei som brukar ordninga no som vurderer å utvide bruken.

- I alt 21 (72 prosent) av områdeleiarane som brukar ordninga, vurderer det som aktuelt å auke bruken av ordninga i løpet av dei næraste åra
- Tilsvarende er det 6 (20 prosent) av områdeleiarane som seier at det kan vere aktuelt med reduksjonar
- Blant områdeleiarar som har erfaring frå tidlegare bruk av Inn på tunet, er det 35 prosent som ser det som aktuelt å bruke ordninga (svarkategorien «I noko grad»). Dei andre, det vil seie eit klart fleirtal frå denne gruppa, uttrykkjer såleis at dei ikkje ønskjer å bruke ordninga eller at dei er usikre på om det er aktuelt å ta opp att bruken av ordninga.

Figur 17. Områdeleiarar i kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter brukarar per tilbydar ordninga har. Prosent.

- Basert på tal frå 28 kommunar (ein av kommunane har ikkje svart på dette spørsmålet) som brukar Inn på tunet, omfattar ordninga 226 brukarar fordelt på 61 tilbydarar.⁸
- Dei kommunane som brukar ordninga, har såleis i gjennomsnitt to tilbydarar kvar. Tal tilbydar per kommune som brukar ordninga er klart mindre i Møre og Romsdal (gjennomsnittleg 1,2), enn i Sogn og Fjordane (gjennomsnittleg 2,7) og Hordaland (gjennomsnittleg 2,8).
- Det vanlegaste er at kommunane brukar ein eller to tilbydarar, men enkelte kommunar skil seg klart ut. Det gjeld ikkje minst ein av kommunane i Hordaland som er registrert med i alt seks tilbydarar, og ein av kommunane i Sogn og Fjordane som er registrert med fem.
- Eit fleirtal av tilbydarane har eit tilbod til tre brukarar eller mindre (66 prosent). Per kommune blir gjennomsnittet høgare.

⁸ Dette gir ikkje eit totalt bilde for heile Vestlandet. Vi har ikkje fått svar frå alle kommunane. Vi har såleis svar frå områdeleiarar i totalt 70 av dei 95 kommunane på Vestlandet. I tillegg er det eksempel på at områdeleiarane i ein kommune kan ha sendt inn svar som gjeld oppvekst, men der vi manglar svar frå området helse og omsorg i same kommune.

- Kvar områdeleiar i kommunar med Inn på tunet rapporterer om i gjennomsnitt i overkant åtte brukarar per kommune. Gjennomsnittet er høgast i Hordaland (12,9) og lågast i Møre og Romsdal (4).
- Det er i alt sju kommunar der brukarane innan eit område utgjer meir enn 1 promille av den totale befolkninga i kommunen. I ein av desse kommunane utgjer brukarane 10 promille av befolkninga. Dei kommunane som har relativt flest brukarar er små og mellomstore kommunar, frå 2.000 til 13.000 innbyggjarar.
- Tal tilbydarar «per områdeleiar» er 2,2, med 2,8 tilbydarar i gjennomsnitt i Hordaland, 2,7 i Sogn og Fjordane og 1,2 i Møre og Romsdal.
- Det er ein områdeleiar som rapporterer at han/ho har i alt seks tilbydarar, men det vanlegaste er 1-2 tilbydarar i kvar kommune.⁹

Blant områdeleiarar som brukar Inn på tunet, er det ei grunngeving for denne bruken som stikk seg klart ut i forhold til andre; omsynet til brukarane. Nesten alle er innom slike moment når dei skal svare på spørsmålet: Kva er dei tre viktigaste grunnane til at de brukar Inn på tunet på ditt ansvarsområde i kommunen? Det at ein gjennom ordninga får eit alternativ til tradisjonelle kommunale tilbod, samt kvaliteten på tilbodet, er moment som også går igjen i grunngevingane som blir gitt. Ut over dette er det meir enkeltstående grunngevingar knytt til opplæring, næring og økonomi som blir trekt fram.

- **Brukarorienterte grunngevingar:**
  - o Individuelt tilpassa den enkelte
  - o Elevar som treng eit meir praktisk tilbod, særskilt tilpassa tilbod til elevar med særskilte behov
  - o Eit tilbod som gjev avveksling og positiv erfaring for brukarane
  - o Inn på tunet gjev gode og varierte meistringsopplevingar. Desse kan vi ikkje tilby i vanleg oppfølgingsteneste
  - o For å sikre ein breidde i aktivitetar i høve å treffe interesser og behov hjå brukarane av tenesta
  - o Inn på tunet fangar opp brukarar og gjev tilbod til dei som ikkje enno er heilt klar for utprøving i vanleg arbeidsliv
  - o Eit viktig supplement til helse- og sosialtenester der det er behov for alternativ til dagsenter eller støttekontakt. Vidare gir tilboda høve til kontakt med dyr og natur, og dermed høve for meistringsopplevingar
- **Behov for alternativ til kommunale tilbod:**
  - o Ville hatt vanskar med "å lage tenestene" sjølv
  - o Dette er tilbod som er vanskeleg å drifte for kommunen sjølv.
  - o Kommunen har ikkje kapasitet til å byggje opp eit tilbod sjølv
- **Kvalitet**
  - o Gode, mangfaldige og kvalitative tenester og vi får mykje tenester for det vi betalar for
  - o Meget godt fagleg opplegg
  - o Gode personlege relasjonar mellom arbeidsleiar og arbeidstakarar/brukarar
- **Andre grunngevingar:**
  - o Fleksibel ordning med omsyn til avtalar

---

⁹ Her må ein likevel vere klar over at det er snakk om ei viss underrapportering, i og med at det er ein god del områdeleiarar som ikkje har svart på skjemaet.

- Er ei økonomisk gunstig ordning
- Fremje lokalt næringsliv
- Tilbod i nærmiljøet

Blant områdeleiarar som representerer kommunar som har brukt Inn på tunet tidlegare, er grunngjevinga for ikkje å bruke ordninga primært knytt til tre faktorar: Økonomi, mangel på tilbydarar og kvaliteten på tilbodet. I tillegg er det nemnt andre grunnar, for eksempel manglande vilje i kommunen til å satse på ordninga.

- **Økonomisk grunngjeving:**
  - Tilboda kostar mykje og er der ikkje drivarar med pedagogisk kompetanse krev det dobbelt med ressursar
  - Færre timar til skulen. Må bruka timane for å fylle opp stillingane til lærarane
  - Har søkt om tilskot to gonger - men fått avslag
  - Økonomi, økonomi, økonomi
- **Mangel på tilbydarar**
  - Ikkje aktuelle tilbydarar no
  - Primært fordi det ikkje er tilbod i kommunen
  - Vanskeleg tilgjengeleg. Har ikkje tilbodet i eigen kommune
  - Tidlegare brukt tiltak er nedlagt, det som finst er lite hensiktsmessig grunna geografi
- **Kvalitet:**
  - Vekslande kvalitet i tilbod
  - Innhald og kvalitet i tilboda er ikkje alltid foreinlege med krav i opplæringslova i forhold til pedagogisk innhald

Dei vanlegaste grunngjevingane blant områdeleiarar som aldri har brukt Inn på tunet kan plasserast under fire overskrifter; mangel på tilbydarar, økonomi, manglande behov og manglande kunnskap.

- **Mangel på tilbydarar**
  - Har hittil ikkje hatt nokon som ville satse på Inn på tunet i kommunen
  - Avstand til relevant tilbod
  - Manglande profilerte tilbod i nærområdet
- **Økonomi**
  - Ikkje tilstrekkelege økonomiske rammer for nye tiltak
  - Anstrengt økonomi i kommunen
  - Manglande ressursar i høve til planlegging og økonomi, dette må verta ei erstatning for eksisterande tilbod, ikkje ny utgiftspost. Dersom me kan visa at dette vil vera meir effektiv ressursutnytting og eit betre tilbod enn me tilbyr per i dag
- **Manglande behov**
  - Har hatt ei oppfatning av at behovet ikkje har vore til stades så langt
  - Me har og få brukarar, og dei som har tiltak har allereie fått etablert faste tiltak
  - Behova er individuelle, med tverrfagleg vurdering i kvart enkelt tilfelle. Ein kan difor ikkje inngå kontraktar som bind kommunen, sidan det kan vere år der ein ikkje har behov for tilbodet i det heile tatt

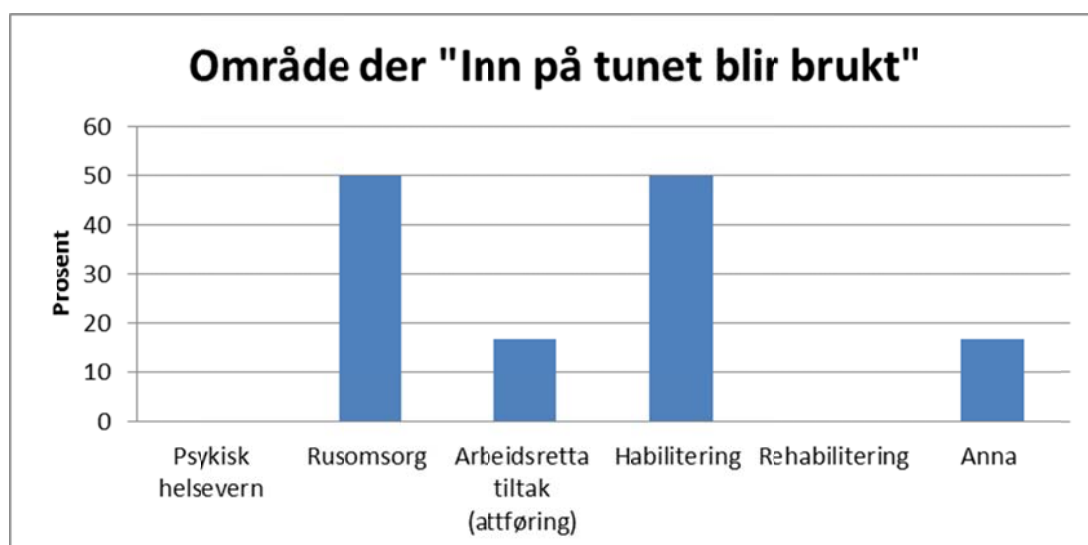
- Det er rektorane ved skolene som må ønske å bruke slike tjenester
- **Manglande kunnskap**
  - Treng betre oversikt over muligheiter
  - Ordninga er for lite kjent
  - Manglar informasjon om at det finst slike tilbod her i kommunen
- **Andre grunnar**
  - Har ikkje tildelt ansvar for å jobbe opp mot ordninga
  - Lite vilje til å sjå på nye ting
  - Vi ynskjer å knyte til oss lærarar som kan nytte allsidig læringsarenaer, ikkje kjøpe hos andre med andre typer arbeidstidsavtaler o.l. meir enn naudsynt
  - Har prøvd å løysa oppgåvene med kommunal drift, t.d. dagsenter for eldre/demente

Enkelte av områdeleiarane gir også uttrykk for at dei har «tilsvarande opplegg». Dette kan vere opplegg som ikkje er knytt til landbruk, men det kan også vere uttrykk for at enkelte ikkje reknar med at ordningane dei brukar fell inn under Inn på tunet-tiltak. Det kan vere grunnen til at svar som: «Vi har ei tilsvarende ordning på gard for elevar som vi nyttar». Slike svar kan tolkast som om enkelte definerer Inn på tunet som ei snevrare ordning enn den faktisk er.

3.8. NAV om Inn på tunet

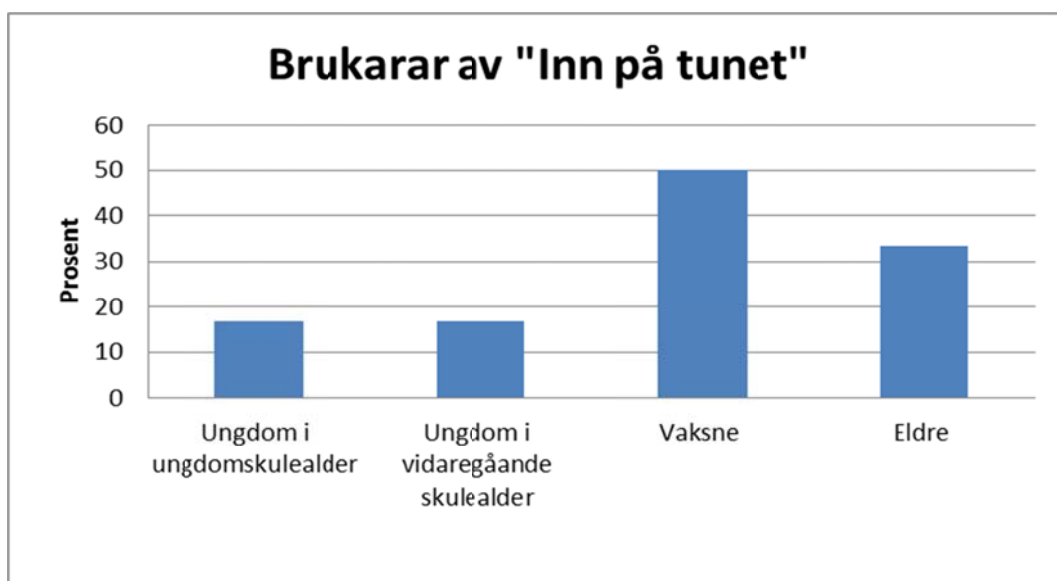
Berre eitt av dei 34 NAV-kontora på Vestlandet som sende inn svar på undersøkinga (3 prosent), er aktive brukarar av Inn på tunet-ordninga.

Det er likevel eit stort fleirtal som kjenner ordninga. Det er såleis berre fem (14 prosent) NAV-kontor der leiarane ikkje kjenner Inn på tunet. I tillegg til det eine kontoret som brukar ordninga, er det fire andre som har erfaringar med ordninga frå tidlegare. I motsetnad til kva som er gjort for dei andre datasetta, er det uråd å legge opp til analysar som primært handlar om dei som brukar ordninga. Difor har vi slått saman dei som har brukt ordninga tidlegare og det eine kontoret som brukar ordninga no, for å analysere deira tilbakemeldingar samla. Sjølv med ei slik samanslåing, er talgrunnlaget for denne analysen liten (fem NAV-kontor).

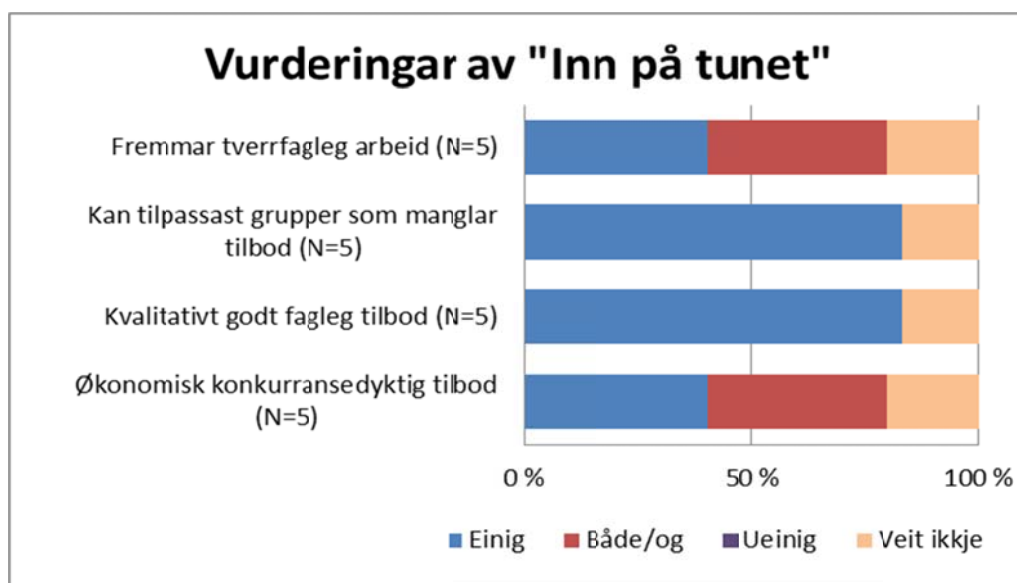
Figur 18. Kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter område der ordninga blir brukt. Basert på tilbakemelding frå ansvarleg ved NAV-kontora. Prosent. N=5.

Det er primært i forhold til rusomsorg og habilitering at NAV-kontora har erfaring med Inn på tunet. Eitt av NAV-kontora har også brukt ordninga som arbeidsretta tiltak.

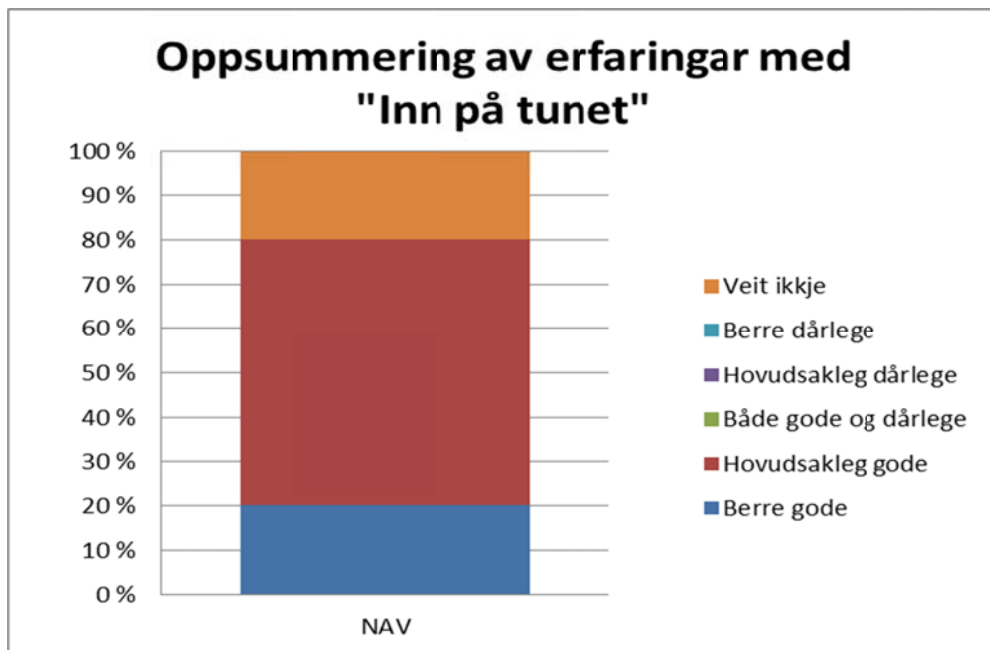
Figur 19. Kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter kva aldersgrupper som får tilbod om ordninga. Basert på tilbakemelding frå ansvarleg for NAV-kontora i kommunane. Prosent. N=5.

Brukarane som kjem inn i Inn på tunet-ordninga gjennom NAV er naturleg nok i større grad rekruttert blant vaksne. Det er likevel eksempel på at NAV har ungdomar som har vore brukarar av Inn på tunet.

Figur 20. NAV-ansvarlege i kommunar som brukar Inn på tunet fordelt etter korleis dei vurderer ulike sider ved ordninga. Prosent.

På lik line med områdeleiarane opplever dei fleste NAV-ansvarlege som har erfaringar med Inn på tunet, at dette er eit kvalitativt godt fagleg tilbod og at det er ei ordning som gir eit tilbod som kan tilpassast grupper som kommunen elles vil ha problem med å finne eit godt tilbod til. I kva grad ordninga fremmar tverrfagleg arbeid eller gir eit økonomisk konkurransedyktig tilbod er det meir varierende oppfatningar om. Det må likevel seiast at ingen er direkte negative i tilbakemeldingane på desse punkta.

Figur 21. NAV-ansvarlege som brukar eller har brukt Inn på tunet fordelt etter korleis dei summerer opp erfaringane med ordninga. Prosent. N=5.

Når NAV-kontora oppsummerer egne erfaringar, er det heller ingen som gir uttrykk for at dei sit att med dårlege erfaringar. Tre av fem NAV-kontor melder derimot om at dei berre eller hovudsakleg har gode erfaringar med Inn på tunet.

Det er som nemnt berre eitt av dei fem NAV-kontora som har erfaring med ordninga, som brukar ordninga no. Her blir ordninga nytta fordi det er eit tilbod i kommunen som passar til den aktuelle brukaren, i dette tilfelle som eit ledd i den vidaregåande opplæringa.

Dei NAV-kontora som ikkje brukar ordninga, oppgir fleire grunnar til dette. Desse kan plasserast i seks ulike kategoriar; manglande kunnskap, mangel på brukarar som kan passe i ordninga, økonomi, mangel på tilbydarar, tilgang på andre løysingar og at tilbodet blir definert utanfor området til NAV:

- **Manglande kunnskap (sjølv om dei fleste kjenner til ordninga)**
  - o For dårleg kunnskap om kva tilbodet faktisk går ut på
  - o Lite kontor, har ikkje fått så mykje informasjon om dette, er ikkje heilt sikker på korleis ein skal bruke den
  - o Mangel på kapasitet til å sette seg inn i ordninga.
  - o Ingen relasjon til kontaktpersonar, kjenner tilbodet per omtale men ikkje den lokale varianten. Lite kunnskap om tilbodet i praksis (økonomi, målgruppe, lokal utforming)
  - o Har ikkje tenkt på at ordninga kan passe for nokon av våre
- **Mangel på brukarar som passar til ordninga**
  - o Må ha brukarar som passar til ordninga
  - o Har ikkje brukarar som per i dag vil tene på tilbodet kontra dei tilbod Nav rår over
  - o Slike ordningar i nærområdet har vore mest retta inn mot tilbod til barn, og dette er ikkje vår hovudmålgruppe
  - o Førebels har me ikkje hatt aktuelle brukarar

- **Økonomi**
  - o Økonomiske rammer og prioriteringar
  - o Eg har fått tilbakemelding frå kommunen om at dei ikkje har økonomi til å kjøpe tenester frå Inn på tunet.
- **Mangel på tilbydarar**
  - o (Manglande) tilgang på tilbodet i nærområdet
  - o Har ikkje oversikt over gardbrukarar som er knytt til ordninga
  - o Tilgjenge
- **Tilgang på andre løysingar**
  - o Forskjellige typar andre ordningar
  - o Vi har nok av tiltak som kan brukast
- **Tilbodet blir definert utanfor området til NAV**
  - o Inn på tunet"-tenester er ikkje ein del av dei statlege verkemidla (i alle høve i vårt fylke)
  - o Ligg ikkje i Nav sitt tiltaksregister, som vi helst nyttar

3.8.1. NAV- kort om organisering og utfordringar knytt til Inn på tunet

Nav, også kalla arbeids- og velferdsetaten, har ei hovudinndeling i ein statleg del og ein kommunal del. Ideen om ei samordning av Aetat, trygdeetaten og den kommunale sosialtenesta vart ein realitet i 2006, og NAV vart offisielt etablert. Bakgrunnen for samanslåinga av dei tre etatane må sjåast i lys av dei koordineringsutfordringane som hadde vore mellom dei tre tenestene. Det var svært ulike tenester som vart slått saman til NAV. Sosialtenesta var meir profesjonsbasert, Aetat hadde innført målstyring og hadde kontor som i hovudsak var knytt til arbeidsmarknadsregionar, medan trygdeetaten var regelstyrt og lokalisert i kommunane. Seinare har det blitt føreteke fleire større endringar i innhaldet av dei tenestene som ligg til NAV. Den viktigaste er innføring av arbeidsavklaringspengar (AAP) som innebar ei samanslåing av rehabiliteringspengar, attføringspengar og midlertidig uførestønad. I tillegg er også arbeidsretta rehabilitering innført, eit tiltak som går inn mot grensesnittet sjukdom–arbeid (Indset et. al 2012)

Det er NAV- kontor i alle kommunar, men tenestetilbodet kan variere frå kommune til kommune. Minstekravet er økonomisk sosialhjelp, midlertidig butilbod, opplysning, råd og rettleiing, individuell plan og kvalifiseringsprogram. Ut over dette er det eit fleirtal av kommunane som også inkluderer rustenesta, bustadtiltak, gjeldsrådgjeving og flyktningteneste (Riksrevisjonen 2012). Kva som skal inngå i det enkelte NAV-kontor blir bestemt av den enkelte kommune saman med arbeids- og velferdsetaten.

Forvaltninga av meir enn 300 milliardar kroner skjer via kontora i 430 kommunar og 19 fylke. Samhandlinga mellom statlege og kommunale tenester i NAV skjer innanfor det enkelte NAV-kontoret. Den opphavlege tanken om at brukarane skulle ha ei dør inn til velferdstenestene, viser seg å vere vanskeleg å oppnå i praksis. Difor blir det arbeidd med å samordne meir måten brukarane blir tatt i mot og vist vidare i NAV- systemet på. NAV-kontora har to eigarar; stat og kommune, og to styringslinjer. Kommunen har ansvar for dei sosiale tenestene, arbeids- og velferdsetaten har ansvar for dei statlege arbeids- og velferdstenestene (arbeid, trygd, pensjon). I praksis betyr det også at NAV- leiarane har to ulike styringssystem. Den

statlege delen av tenestene er detaljstyrt medan den direkte styringa frå kommunane er minimal (Indset et. al 2012)

Grønt arbeid (Vilje viser vei – garden som arena) er eit arbeidsmarknadstiltak for personar med psykiske helseproblem, og er underlagt den statlege delen av NAV. Konseptet er utvikla gjennom Nasjonal strategiplan for arbeid og psykisk helse. Alle midlar til denne type tiltak vert kanalisert gjennom denne ordninga og vert brukt til å bygge opp kompetanse til brukarane som skal kvalifisere til vidare arbeid. Tiltaket er mest brukt innan psykiske og rusrelaterte helseproblem. NAV definerer i sitt informasjonsmaterieill Grønt arbeid som del av Inn på tunet-konseptet. I praksis er det oftast kopla til VTA (varig tilrettelagt arbeid) eller APS (arbeidspraksis i skjerma verksemd), organisert gjennom attførings- og vekstbedrifter. Inn på tunet- tilbydar er som regel underleverandør, og fungerer som arbeidsleiar og står for den praktiske tilrettelegginga.

Finansieringa er største utfordringa. NAV kjøper tenester gjennom godkjende tiltaksarrangørar (attføringsbedrifter og vekstbedrifter), som inneber at ein del av ressursbruken er knytt opp mot tiltaksarrangørane. I dei tilfella der ein ser at garden kan vere ein eigna arena, inneber det at om ein vel å legge tilbodet ute på garden, kan likevel personressursane som fyl med, kome frå tiltaksarrangørane. Difor vil det variere frå prosjekt til prosjekt kor mykje av verdiskapinga som blir att ute på garden. Vekstbedriftene er som regel eigd av kommunane og finansiert av staten. Difor blir Grønt arbeid å sjå som statleg finansiert.

Den kvantitative kartlegginga viser at Inn på tunet er lite utbreidd men godt kjend ute på dei kommunale NAV- kontora. Primært har NAV erfaring med Inn på tunet i høve til rusomsorg og habilitering. Sjølv om datagrunnlaget er lite, viser det at NAV er godt nøgde med Inn på tunet og at det er eit kvalitativt godt fagleg tilbod.

For at det skal vere muleg å etablere meir permanente Inn på tunet-gardar som NAV kan nytte seg av, bør det leggast til rette for å få på plass ei grunnfinansiering som sikrar at tilbydar har ein beredskap og kan vere operativ når det er behov. I tillegg bør det vere mogleg å få til felles finansieringsløyisingar som gjer det enklare å kjøpe Inn på tunet-tenester til brukarar som ikkje klart høyrer inn under det eine eller andre systemet. Utfordringa er gjerne størst når det skal gjerast noko utradisjonelt som krev at mange må tenkje nytt. Eit omfattande regelverk og eit system bygt opp for å sikre rettferdig og likeverdig handsaming av brukarane, kan også vere ein barriere mot å sjå dei beste lokale løyisingane. Ein er også i NAV systemet avhengig av eldsjelene, men fagnivået bør kanskje ha størst ansvar for å sjå dei mulegheitene som ligg i nye arenaer som kan gje endringar i livet. Å få nye relasjonar, nye arbeidsoppgåver, få anerkjenning, saman med terapeutisk fagkunnskap kan r bør det i framtida bli meir samvirke mellom offentlege tenester som kan gje ein betre strødd veg når problema oppstår.

4.0 Tre kommunar med «suksesshistorier»

Gjennom kartlegging av bruk av Inn på tunet i dei tre vestlandsfylka, har vi forsøkt å teikne eit bilde av kor mange og kva type kommunar som nyttar Inn på tunet. Vi har vidare prøvd å avdekke kva synspunkt kommunane har på kvifor dei vel eller ikkje vel å nytte Inn på tunet i tenesteproduksjonen.

For å få meir kunnskap om dette har vi valt å sjå nærare på nokre utvalde kommunar, som ut frå både kartlegging og lokalkjennskap i dei enkelte fylka peikar seg ut som kommunar der dei har lukkast med å nytte Inn på tunet. Bakgrunnen for dette er å skaffe kvalitativ kunnskap og forstå meir av kvifor desse kommunane i større gard har lukkast med å nytte Inn på tunet. Vi har her møtt sentrale aktørar på ulike nivå i kommunane der vi har prøvt å finne meir ut av kva kontekst desse kommunane forhold seg til, kva som har vore årsaka/tankane bak kommunen sin bruk av Inn på tunet, eventuelt om desse har blitt endra/påverka gjennom bruk og over tid, om organisering og korleis dette eventuelt påverkar bruken av Inn på tunet. I tillegg har vi fått detaljert informasjon om omfang, faglege opplegg, finansiering med meir. Saman med kommunane sine tankar rundt framtidige behov for tenesteutvikling/behov i kommunane og korleis dei ser Inn på tunet i eit slikt framtidsbilde har det gitt oss eit godt bilde av kvifor nettopp desse kommunane har lukkast, og det har gitt oss tankar om korleis Inn på tunet kan utviklast i framtida.

Vi ser nokre fellestrekk i dei tre utvalde kommunane som kan forklare kvifor dei utmerker seg som «Inn på tunet- kommunar», sjølv om kommunane er ulike i storleik og sentralitet. Dette vil vi kome tilbake til i oppsummeringa, men først vil vi presentere dei tre kommunane og deira erfaringar, tankar og synspunkt om bruk av Inn på tunet. Vi har valt å ikkje namngje kommunane fordi det ved somme høve kan vere tilbod som er av ein slik karakter og omfang at identifisering av brukarar kan vere mogleg.

4.1. Ein middels stor landbrukskommune

Kommunen har omlag 6500 innbyggjarar og er relativ stor i geografisk utstrekning. Kommunen har eit variert næringsliv der landbruk er ei viktig næring. Kommunen er organisert etter ein tradisjonell sektormodell både politisk og administrativt.

4.1.1. Historia bak

Grunnlaget for bruk av Inn på tunet i kommunen har trådar tilbake til Grøn Omsorg på 90-talet, utan at denne ordninga fekk stort innpass i kommunen. Fokuset den gongen var å kunne gje relevant omsorg for brukarar som hadde behov for det, og behov for næringsutvikling i landbruket. Kommunen hadde mykje relevant kompetanse frå ulike fagområde, spesielt inn mot ungdom (barnevern, avlastning for barnevernet) som tidlegare var knytt opp mot regionale statlege institusjonar. Når desse vart nedlagt, etablerte nokre av dei tilsette eigne arbeidsplassar som tilbydde Grøn Omsorg /Inn på tunet tenester til det offentlege. Inn på tunet-konseptet vart først teke aktivt i bruk i kommunen i 2006.

Grøn omsorg- tanken var vegen fram til Inn på tunet i mitt hovud. Her opplever eg at det er ei sterk kopling mellom filosofien til Grøn omsorg og det å gripe det for å etablere tenestetilbod som det offentlege kan nytte seg av (rådmann)

Det har ikkje vore den store politiske debatten i kommunen om bruk/ikkje bruk av konseptet. I samband med budsjetthandsaminga har der vore klare politiske signal om at ein ynskte at det skulle ryddast plass til kjøp av slike tenester. Ved fleire høve har bruk av Inn på tunet blitt diskutert prinsipielt, både administrativt og politisk, og det har vore gjeve tydelege politiske signal om at Inn på tunet skal jobbast inn i dei økonomiske rammene på meir langsiktig basis. Den kommunale satsinga har vore ein modningsprosess som har vore påverka både av aktive tilbydarar, lokal kompetanse og behov for å få fokus på landbruket som næring.

Det er ein god del kompetanse, ein god del forståing for dette frå tidlegare tider, spesielt inn mot barn og unge.. (ordførar)

Initiativet kom frå landsbrukssektoren. I starten var Inn på tunet- satsinga knytt opp mot ei tverrfagleg prosjektgruppe med deltakarar frå oppvekst, helse og omsorg og landbruk/teknisk. Etter at prosjektperioden var over, vart denne gruppa lagt ned. Det vart sett i gang satsing på to område; dagtilbod for demente i tidleg fase og allmennpedagogiske tilbod i grunnskulen. Tilbodet til demente vart etablert fordi dette hadde eit ekstra fokus frå myndigheitene, kombinert med meir fokus på heimebasert omsorg. Når dette er ein landbrukskommune mange av dei eldre kjem frå gard var det naturleg å tenkje Inn på tunet-tilbod. Med andre ord, det var praktiske og økonomiske årsaker til at Inn på tunet vart teke i bruk innan helse og omsorgsområdet.

På oppvekstområdet vart det etablert allmennpedagogiske tilbod, i første omgang med tilbod frå ein tilbydar retta inn mot ein ungdomsskule, seinare vart dette utvida med ein ny tilbydar med tilbod til ein barneskule. Kommunen hadde hatt noko erfaring med å nytte garden som arena for spesialpedagogikk gjennom samarbeid med ei frivillig stifting som eig ein landbrukseigedom der ulike grupper hadde vore meir sporadisk. Ei viktig årsak var å sikre meir kunnskap blant den oppveksande generasjonen om landbruk. For ein kommune der landbruksnæringa er ei viktig næring, vil kunnskap om denne næringa vere ekstra viktig med omsyn til rekruttering på sikt. Så bakgrunnen for at tilboda inn mot skulen vart etablert, var mest nærings- og entreprenørskapsrelatert.

*Vi er ein landbrukskommune, men ungane deltek ikkje i landbruket lenger sånn som dei gjorde før. Det er store einingar, mekanisert landbruk, du har ofte ikkje lov å vere der før du er 18, år, så ungane visste eigentleg ikkje kva som føregikk på garden, eller nær sagt kvar mjølka kom frå sjølv om dei voks opp på ein gard med fjøs.
(områdeleiar oppvekst)*

På einingsnivå er det eit sterk ønske om å oppretthalde Inn på tunet-tilboda. På oppvekstsektoren er det ynskje frå dei skulane som ikkje har slikt tilbod, om å bruke Inn på tunet. Dette både ut frå ei fagleg tilnærming, og ut frå kommunen sin posisjon som landbrukskommune. Tilboda har fått ei tydelegare forankring i organisasjonen, både politisk og administrativt.

Vi ser at det er fleire forhold som har spelt inn når kommunen valde å satse på Inn på tunet. For det første har kommunen hatt eldsjeler og fagleg spisskompetanse, både på kjøparsida og på tilbydarsida som har vore avgjerande. For det andre har det vore ei tydeleg politisk forankring og bevist satsing frå administrasjonen på å ta i bruk konseptet.

4.1.2. Organisering og finansiering

Kommunen har vore pådrivar i å få etablert tilboda, både innan omsorg og innan oppvekst. Kommunen har også vore sentral i å fylle fagleg innhald i tilboda. Alle Inn på tunet tilboda vert i dag finansert innanfor dei aktuelle områda sine driftsbudsjett.

For tilboda i skulen har det vore viktig å ha med heile lærarkollegiet. Det primære i skulen er ofte å nå kompetansemåla, difor har det vore mykje fokus på at det som skjer ute på garden skal henge saman med det som skjer på skulen. Til dømes har ein gjerne hatt teori rundt dei emna som blir teke opp på garden før ein kjem dit, og så repeterer ein teorien når ein er tilbake på skulen. For kommunen har det vore viktig å unngå at Inn på tunet-tilbodet kjem i tillegg til det andre, at det ikkje blir eit dobbeltløp eller ein «happening», men at det er med å utfyller det som skjer på skulen i samsvar med læreplanane. Tilboda er organisert slik at klassen blir delt i to grupper (8- 12 elevar på barnesteget og 12 – 15 elevar på ungdomssteget) når dei er ute på garden. Hovudaktiviteten er allmenpedagogisk, men Inn på tunet blir også nytta som arena for spesialpedagogiske opplegg når garden er vurdert å vere ein nyttig arena. For oppvekstområdet er finansiering den største utfordringa, når bruk av Inn på tunet vert meirkostnad som kjem på toppen av det ordinære tilbodet. Ofte må ein bruke dobbelt sett av lærarressursar i tillegg til å kjøpe tenester hos tilbydar.

Skuleressursar blir også omdisponert på den måten at ein assistent tek ein del av stillingsprosenten i skulen med seg ut til «Inn på tunet-tilbodet». Eleven inngår då som regel i ei mindre gruppe i heile eller deler av tilbodet. På den måten blir Inn på tunet ein integrert del av skulen si ordinære drift, kjøp av tenester blir «usynleggjort» ut over det som går med til kjøp av tenester frå garden (mat, bruk av garden som arena etc.) Denne resursen er då gjerne knytt opp til spesialpedagogiske tiltak.

Kva organisering som blir valt, vil vere ut frå kva som tener innhald i tilbodet til ei kvar tid, men fordelene med å nytte egne tilsette er at undervisninga blir integrert i den ordinære skuledrifta. Ei erfaring er at den geografiske avstanden mellom tilbydar og brukar er viktig for drift av tilboda, at den ikkje blir for stor. Spesielt viktig er dette for dei allmenpedagogiske tilboda der ein har mange brukarar som skal transporterast fram og tilbake, noko som krev både ein del planlegging og er kostnadskrevjande. Også for dagtilbod for demente er det viktig at avstanden ikkje er for stor.

For demenstilbodet er arenaen viktig, at brukarane kjenner seg att, og at miljøet både innanfor og utanfor inviterer til sosialt samspel og ein viss fysisk aktivitet. I prinsippet kan dette godt skje utanfor dei rammene eit aktivt gardsbruk gir. For kommunen som utviklar og kjøpar vil gjerne logistikken vere vel så viktig som at tilbodet ligg på ein gard. Gruppen i dag består av seks brukarar. Dette blir vurdert å vere eit fornuftig tal, både ut frå økonomi og kva som fungerer i praksis. I tillegg til tilbydar er det med ein frå kommunen med fagkompetanse på området.

I utviklings- og driftsfasen har få andre aktørar vore involvert. Innovasjon Norge har vore bidragsytar i høve til finansiering på tilbydarsida, Senter for aldring og helse har vore fagleg støttespelar for kommunen i etablering av dagtilboda. Når det gjeld tilhøve kring oppfølging, er den regulert gjennom kontraktane kommunen har med tilbydar, som blir gjennomgått

med jamne mellomrom. Systematiske oppfølgingspunkt inngår i rutine når det gjeld tilboda inn mot skulen. Hyppigheita varierer etter korleis tilboda er organisert. Når fagressursen er ein del av skulen sine ressursar, vert denne dialogen tettare enn når skulen kjøper ein «komplett pakke» frå tilbydar. Då er det vanlegvis eit planleggingsmøte i forkant og eit oppsummeringsmøte i etterkant av periodane skulen er ute på garden.

Avtalar som vart inngått med tilbydarane har i hovudsak vore for eit år. Eit år er kort tid, både for kommunen som kjøpar og tilbydar som leverandør. Lengd på avtalar er også viktig i høve til å profesjonalisere tilbydarane. Difor blir avtalane vurdert fortløpande, både med omsyn til innhald, økonomi og varigheit. Det er berre kommunestyret som kan seie noko om ei teneste skal kjøpast over lengre tid.

Integreringa på sektornivå varierer, kommunen ser at opplegget er best integrert i helse og omsorg, men at det kan vere ei større utfordring for oppvekst. Signal ovanfrå inn mot kommunen har stort sett skjedd frå KRD og KS mot kommunen som kjøpar, medan LMD i hovudsak jobbar mot tilbydarsida.

Vi ser at godt samspel mellom tilbydar og kjøpar har vore avgjerande for å etablere og drive tilbod som har fått aksept frå alle partar. Ei organisering der kommunen i hovudsak har det faglege ansvaret og tilbydar er tilretteleggar og arenaskapar, har fungert godt, men er utfordrande i høve til kostnad og finansiering. Paradokset er at på trass av at dagtilbodet er med på å redusere behovet for institusjonsplass, og betre økonomi, er det like fullt ei utfordring å skaffe finansiering til utviding av tilbodet.

4.1.3. Refleksjonar rundt kvifor dei nyttar ordninga

Den største utfordringa for dagtilbod til demente er å auka kapasiteten og finne dei rette brukarane. Kommunen har så gode erfaringar med dette opplegget at dei ser gjerne fleire slike tilbod dersom ein klarer å løyse finansieringa. Dette er ei gruppe brukarar som veks, kanskje mest fordi det er blitt meir «normalt» å snakke om denne type diagnoser enn tidlegare. Kommune sin strategi er å tilby mest mogleg heimebaserte tilbod med fokus på rett omsorgsnivå.

Det tar tid å få det innarbeidd i opinionen her, at det får eit godt ry, .. at dette er fint, ein må vere dement for å kunne vere her., det er på mange måtar ein inngangsbillett til noko kjekt, for det er andre som bur heime og har det trist som kunne tenkt seg å vore her, men dei er ikkje demente, det blir eit pre å vere dement (områdeleiar helse og omsorg)

I oppvekstsektoren er det også ei utfordring å finansiere tilboda. Allmennpedagogiske tilbod kan ein velje å tilby, spesialpedagogiske tilbod må ein ha. Inn på tunet blir vurdert å vere godt eigna som arena for spesialpedagogikk i mange høve. Så lenge skulen klarer å knyte finansiering opp mot spesialpedagogiske tiltak (som automatisk har finansiering) er tilbodet sikra også for det allmennpedagogiske tilbodet. Isolert sett vil det å formidle kunnskap knytt til garden og landbruket kunne ivareta kast av dei lærarane som i dag er i organisasjonen. Utfordringa vil bli større når nye generasjonar lærarar, utan den erfaringsbaserte bakgrunnen, skal ta over.

Det er vanskeleg å dokumentere kva effektar eller resultat bruk av Inn på tunet har. Dagtilbodet gjer ikkje noko med sjølve sjukdomen, men gjer kvardagen lettare for dei som er råka og for dei pårørande. Dette er også målet med tilbodet, som indirekte bidrar til eit betre økonomisk resultat ved at brukarane kan bu lengre heime. Den samla ressursbruken for tilbodet til demente vurderer kommunen til å vere om lag den same som om tilbodet hadde blitt gjennomført i rein kommunal regi. Innan oppvekst vil det vere noko av det same, ein kan vanskeleg dokumentere effektar, men ein ser at elevane trivast med opplegget. Eventuelle økonomiske effektar er ikkje mogleg å isolere på einingsnivå. Det er viktig at Inn på tunet blir opplevd som eit nyttig tilbod, at det vert ein god måte reint fagleg å lage tilbod på.

Vi ser at kommunen har eit pragmatisk syn på organisering og bruk av ordninga. I botnen ligg eit sterkt brukarfokus, men økonomiske ressursar set grenser for tilboda. Så lenge staten er utydeleg på korleis denne type tenestekjøp skal skje, må kommunane finne praktiske måtar å løyse kjøpa på.

4.1.4. Refleksjonar om framtidig bruk

Kommunen har etablert koordinerande einingar mellom sektorar og nivå som har overordna ansvar for å utvikle rutinar og prosedyrer i møte med brukarane. Målet er å sjekke ut kva som fungerer og gjere nødvendige justeringar. Dei er såleis i oppstartfasen for ei «livsløpstenking» der brukaren sine behov blir sett i samanheng.

Kommunen ønskjer å utvikle inn på tunet på fleire arenaer, men økonomien vil vere avgjerande. Ei samordning mellom Inn på tunet og andre aktørar i kommunal regi som leverer liknande tenester, kan vere ein modell i framtida. Omfanget av Inn på tunet på tilbydarsida vil naturleg nok vere nært knytt til kva slags strategi kommunen vel framover.

Det vil vere avgjerande for om Inn på tunet blir integrert i tenesteproduksjonen, at fagmiljøa opplever Inn på tunet som eit nyttig supplement, og at det inngår som ein naturleg del av kommunen sin tenesteproduksjon. Kommunen har etablert eit hukommelsesteam som skal kunne gjennomføre diagnostisering av demente, og likeeins utvikle arbeidet mot pårørande til brukarar med demens. Så langt er dette etablert berre for denne gruppa. Behovet for eigne team vil vere også for andre grupper, men der er ikkje kommunen enno.

Kommunen har skaffa seg erfaringar som mellom anna handlar om kompetansenivå, organisering og type tilbod. At tilbydar har mest muleg «komplett» kompetanse vil vere ein fordel for bruk av konseptet. I det ligg det at tilbydar i tillegg til å stå for tilrettelegging også har nødvendig formalkompetanse.

Eit viktig motiv for kommunen til å nytte Inn på tunet i skulen, er bevisstgjerung «frå jord til bord», vise gjennom praktisk handling samanhengane i naturen. Kommunen har skaffa seg erfaringar med bruk av Inn på tunet som kan vere med å synleggjere andre nye arenaer til bruk i tenesteproduksjon. Kommunen kan velje å innta ei meir aktiv bestillarrolle over for tilbydarane enn det dei har gjort, og dei kan velje å gå ut mot nye arenaer. Nye arenaer kan vere innan og utanfor landbruket.

4.2. Ein liten øykommune

Kommunen er ein liten øykommune på Vestlandet med ca. 2000 innbyggjarar.

Kommunen er ein aktiv fiskerikommune. Fiske, oppdrett, jordbruk og havrelatert mekanisk industri er hjørnesteinane i det lokale næringslivet og har gjeve grunnlag for busetjing og utvikling i øysamfunnet.

Kommunen er organisert med to leiarnivå, rådmannen og fleire einingsleiarar som utgjer rådmannens leiargruppe. Kommuneøkonomien er svak og kommunen slit økonomisk. Inn på tunet vert nytta av ein barne- og ungdomsskule i kommunen.

4.2.1. Historia bak

Rådmannen har vore med heilt sidan Inn på tunet-ordninga vart innført i kommunen. Han fortel at landbruket i kommunen har gått gjennom store endringar. Samtidig med strukturelle endringar i landbruket har der vore store utfordringar i norsk skule og ei målsetjing om å tilpasse undervisninga til ulike elevar og elevgrupper. Faga har endra seg og vorte meir teoretiske, og dei praktiske oasane med valfag har forsvunne. I tillegg har barn og ungdom fjerna seg meir og meir frå den jordnære kvardagen som tidlegare var vanleg i rurale strok.

For få år sidan rista vi på hovudet av byskular som var på ekskursjon til gardsbruk. I løpet av kort tid har det vorte behov for dette også her.... (rådmann)

På ein av skulane i kommunen var det ein lærar som overtok eit gardsbruk med nedlagd mjølkeproduksjon. Denne gardbrukaren kom med eit Inn på tunet-tilbod til skulen. Skulen hadde grupper med elevar som dei følte dei ikkje klarte å legge til rette for verken innanfor tilpassa opplæring eller med spesialundervisning. Opplegget desse elevane fekk i den ordinære skulen var i stor grad teoretisk. Det var trong for å finne alternative opplæringsarenaer.

Inn på tunet var oppe som sak blant politikarane, og formannskapet var på fleire synfaringar hos den aktuelle gardbrukaren. Dette resulterte i at skulen laga ein intensjonsavtale med tilbydar. Ein velde å prøve ut ordninga i det små overfor nokre elevar, som alle var gutar i ungdomsskulen, med spesielle behov. Resultatet vart raskt opplevd å vere veldig godt, både blant elevar, foreldre og lærarar. Etter kvart vart tilbodet utvida til også å gjelde yngre elevar og elevar med framandspråkleg bakgrunn.

Vi ser at her var tre samanfallande interesser som møttest i kommunen. Gardbrukaren hadde overteke eit gardsbruk med jord og bygningar som han ønskte å bruke i næringsssamanheng. Skulen hadde utfordringar med elevar som dei ikkje klarte å legge til rette for innanfor skulen sine ordinære rammer. Elevane på si side hadde behov for ein alternativ opplæringsarena der dei kunne få praktisk opplæring og oppleve meistring både fagleg og sosialt.

4.2.2. Organisering og finansiering

Tal elevar som får nytte av Inn på tunet-tilbodet varierer frå år til år. Det er hovudsakleg elevar med særskilde behov som får nytte seg av tilbodet. Skulen finansierer tilbodet gjennom midlar som er sett av til spesialundervisning. Dette er skulen heilt avhengig av for å kunne ha råd til å nytte ordninga. Skulen har ein treårsavtale på ein og ein halv dag i veka for

Inn på tunet-tenester på garden. Rektor er likevel tydeleg på at det er eleven sitt behov som skal avgjere i kva grad dei nyttar ordninga.

Vi er ein liten kommune og tilbodet er bygt opp rundt elevane med særst stort behov for tilrettelegging. Tal elevane som har eit slikt tilretteleggingsbehov er ikkje konstant. Ein må vere bevisst på at det er elevane som skal ha behovet. Vi skal ikkje skape et behov slik at vi nesten må pushe elevane inn for å greie å oppretthalde tilbodet. Vi betalar for tenesta om det er ein eller fem elevane som er der (rektor)

Sjølv om kommunen har ein vanskeleg økonomiske situasjon, ser vi at skulen viser forståing for gardbrukar sitt behov for å oppleve kontinuitet og trygghet når det gjeld eigen arbeidssituasjon og økonomi. Omsynet til elevane er likevel det overordna når det gjeld i kva grad dei skal nytte seg av den tenesta dei har betalt for.

Når det gjeld det faglege innhaldet i tilbodet har tilbydar laga eit rammeopplegg med utgangspunkt i Læreplanen og kompetansemåla i den. I tillegg har han faste møte med rektor to gongar i året. Han har også møte med kontaktlærar der oppfølging av individuell opplæringsplan for elevane som treng noko ekstra tilrettelegging er tema.

Kommunen, som i dette tilfelle er representert gjennom skulen, kjøper ein Inn på tunet-pakke. Denne pakken er det dialog rundt innhaldet i, og gardbrukar har det praktiske ansvaret for å legge til rette for at tilbodet tilfredsstillar faglege og miljømessige kvalitetskrav. Så lenge Inn på tunet vert finansiert innanfor skulen sitt eige budsjett, er det heller ikkje vanskeleg å få aksept frå politikarane om at ordninga skal oppretthaldast. Det verkar som der er felles forståing mellom aktørane når det gjeld kva som er dei ulike partane si rolle og oppgåve i samarbeidet.

4.2.3. Refleksjonar rundt ordninga

Kommunen opplever at ordninga fungerer godt både i høve sosial og fagleg læring. Det verkar å vere stor grad av konsensus mellom dei ulike aktørane rundt bruken av Inn på tunet. Ordførar gir uttrykk for at konseptet også har god støtte i det politiske systemet.

Rektor tenkjer at det viktigaste for å lykkast med Inn på tunet-satsing i kommunen er at tilbodet er godt organisert og forankra i Læreplanen, og at det er eit tilbod som elevane opplever som positivt. Han tenkjer at dette føreset eit godt og formelt samarbeid mellom tilbydar og kontaktlærar i skulen. Han legg vidare vekt på leiaren si rolle.

Leiar må initiere og legge til rette for samarbeid. Den som er på tunet må ha innsyn i og forstå behova til den einskilde eleven, skulen må vere ein tydeleg bestillar og sette rammene, men ikkje detaljstyre (rektor)

Sjølv om elevane sitt behov heile tida vert sagt å vere det avgjerande for kven som får ein Inn på tunet-tilbod, set økonomien nokre grenser. Ordninga vert finansiert av spesialundervisningsmidlar og tenesta gjeld først og fremst elevane som treng noko ekstra og som har rett på individuell opplæring. Allmennpedagogiske tilbod vert eit budsjett spørsmål som kommunen ikkje ser seg råd til. Rektor ser også nokre problemstillingar når det gjeld å tilby Inn på tunet som ordinær undervisning til alle elevane. Han tenkjer at tilbodet kan redusere undervisningstalet i enkeltfag

... noko som kan gjere det vanskeleg å skaffe vurderingsgrunnlag i faget for eleven. Skal ein løyse dette må opplegget relaterast til einskildfag og verte ein del av undervisningsopplegget innanfor dette faget. Dette ville vidare krevje meir samarbeid mellom faglærarar og tilbydar. Ei slik ordning ville vere mykje meir kostbar.... (rektor)

Det kan sjå ut som tilbydar sin formelle kompetanse som utdanna lærar verkar inn på haldninga til Inn på tunet-ordninga i kommunen. Det at gardbrukaren i dette tilfellet er utdanna lærar, kan vere årsak til at dialogen og tilliten mellom skule og tilbydar er god. Sjølv om vi ser at rektor nemner det å skaffe seg vurderingsgrunnlag som ein kritisk faktor når det gjeld å utvide bruken av Inn på tunet i skulen, er dette kopla opp mot økonomi og ressursar for å legge til rette for måloppnåing innanfor ulike fag.

4.2.4. Eigenevaluering – framtidig bruk

Skuleavdelinga er den einaste avdelinga i kommunen som har arbeidd med Inn på tunet. Der er ikkje erfaringar med samarbeid på tvers av ulike avdelingar på kommunalt nivå i denne samanheng.

Ønsket framover er å utvide ordninga slik at fleire grupper innanfor det kommunale systemet kan nytte godt av eit Inn på tunet- opplegg. Der ligg eit utviklingspotensiale hos etablert tilbydar når det gjeld å utvide tilbudet til å gjelde barnehage og pleie og omsorg. Dette er eit tema som er på dagsorden i det politiske systemet. Ordføraren har særleg fokus på demente i ein tidleg fase som framleis bur heime.

Du vil kunne halde ca. femten personar heime, slik situasjonen i kommunen er no, med litt hjelp av Inn på tunet, i to til tre år før dei må inn på skjerma avdeling på sjukeheimen.. (ordførar)

Tanken er at kommunen kan spare pengar ved å gi denne gruppa eit så godt opplegg at dei kan bu heime og kommunen dermed sparer institusjonsplass eit eller fleire år for ein del brukarar. Økonomien er ei utfordring i kommunen. Kommunen har hatt store krav til seg når det gjeld å få balanse i budsjettet. Som eit innsparingstiltak foreslo rådmannen å redusere Inn på tunet-tilbodet. Politikarane ga då klare signal i budsjettmøte om at dette tilbudet ville dei halde fram med. Fokus har vore i kva grad ordninga har vist seg å ha positive faglege og sosiale konsekvensar for elevane.

Me har sett at dette har hatt ein positiv effekt for elevane.... opplegget fungerer...(rådmann)

Det kan vidare sjå ut som politikarane og dei kommunetilsette si oppfatning av Inn på tunet-bonden, har hatt ei avgjerande rolle ved tildeling av kontrakt. Fleire kommentarar peikar i retning av at gardbrukaren sin kompetanse har danna grunnlag for kommunen si vurdering av Inn på tunet-tilbodet. Personlege eigenskapar hos Inn på tunet-bonden ser også ut til å verke inn. Vi registrerer mellom anna at tilbydar vert omtala som kreativ og arbeidsam, i tillegg til at han er på fornamn med både administrasjon og politikarar. Tilbydar har også vore i kommunestyret og marknadsført opplegget. Relasjonar, tillit og personleg initiativ ser med andre ord til å kunne vere viktige faktorar når det gjeld å selje Inn på tunet som konsept.

4.3. Ein middels stor industri- og landbrukskommune

Kommunen er ein stor landbrukskommune i vestlandsk målestokk. Den har spreidde velferdstilbod innanfor både skule, helse og andre kommunale tenester.

Kommunen har eit allsidig næringsliv. Dei har rike tradisjonar innanfor båtbygging, verftsindustri, turisme, landbruksnæring og helsearbeid (spesialisthelseteneste)

Kommunen er organisert med rådmann, tre kommunalsjefar og fleire einingsleiarar som har stor grad av sjølvstendig ansvar innanfor si eining. Kommunen har også ei avdeling for samfunnsutvikling der landbruk, anna næringsutvikling, miljø, oppmåling og plan- og oppmåling inngår. Fleire bønder i kommunen tilbyr Inn på tunet-tenester. Inn på tunet vert mellom anna nytta innanfor skule, barnehage, psykiatri, rus og demens. Koordinator for Inn på tunet er knytt til avdeling for samfunnsutvikling. Det primære for denne avdelinga er å ivareta utviklingsperspektivet og i tillegg vere førstelinjeteneste mot alle næringsaktørane.

4.3.1. Historia bak

Kommunen har nytta Inn på tunet i tenesteproduksjonen sin i mange år. Kommunen har ein lang tradisjon med arbeid i høve ulike grupper innanfor psykiatri. Ordførar og rådmann fortel at kommunen har tradisjon når det gjeld å forhalde seg til grupper som ikkje passar inn i ordinære opplegg i samfunnet. Dette meiner dei har vore med å forme haldningane i lokalsamfunnet på ein måte som har gjort det lettare å ta i bruk Inn på tunet.

Nesten heile kommunen vart brukt i si tid.. det var stort sett landbruksnæringa som vart brukt, sjølv om der var ein del andre aktivitetar også...(rådmannen)

Rådmannen fortel at der har vore to vegar inn i Inn på tunet i kommunen. Den eine har vore gjennom psykiatri og rus, som kommunen har lange tradisjonar på, den andre er gjennom skuleverket. I starten handla Inn på tunet mest om «plassering» av utfordrande elevar. I dag er Inn på tunet strukturerte opplegg som legg vekt på å ivareta individuelle behov hos elevane og intensjonane i lovverket. Innan helse og omsorg har det også etter kvart blitt jobba med tilbod til demente.

Det heile starta med psykiatrimidlar til kommunen. Ein gardbrukar fekk avtale for tre år, men held på endå... (prosjektleiar)

Etter kvart som Inn på tunet-konseptet dukka opp kom ein gardbrukar som var lærarutdanna inn på tilbydarsida og gjekk i dialog med kommunen om eit opplegg. Kommunen hadde vore på leit og vurdert ulike opplegg, utan å finne noko som dei syntest var godt nok. Inn på tunet utvikla seg gjennom samarbeid mellom kommune og tilbydar, og tilbydaren arbeidde etter kvart full tid med tilbodet til elevar frå ulike skular og ulike klassetrinn.

Skulane har hatt enkeltopplegg for heile klasser, men dette har det ikkje vore systematikk på over tid. Utgangspunktet har vore å legge til rette eit tilbod for dei elevane som i periodar har hatt behov for eit alternativ til den ramma og det innhaldet som ein finn i skulen.

4.3.2. Organisering og finansiering

Kommunen har gått meir og meir i retning av å vere aktiv i å utvikle tilboda. Gardbrukarane som driv Inn på tunet har ofte ein fagprofesjon i botnen. Dei vert så tilsett innanfor den sektoren dei er utdanna for, oftast som lærar eller som helsearbeidar. Dialogen rundt tilbodet føregår så mellom gardbrukaren og leiar for den eininga gardbrukaren er tilsett ved. Det mest formelle samarbeidet finn ein innanfor oppvekstsektoren. Gardbrukaren/læraren er tilsett på ein skule, men tek imot elevar frå fleire skular, og må samarbeide med dei. Ein

gardbrukar/lærer har til dømes elevar fire dagar i veka. Den femte dagen er avsett til samarbeid med skulane.

I skulen nyttar kommunen Inn på tunet-tenester for brukarar som treng noko anna og noko ekstra, brukarar som treng eit tilrettelagd tilbod. Alle elevar som får tilbod om å nytte eit Inn på tunet- tilbod, har ei sakkunnig vurdering. Det er den sakkunnige vurderinga, kompetansemål og samarbeid med skulen i høve den ordinære undervisninga som styrer og er avgjerande for opplegget som vert gitt. Alle elevane høyrer til ei klasse, men har eit vedtak om tilpassa kompetansemål og opplæring på anna arena ein eller to dagar i veka. Kommunen presiserer likevel at skulen har ansvaret for elevane. Dersom det ordinære tilbodet skulle falle bort på grunn av sjukdom eller liknande, har skulen ansvar for å skaffa eit alternativ, sjølv om alternativet ikkje skulle bli på ein gard.

Kommunen er i ferd med å prøve ut ein ny modell med utgangspunkt i ønskje om at opplegget skal bere meir preg av «skuleverksemd». Modellen går ut på at det vert laga ei lita «opplæringsavdeling» der ein del av opplegget kvar dag er teori knytt til det praktiske, og der organisering og det metodiske er tilpassa den enkelte elev. Vanlegvis vil det vere to elevar saman på eit slikt opplegg.

Når det gjeld personar med stort hjelpebehov innanfor helse, har desse ofte med seg assistent/støttekontakt Inn på tunet.

I tillegg til at gardbrukaren får lønn som tilsett i kommunen, får han betaling for at egedomen vert brukt. Der er ikkje faste satsar når det gjeld kva ein skal betale gardbrukaren for husleige, mat og liknande. Gardbrukaren har stort sett kortsiktige avtalar om bruk av Inn på tunet. Eventuelle investeringar som må gjerast, vert difor tilbydar sin eigen risiko, utan nokon form for økonomisk garanti for inntening.

4.3.3. Refleksjonar rundt kvifor dei nyttar ordninga

I tillegg til at det i kommunen er tradisjon for å tenke alternativt og nytte nærmiljøet i høve oppfølging og tilrettelegging til ulike brukargrupper, meiner ordføraren at der er ein iver blant bøndene etter å starte med Inn på tunet. Dette tenkjer ho kan ha med ulike tilskotsordningar å gjere, og det at Inn på tunet kan vere ei attåtnering i tillegg til den ordinære drifta på gardane. Sjølv om det er mange bønder i kommunen, er der få heiltidsbønder.

Rådmannen er oppteken av at vi har ein einskapsskule som skal vere for absolutt alle.

Dette er ei utviklingslinje som betinger det at vi i det offentlege må vere på jakt etter ein større variasjon når det gjeld læringsarena..(rådmannen)

Innanfor pleie og omsorg får kommunane fleire eldre med ulike og samansette behov. Til dømes vil betre tilpassa dagtilbod kunne vere eit av fleire tiltak for å legge til rette for at fleire kan klare seg lenger heime.

Ein annan faktor er at det offentlege treng fleire hender i tenesteproduksjonen sin. Kommunen ser på Inn på tunet-tenestene som eit godt og nødvendig supplement til ordinære offentlege tenester, og bruker tenestene der det er eit behov for å gå utover det ein har tilrettelagt i det offentlege. Gjerne for ein periode, eller det kan vere for lenger tid.

... har ikkje mulighet for å serve framtidens befolkning med kommunale tenester..(rådmann)

Med perspektivet rådmannen her legg til grunn blir det aktuelt å bruke fleire arenaer i kommunal tenesteproduksjon. Kommunen har fokus på brukarperspektivet. Verken økonomi eller det næringsmessige er i stor grad vektlagt i vurderinga når det gjeld bruk av Inn på tunet-tenester. I den grad det vert argumentert med økonomi, er det ut frå at nokre av Inn på tunet- brukarane på sikt ville koste samfunnet store summar dersom dei ikkje fekk eit tilrettelagd tilbod. Vi ser at brukaren og samfunnsperspektivet står i fokus, og at kommunen har eit livsløpsperspektiv på tenestetilbodet sitt som også gjeld for bruk av Inn på tunet.

4.3.4. Eigenevaluering – framtidig bruk

Kommunen meiner sjølve dei har mange suksesshistorier å vise til når det gjeld resultat av bruk av Inn på tunet. Dei tenkjer at noko av grunnen til dette er at dei har hatt ein god dialog med dei som har tatt eit initiativ, dei har hatt ein ryddig prosess og har landa på ein konklusjon som både er tilfredstillande for kommunen og for gardbrukaren. I tillegg er suksessen nær knytt til den kompetansen tilbydarane har. Dette gjeld både den faglege men også den meir personlege dugleiken, evna til inkludering, til det å vere nær og ivareta elevane.

Kommunen har ein tradisjon og ein kultur for å legge til rette for personar som treng noko anna. Lange tradisjonar saman med mykje erfaring og kunnskap i lokalmiljøet der fleire bønder mellom anna har vore fosterforeldre, i tillegg til at der er ein gründerkultur, kan vere ein del av forklaringa på at Inn på tunet har fungert så godt i kommunen.

For at det skal verte noko av eit Inn på tunet-tilbod hos bønder som ønskjer det, trengst det nokon som kan «dra ting gjennom». Det er ein del administrative grep på kommunalt nivå som må gjerast før tanke og ønske frå bøndene vert ein realitet. For kommunen er det viktig at kvaliteten er på plass, og dei hevdar at dei set presise krav til kva tilboda skal vere. Tilboda skal oppfylle krava i opplæringslova og HMS. Økonomi er også eit viktig kriterium for omfang og bruk av ordninga.

Det er bøndene som gjer jobben men vi har ei viktig rolle.. veilederrollen i Inn på tunet er viktig.. ....nettverk og samarbeid er også ein føresetnad for å prøve å tenke kven kan eg ha nytte av og kven kan ha nytte av meg...prøver å få i stand ei styrings og nettverksgruppe (Avdeling for samfunnsutvikling)

Tilsette i det kommunale apparatet fungerer som bindeledd mellom kommunen og gardbrukar når det gjeld oppdrag, organisering og finansiering. Landbruksansvarleg jobbar for å følgje opp bønder som vil noko, mellom anna ved å hjelpe med å skaffe finansiering og liknande.

Organisasjonen både administrativt og politisk har same tankane og haldningane når det gjeld systemperspektiv og brukarfokus. I tillegg har organisasjonen nokon som organiserer, koordinerer og dreg i trådane. Perspektivet i den kommunale leiinga er kva innbyggjarane har behov for, kva kan kommunen tilby åleine eller saman med andre. For nokre år sidan stilte ein spørsmål om ein skulle halde fram med Inn på tunet, utgangspunktet var kostnadane med tiltaket. I dag er dette spørsmålet ikkje noko tema.

Når vi har valt å gå vidare med dette er det fordi vi ser at det er bra for elevar og det er elevar som på sikt ville kunne påføre oss betydeleg større kostnader viss vi ikkje hadde dette tilbodet ..vi ser også at vi lykkast med det som er oppdraget vårt... elevar får det greitt ..
(kommunalsjef, skuleansvarleg)

Ei utfordring er kortsiktige avtalar der bøndene er avhengig av sjølve å ha økonomiske ressursar for å investere og starte opp utan sikkerheit når det gjeld å få nytte av investeringane i høve inntening. Dette er ei utfordring for kommunen også, då dei kan risikere at tilbydar legg ned opplegget sitt. Slik det er no, er der fleire gardbrukarar som ønskjer å tilby Inn på tunet enn kommunen er villig til å satse på. Ordføraren er oppteken av at kommunen er godt nøgd med Inn på tunet, men det er ikkje noko ønskje om å utvide tilbodet.

Ein håper på at det ikkje er det som skal vekse mest i kommunen, for det betyr at vi får nokon i andre enden som heile tida treng å få tilrettelagt kvardag. Eg tenkjer at det tilbodet kommunen har utvikla no er veldig bra ....vi kan ikkje få så mange som treng tilrettelagt, då er det noko anna i samfunnet vårt som vi heller bør sjå på..(ordførar)

Kommunen blir styrt og organisert ut frå ei forståing av at det er eit kollektivt ansvar å lukkast med dei oppgåvene ein er sett til å løyse. Dei har eit forsterka fokus på utviklingsoppgåver som mellom anna kjem til uttrykk gjennom organisering av tenesteproduksjonen, der det også er sett av ressursar til utvikling av Inn på tunet- tilbydarar.

4.4. Oppsummering – kva er viktig for ein kommune for å lukkast med Inn på tunet

Slik det går fram av dei erfaringane som kommunane og NAV har gjort seg med bruk av Inn på tunet, er det ulike kriterium som har vore vektlagt, og som har vore avgjerande for bruken av Inn på tunet. Vi vil forsøke å peike på dei viktigaste felles faktorane og refleksjonane rundt kvifor nettopp dette har vore viktig. I tillegg vil vi forsøke å oppsummere dei utfordringane og mulegheitene kommunane ser for vidare bruk av Inn på tunet. Innleiingsvis vil vi påpeike at for kommunane er brukaren i fokus. Det er eit aukande behov for individuelt tilpassa tenester, og av den grunn behov for nye arenaer. Ein kommune vil likevel helst sjå at behovet for slike tenester er minst mogleg, det motsette kan indikere eit samfunnsproblem som i så fall krev andre innsatsfaktorar på andre arenaer.

Når kommunane vel å ta i bruk Inn på tunet, vel dei også å dra i gang eit offentleg/privat samarbeid som i utgangspunktet er lite utbreidd i kommunane (Holmen 2005). Når slikt samarbeid skjer, ligg det ofte ei erkjenning av at det offentlege ikkje kan løyse alle sosiale/og eller helsemessige utfordringar åleine (Eikås 2011). Dette er også ei viktig forklaring frå kommunane på kvifor dei brukar Inn på tunet. Det er først og fremst fordi dei ikkje klarar å skaffe konkrete tilbod til brukarar som har eit anna behov enn det kommunen sitt system er rigga for. Slike samarbeid skjer ofte gjennom partnerskap der dialog rundt kvalitetskriteria og korleis ein reint praktisk skal legge opp sjølve oppgåveløysinga blir vektlagt. Evna til å skape dialog mellom aktørane (kjøpar og tilbydar) og utvikle ein god og tett kommunikasjon rundt det praktiske arbeidet, ser vi er eit kjenneteikn i desse kommunane. Det vi derimot ser lite av, er kommunikasjon mellom dei ulike bestillarane (fagområda). Vi ser heller ikkje noko «samvirke» på tilbydarsida.

4.4.1. Tradisjon, kultur og haldningar

Tidlegare vertskommunar for statlege regionale institusjonar opparbeidde ein aksept og ein tradisjon for at ulike tenester innan helse, omsorg, utdanning etc. vart levert av andre aktørar enn kommunen. I mange høve nytta også slike institusjonar lokalmiljøet på ein måte som påverka haldningane til lokalbefolkninga i positiv lei. Til dels skapte dette ein marknad for tilrettelagte og tilpassa tilbod som kunne ha mykje til felles med det som i dag går under paraplyen Inn på tunet. Vi ser at dette har vore med å påverka positivt det å ta i bruk Inn på tunet i to av kommunane.

Det er grunn til å tru at tradisjon og kultur for å tenkje slik tenesteyting over tid er med å påverke haldningane, ikkje berre hos tilbydarane, men kanskje vel så mykje hos politikarane og forvaltninga.

4.4.2. Politisk og administrativ forankring

Politisk vilje og forankring av Inn på tunet er eit avgjerande utgangspunkt for at Inn på tunet skal finne sin plass i det kommunale systemet. I tillegg må den administrative leiinga ta dei politiske signala med seg ut til einingane og få dei forankra hos dei som har det operative ansvaret. Derimot kan vi ikkje sjå at det er nokon form for ideologisk tenking som ligg bak bruken av konseptet. Politisk farge har i desse kommunene ingen betydning for viljen til å bruke konseptet. Vi ser heller ikkje at det har noko med næringsutvikling å gjere. Når kommunen går for dette, er det i første rekkje av omsyn til brukarane.

4.4.3. Eldsjeler

Eldsjeler er ofte avgjerande, slik også for å ta i bruk Inn på tunet. Vi ser at i dei tre kommunane vi har plukka ut er eldsjelene strategisk plassert i den forstand at dei har ein posisjon som gjer at dei er i stand til å direkte påverke implementeringa. Det betyr ikkje at eldsjeler lenger nede i systemet ikkje har vore viktige, men for at kommunen skal gå frå meir ad-hoc prega tilnærming til meir permanent bruk er det nødvendig med eldsjeler på leiarnivå. At ein lærar, ein sjukepleiar, ein landbrukssjef eller ein bonde brenn for konseptet ser vi har vore viktig for å så den første spiren, men utan drahjelp vidare opp gjennom systemet vil ein møte problem. Difor er eldsjeler viktige, både for å setje konseptet på dagsorden og for å få det forankra og integrert.

4.4.4. Dialog og prosess

Sjølv om starten på Inn på tunet i dei tre kommunane kan vere noko ulik, har det vore avgjerande for utviklinga over tid, at kommunen har teke ei aktiv utviklingsrolle og vore bevisst på kva som har vore behovet, og kva dei har ynskt av tilrettelagde tilbod. Sjølv om vi i dette prosjektet har henta erfaringar berre frå kjøparsida, har vi likevel ei oppfatning av at dialogen mellom kjøpar og tilbydar har vore god og at det har vore ein ryddig prosess i den forstand at det har vore ei sams oppfatning av kva som har vore rammene for bestillinga. Sjølv sagt er dette noko som har gått seg til over tid og som eit resultat av at kommunen har fått meir kunnskap om kva som kan ligge i eit tilbod. Kommunen har fått betre bestillarkompetanse og tilbydar har truleg fått større innsikt i kommunen sitt behov. At det ligg ein felles forståing til grunn for kva Inn på tunet er, at det er etablert ei felles oppfatning av kva rolle partane skal ha, at pris og kvalitet er avklart osv. er noko av suksessen.

4.4.5. Kompetanse

Totalkompetansen hos tilbydar er ein avgjerande suksessfaktor i alle tre kommunane. I dette ligg det både fagkompetanse knytt til det aktuelle tilbodet, men også realkompetanse i form av å vere eigna som omsorgsperson, medmenneske og mentor. Inn på tunet har ofte krevjande brukarar som set store krav til den som har ansvaret for tilboda. For kommunane har det å finne fram til dei tilbydarane som har best mogleg totalkompetanse vore ein viktig del av utviklingsarbeidet.

4.4.6. Gode dømer viser veg

At tilboda fungerer for brukarane er det viktigaste. Difor vil godtfungerande tilbod produsere suksesshistorier som er viktige for legitimering og forankring både i fagmiljøa og hos politikarane. Dei gode døma er også viktige som «best praksis», både internt i kommunen og mellom kommunar. Dei gode døma er også med på å føre utviklinga over mot «neste praksis», ved å nytte erfaringane til å utvikle tilboda vidare.

4.4.7. Organisering

Tilboda blir enten kjøpt som ein «pakke» frå tilbydar der tilbydar både er fagleg ansvarleg og praktisk tilretteleggar av tilboda, eller at kommunen tilset tilbydar som fagleg ansvarleg og betalar i tillegg for ulike praktiske tenester på garden. Det kan sjå ut som ein viktig suksessfaktor har vore at tilbydar har fagkompetanse og at vedkomande er tilsett i kommunen. Dette gjev kommunen meir «kontroll» over tenesteproduksjonen og sikrar kontinuitet i tilbodet. At tilbydar har fagkompetanse på det området ho/han leverer tenester på, gjer også at kommunen slepp å bruke eigne fagpersonar i tillegg. Dermed vert tilbodet mindre sårbart økonomisk. I tillegg bidreg dette til fleire hender i tenesteproduksjonen.

4.4.8. Tydeleg administrativ leiar og utviklingsorientert organisering

Som vi har vore inne på under punktet om politisk og administrativ forankring, er administrativ leiar viktig for implementeringa av Inn på tunet. Å ta i bruk Inn på tunet-konseptet vil vere å tenkje nytt kring utvikling og produksjon av offentlege tenester. Det handlar også om å sjå mulegheiter i lokalmiljøet og utnytte desse til å skape variasjon og mangfald i tenestetilbodet. Kommunane påpeikar behovet for større breidde og variasjon i tenestetilbodet i framtida, og at det er behov for å sjå meir heilskapleg på samfunnsplanlegginga. Dette fordrar meir samhandling mellom sektorar, noko ein av dei tre kommunane har gjort ein del for å få til.

4.5. Kommunane sine refleksjonar om kvifor dei brukar Inn på tunet

Inn på tunet blir først og fremst brukt fordi det fungerer. Dei kommunane vi har sett nærmare på, har alle ei lang historie bak seg med bruk av Inn på tunet-tilbod. Etter kvart som kommunen har skaffa seg erfaring med konseptet, har dei også blitt meir bevisste på kva type tilbod dei ynskjer å kjøpe. I dei kommunane vi har studert nærare her, er Inn på tunet brukt mest inn mot skule og som dagtilbod til eldre.

Kommunane er også mest interesserte i å knytte til seg tilbod der tilbydar har relevant kompetanse. Dette gjev både fleire hender i arbeid og betre økonomi enn tilbod der kommunen må nytte eigen fagkompetanse ved sidan av tilbydar.

Skuletilboda er hovudsakleg spesialpedagogiske tilbod, i mindre grad allmennpedagogiske tilbod. Kommunane peikar på at dette heng saman med at dagens einskapsskule gjev ei

elevmasse som er meir kompleks og med større behov for tilpassa opplegg enn før. Kommunane ser at Inn på tunet i tillegg kan vere med å gje arenaer som kan supplere det ordinære tilbodet. Tilboda må då vere godt organisert og forankra i læreplanane og i lovverket. Dette er kanskje ein av grunnane til at dei fleste tilbydarane innanfor opplæring blir formelt tilsett i skulen.

Både i den kvantitative kartlegginga og i djupneintervjua kjem det klart fram at kommunane nyttar Inn på tunet fordi dei meiner det er eit kvalitativt godt tilbod og at det lett let seg tilpasse brukarane.

5.0 Oppsummerande drøfting

I dette prosjektet har målet vore å skaffe meir kunnskap om bruken av Inn på tunet på Vestlandet, om dei erfaringane kommunane har med ordninga, og kva som er viktig for kommunane når dei vel å bruke eller har valt bort ordninga. Nokre kommunar har lenger erfaring enn andre Inn på tunet i sin tenesteproduksjon. Vi har valt ut nokre av desse for å få meir djuptgåande innsikt i deira erfaringar, på godt og vondt, med Inn på tunet. I dette kapittelet vil vi prøve å samle trådane og trekkje fram nokre sentrale punkt. Til slutt vil vi peike på område vi meiner der er behov for å sjå nærmare på.

5.1. Godt kjent og lite brukt

Sjølv om mange av kommunane kjenner til Inn på tunet som konsept, er det under halvparten som brukar ordninga i dag. Det er liten forskjell mellom dei tre fylka på Vestlandet i så måte. **Store og middels store kommunar**, gjerne med ei relativt sentral plassering, er dei største brukarane. Dette heng naturleg nok saman med marknaden. Dei mest utprega landbrukskommunane brukar ordninga i mindre grad.

Mangel på tilbydarar, og kanskje like viktig, mangel på **dei rette tilbydarane**, er ein viktig faktor for om kommunane brukar eller ikkje brukar Inn på tunet. Behovet til kommunane er ikkje gitt å vere i samsvar med tilbodet i marknaden. Bruken av ordninga er ikkje stabil over tid. Enkelte kommunar, som tidlegare brukte ordninga, brukar den ikkje lenger. Årsakene til dette kan vere fleire, manglande behov (spesielt for mindre kommunar kan behovet variere over tid), tilgang på tilbydarar, kommunale prioriteringar, økonomi med meir er slike årsaker.

Både frå politisk og administrativt hald er ofte den viktigaste grunngevinga for å bruke ordninga at den **gir grunnlag for å utvikle individuelt tilpassa og kvalitativt gode tenestetilbod**. Sjølv om politikarane også ofte vil framheve verdien ordninga har for lokalsamfunnet når det gjeld sysselsetjing og verdiskaping, er det likevel kommunen sitt behov for å yte best mogeleg tenester til brukarane er hovudfokus. Det er såleis i liten grad ideologi som grunnjev bruken av Inn på tunet. Det går fram både av den generelle kartlegginga og dei kvalitative intervjua. Kommunane har slik sett pragmatisk forhold til Inn på tunet.

Innpå tunet-tilbodet har eit lite omfang sett i høve til den totale tenesteproduksjonen til kommunane. Inn på tunet blir i liten grad vurdert som aktuelt på område der kommunen elles har tilbod. Ordninga blir **først og fremst nytta som «nisjetilbod»** på område der kommunen manglar gode alternativ.

For å lukkast godt med Inn på tunet, er ei god politisk og administrativ forankring ein føresetnad. Å legge grunnlag for ei slik forankring skjer over tid og er ofte eit resultat av «lobbyverksemd» frå tilbydarar, frå fagpersonell i kommunen og frå tiltaksapparatet. Når tilbodet har kome i gang er det sjølvstendig viktig at tilbodet fungerer, slik at blir etablert ein

tillit til ordninga. Vårt inntrykk er at **eldsjelene er avgjerande** for å få ordninga på plass i kommunane. Det må vere nokon som tek eit initiativ, men for å få «snøballen» til å rulle er politiske signal og ein administrasjonen som er **rigga til å tenkje nye tankar** avgjerande.

Kommunane opplever at det er **få eller ingen signal frå overordna nivå** om Inn på tunet. Dei blir i liten grad motiverte eller påverka til å bruke Inn på tunet av andre enn tilbydarar og av eigne behov for tilrettelagde tenester. Når dei respektive fagdepartementa (Helse- og omsorgsdepartementet, Arbeidsdepartementet, Barne-, likestillings- og Inkluderingsdepartementet, Kunnskapsdepartementet) i liten grad bidreg til å setje Inn på tunet på kartet over for kommunane, vil det gjere tilbodet mindre synleg for kjøparane, noko som også kan gjere det vanskelegare for tilbydarane å oppnå dialog med eigne kommunar.

Inn på tunet blir lite brukt av NAV i dei tre fylka. At det har teke tid å bygge ein ny organisasjon av eit slikt omfang og finne sin plass i forvaltninga er naturleg, og vi trur det er ein del av forklaringa. Utfordringa framover vil vere å gjensidig informere om behov/tilbod knytt til Inn på tunet for å oppdatere den delen av NAV som tidlegare har brukt konseptet, og i særleg grad informere den delen av NAV som ikkje har slik erfaring.

5.2. Vegen vidare

Foto: Gunnar Sie

5.2.1. Kommunane har positiv erfaring

Kommunar med erfaring frå bruk av Inn på tunet, har i stor grad positive erfaringar. Den positive oppfatninga skuldast i hovudsak to forhold; at tilboda lett kan tilpassast individuelle behov, og at tilboda er kvalitativt gode. Tilbakemeldingane på kvalitet er tydelegast frå områdeleiarane, dei som har nærmast kontakt med dei operative i tilboda. Dette er såleis eit viktig signal.

Inntrykket er såleis at kommunane opplever Inn på tunet som eit nyttig konsept som tilfører gode tenester av høg kvalitet som lett kan tilpassast individuelle brukarar. **Potensialet for å bruke Inn på tunet meir skulle difor vere stort** når kommunane samstundes peikar på eit aukande behov for skreddarsaum. Sjølv om mange kommunar på Vestlandet har, eller har

hatt, erfaring med å bruke Inn på tunet (61 prosent), er volum på bruken liten målt i tal brukarar og tal leverandørar.

Dette kan skuldast fleire forhold. Økonomi blir trekt fram som argument både for og mot bruk av Inn på tunet. Nokre peikar på at det er økonomisk gunstig å nytte ressursar på brukarar i notid i tru på at det skal spare utgifter i ettertid. Vi ser at mange kommunar vel å nytte Inn på tunet først og fremst mot brukargrupper med spesielle behov, det vil seie der behovet for individuell tilpassing er størst. Denne typen brukarar vil naturleg nok variere frå år til år, i motsetjing til om dei i større grad valde å bruke Inn på tunet for å skaffe nye arenaer for utvikling og læring for breiare grupper av både unge, vaksne og eldre. Eit døme på det kan vere meir systematisk bruk av Inn på tunet som eit allmennpedagogisk tilbod, eller at Inn på tunet vart ein fast arena for dagtilbod til eldre. Når kommunane vel bort Inn på tunet som arena for eit allmennpedagogisk tilbod, gjer dei det av økonomiske årsaker.

Kommunane ynskjer å kjøpe «ein komplett pakke», at tilbydar både skal stille arena til disposisjon, vere tilretteleggar, medmenneske og fagperson. Ein Inn på tunet-tilbydar bør med andre ord helst fylle fleire roller samstundes. Men det bør også vere mogleg at desse rollene vert ivareteke av fleire tilbydarar, i eitt tilbod. Dei kommunane vi har sett nærmare på her, er aktive i å utvikle tilboda saman med tilbydar. Forståinga av kva Inn på tunet er eller kan vere, har blitt utvida etter kvart som dei har skaffa seg erfaring gjennom bruk.

5.2.2. Kommunane treng alternative tilbod

Kommunane skisserar eit aukande behov for individuelt tilpassa tenester i framtida. Kommunane er på jakt etter alternative arenaer å utvikle tenestetilbodet på, og dei er på jakt etter partnerarar å utvikle tenestetilbodet saman med. Dei treng alternative tilbod til dei standardiserte tilboda som er innretta mot større og meir einsarta brukargrupper. Dei mest aktive Inn på tunet-kommunane tar difor **initiativ overfor potensielle tilbydarar for å utvikle tilbod i fellesskap**. Dette sikrar ei innretning av tilboda som er best mogleg i samsvar dei behova brukarane har, samstundes som det bidrar til god dialog mellom kjøpar og tilbydar. God dialog er viktig for å sikre kvaliteten i tilboda.

Partnarskap eller offentleg/privat samarbeid er ei form for marknadseksponeering der det offentlege nyttar private aktørar til å løyse offentlege oppgåver. Kommunane er på leit etter alternativ som kan bidra til eit breiare repertoar. Samarbeid med private aktørar som Inn på tunet-tilbydarar er eit døme på slikt samarbeid. Kommunane opplever at dei treng meir skreddarsaum for å møte framtidens behov for meir individuelt tilpassa tenester. Her kan Inn på tunet representere eit alternativ.

5.2.3. Kva må til for at ordninga skal fungere

For å få ordninga til å fungere, må fleire forhold vere på plass. Sentrale faktorar er:

- Politisk og administrativ forankring
- Tilgang på eldsjeler
- Dialog mellom kjøpar og tilbydar, god prosess som gjev avklarde rammer og forventningar
- Totalkompetanse hos tilbydar
- Utviklingsorientert organisering i kommunen

Desse faktorane er kvar for seg viktige, men det er først når dei samverkar at ein oppnår resultat. Andre faktorar kan også vere viktige for å lukkast med Inn på tunet i ei kommune, men vi vurderer desse som dei fem viktigaste. Utan eldsjelene og entreprenørane vil det ikkje bli etablert noko Inn på tunet tilbod, og utan at rådmannen går for det vil ikkje tenesteområda ha legitimitet til å ta det i bruk. Utan politisk ryggdekning vil ikkje Inn på tunet overleve budsjettprosessane. Å få til eit godt samarbeid mellom kommunen og tilbydar er grunnleggande for bruken og for å framskaffe avklara rammer som begge partar kan forhalde seg til.

5.2.4. Kontinuitet

Ei utfordring har vore kontinuitet. Dette er særleg utfordrande i ein situasjon der det blir stilt spesifikke kompetansekrav til leverandør, samstundes som marknaden varierer frå år til år. Behovet for individuelt tilpassa tenester vil, naturleg nok, variere i omfang over tid. Utfordringa for kommunane vil vere å ha tilgang til slike tenester når behovet oppstår utan samstundes å binde seg opp til langsiktige avtalar. Difor vil Inn på tunet naturleg nok vere **lettast å få til i folkerike kommunar der tilgangen på brukarar er større og meir stabil.**

For tilbydarane vil det vere ei utfordring at dei må leve med ei usikkerheit omkring omfanget av tilbodet dei skal levere (og leve av). Nokre kommunar vel difor å tilsetje tilbydarane i kommunen, slik at risikoen for tilbydar blir redusert til å omfatte eventuelle ekstra investeringar for å kunne etablere eit tilbod. Fordelen for kommunen vil kunne vere at han har meir kontinuitet i portefølgja si og meir «kontroll» på tilbodet i tydinga av at han kan nytte tilbydar og arenaen meir fleksibelt enn dersom tilbydar var sjølvstendig næringsdrivande.

5.2.5. Innovasjon i tenesteutvikling

Fleire peikar på behov for meir proaktive kommunar og auka behov for «ut av boksen-tenking» i takt med at fleire oppgåver skal løysast med færre ressursar i kommunane. Kommunane peikar på dilemma mellom «korte» pengar og «lange» utfordringar. For Inn på tunet kan dette best illustrerast med problema kommunane har med å skaffe finansiering av tilbod innan for årsbudsjetta for tilbod som kan påverke utviklinga på lang sikt.

Innovasjonen i Inn på tunet ligg i det å utvikle betre tilbod til brukarane, å tenkje ut over standardiserte tilbod. I kommunane er utfordringa at innbyggjarane ventar meir og betre tenester, samstundes som det er krav til at dei skal yte god service med bruk av færre ressursar og færre hender. Dei som arbeider der har med andre ord forventningar både frå brukarane og frå arbeidsgjevarane. I mange kommunar vil difor spørsmålet bli korleis ein kan sjå føre seg ein betre skule med færre lærarar, eller færre tilsette innan pleie og omsorg sjølv om behovet aukar. Dei tradisjonelle løysingane vil ikkje lenger vere tilstrekkelege, ein må tenke nye tankar rundt organisering, utvikling og drift. I den samanheng blir det hevda at kommunane må bevege seg frå eit kontrollfokus til å dyrke entreprenørskap.

Innovasjon er også å **tenkje samarbeid med nye aktørar**, mellom offentleg og private, og samarbeide om nye måtar å utvikle tenester på. Vi ser at kommunar som har lukkast med å ta i bruk Inn på tunet, er i ferd med å utvikle eit livsløpsfokus på utvikling og drift av tenester. For å kunne gjere det, må perspektivet på aktuelle samarbeidsarenaer utvidast. Inn på tunet er ein slik arena, og bruk av Inn på tunet kan også gje grunnlag for å tenkje nytt også på andre område.

Dersom ein skal møte utfordringane der innbyggjarane ventar meir og betre tenester, samstundes som det er krav til at det offentlege skal yte service med bruk av færre ressursar og færre hender, er innovasjon eit sentralt stikkord. Inn på tunet kan bidra til innovasjon i offentlig sektor dersom ein i større grad evnar å ta i bruk alternative arenaer og aktørar på fleire tenesteområde og i større omfang enn i dag. Her vil dei som har fagansvaret for dei ulike tenesteområda vere nøkkelpersonar. Evna til å skape dialog og kommunikasjon blir ein viktig premis for å utvikle Inn på tunet som konsept vidare. At samarbeid mellom tilbydar og kjøpar fungerer, at det blir gjort avklaringar rundt pris, kvalitet, roller og forventningar til partane er nødvendig for å institusjonalisere ordninga.

5.3. Vidare forskning

Det å tenkje livsløp, at ein er i stand til å sjå behov og tilbod over eit lengre tid for den enkelte, utfordrar måten å tenkje organisering på. Kommunen er i utgangspunktet fragmentert. Koordinerande einingar kan vere eit stikkord, der kommunen i større grad enn i dag har ansvar og økonomiske musklar til å sjå behova, ha ansvar for overgangar, utvikle tilbod over ein lengre tidshorison og i fleire fasar enn kva som er tilfellet i dag. Innan NAV-systemet er det eit arbeid på gang med å utvikle «malar» der målet er å samordne meir måten brukarane blir tatt i mot og vist vidare i NAV-systemet på. Å få til ei slik samhandling, kan sjå ut som å vere avhengig av at kommunen kjem over i ein «livsløpsstrategi» der fagmiljø tenkjer felles rundt brukaren sine behov, og at ein **i større grad evnar å sjå behova for tenester, brukaren og livsfasane samla.**

Å utvikle ei betre felles forståing av kva Inn på tunet er for noko, fleire (og kanskje sentrale) avklaringar kring økonomiske forhold, rolleavklaringar, kvalitetskriterie med vidare er noko av utfordringane for Inn på tunet vidare. Innovasjonspotensialet ligg i å tenkje nye løysingar på å utvikle og levere betre og individuelt tilpassa tilbod. Evna til å skape dialog og kommunikasjon blir ein viktig premis for å utvikle Inn på tunet som konsept vidare. At samarbeid mellom tilbydar og kjøpar fungerer, at det blir gjort avklaringar rundt pris, kvalitet, roller og forventningar til partane er nødvendig for å institusjonalisere ordninga.

Vi tenkjer at ei eventuell vidareføring av dette prosjektet bør handle om innovasjon i kommunane, slik at dei blir betre rusta til å møte brukarane meir heilskapleg. Vidare bør det handle om korleis kommunane kan oppnå synergjar ved å utvikle samarbeidet vidare med private og frivillige aktørar innan for Inn på tunet-konseptet og tilgrensande område.

Referansar

- Amdam, R. og Bergem, R. (2008). *Kriterium for evaluering av partnerskap og planlegging i kommunalt folkehelsearbeid*. Volda: Høgskulen i Volda/Møreforskning Volda.
- Andersen, O. J., Røiseland A. (2008). *Partnerskap, Problemløsning og Politikk*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Bergem, R., Aarflot U. (2008). *Evaluering av seksjon for habilitering Helse Sunnmøre – fokus på samorganisering av barnehabiliteringa og vaksenhabiliteringa*. Volda: Høgskulen i Volda og Møreforskning Volda.
- Bergem, R., Ouff S., Aarflot, U. (2008). *”Frå sofaen til sykkelsetet” – Evaluering av Tilskotsordning til lavterskel fysisk aktivitet*. Volda: Høgskulen i Volda og Møreforskning Volda.
- Bergem, R. og Ekeland T-J. (2004). Identitet og integrasjon. Menneske med psykiske lidningar i små samfunn. *Tidsskrift for Velferdsforskning*, vol 7. Nr 2, 2004.
- Berget B., Braastad og Bjarnar O., (2008): *Kunnskapsstatus og forskingsbehov for Inn på tunet*. Helse UMB – Universitetet for miljø- og biovitenskap – (Forskningsrådet, Innovasjon Norge, NAV, Statens landbruksforvaltning)
- Båtevik, F. O. (2004a). Veggen til arbeidsmarknaden for tidlegare særtilkårslevar. I : *Spesialpedagogikk* nr 2 2004: 11-13.
- Båtevik F. O. (2004b). Sårbar ungdom med demografisk flaks? I: *Spesialpedagogikk* nr 2 2004: 8-10.
- Båtevik Finn Ove, Bergem Randi, Skårbreivik Karl Johan (2002). Studie- eller yrkeskompetanse for fleire? Evaluering av eit prosjekt. I: *Spesialpedagogikk* nr 1 2002 67: 21-27.
- Båtevik, Finn Ove (2000). *Frå særtilkår til fagbrev? Om tidlegare særtilkårslevar på lærekontrakt*. Volda: Høgskulen i Volda og Møreforskning Volda.
- Båtevik Finn Ove, Tønnesen Anders, Barstad Johan, Bergem Randi, Aarflot Unni (2008). *”Ein resept å gå for?” – evaluering av modellar for fysisk aktivitet, røkeslutt og sunt kosthald*. Volda: Høgskulen i Volda og Møreforskning Volda.
- Dønnum, H., Skattum, C, & Jespersen, P.F. (2004) *Markedseksposering av kommunale tjenester. Omfang og utfordringer*. Asplan Analyse
- Eikås, M. (2001.) *Kommunal tenesteproduksjon på kontrakt? Om bruk av private aktørar i helse- og sosialsektoren i norske kommunar*. Høgskulen i Sogn og Fjordane
- Gjerstad, Kristine(2010). *Inn på tunet: uavklart møte mellom gårdbruker og kommune. En kvalitativ studie av Inn på tunet- samarbeidet*. Trondheim: Norsk senter for Bygdeforskning
- Godø, Helge (2009). *Innovasjon i offentleg sektor – Utfordringer og muligheter*. Oslo: NIFU - STEP
- Indset, Marthe, Smith, Eivind, Klausen, Jan Erling, Møller, Geir og Zeiner, Hilde (2012). *Likeverdighet mellom stat og kommunesektor*. NIBR/KS/Telemarksforskning .
- Hartman Laura, Anell Anders, Mørk Eva, Vlachos Jonas (2011). *Konkurrensens konsekvenser. Vad händer med svensk välfärd?* SNS Forlag.
- Ihlebak C., Dalskau L.H., Berget B. *Grøn Omsorg: Gården og naturen som arena for helsefremmende og rehabiliterende aktiviteter*.
http://www.umb.no/statisk/helse/hfm_camilla_ihlebk.pdf
- Isaksen A., Karlsen A., Sæther B. (2008). *Innovasjon i Norske næringer. Et geografisk perspektiv*. Oslo: Fagbokforlaget.

- Ouff, Susanne, Bergem, Randi, Hanche-Dalseth, Marte, Vestby, Guri-Mette, Hofstad, Hege, Helgesen, Marit Kristine (2010). *Partnerskap for folkehelse og helse i plan*. Volda: Møreforsking og NIBR.
- Ouff, Susanne, Bergem, Randi, Hanche-Dalseth, Marte, Vestby, Guri-Mette, Hofstad, Hege, Helgesen, Marit Kristine (2010). *Lokalt og regionalt folkehelsearbeid 2007–2010*. Volda: Møreforsking og NIBR.
- Sempik, J., Hine, R., Wilcox, D. (2010). *A Conceptual Framework for Green care. A report of the Working Group on the Health Benefits of Green care*. COST 866, Green care in Agriculture.
- St.meld. Nr. 7 (2007–2009). Et nyskapende og berekraftig Norge*. Nærings- og handelsdepartementet.

Vedlegg

Kvantitative intervju – spørjeskjema NAV

Kvantitative intervju – spørjeskjema områdeansvarleg

Kvantitative intervju – spørjeskjema ordførar

Kvantitative intervju – spørjeskjema rådmenn

Kvalitative intervju – intervjuguide ordførar/rådmenn

Kvalitative intervju – intervjuguide områdeleiarar

Ansvarleg lokalt NAV-kontor – Spørjeskjema «Inn på tunet»

Spm 1

I kva kommune ligg NAV-kontoret du arbeider ved?

Skriv namnet på kommunen

Kort tekstsva

Spm 2

«Inn på tunet» (IPT) er eit felles omgrep for eit mangfaldig tilbod på gardsbruk (også kjent som grøn omsorg) innretta mot ulike brukargrupper innan helse, omsorg, rehabilitering og oppvekst. **Kjenner du ordninga «Inn på tunet»?**

Vertikal eitt svar

Ja, eg kjenner ordning og NAV-kontoret vårt kjøper tenester gjennom ordninga

Ja, eg kjenner ordninga og NAV-kontoret vårt har tidlegare kjøpt tenester gjennom ordninga

Ja, eg kjenner ordninga, men NAV-kontoret vårt har så langt eg kjenner til, ikkje kjøpt tenester gjennom ordninga

Nei, eg kjenner ikkje til ordninga

Spm 3

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 2

Vertikalt fleirsvar

På kva område brukar NAV-kontoret ditt «Inn på tunet»-ordninga?

Psykisk helsevern

Rusomsorg

Arbeidsretta tiltak (attføring)

Habilitering

Rehabilitering

Omsorg for demente

Anna, kva?

Spm 4

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 2

Kor mange tilbydarar av «Inn på tunet»-ordninga leverer tenester til NAV-kontoret ditt?

Kort tekstsva

Spm 5

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 2

Om lag kor mange brukarar får «Inn på tunet»-tilbod gjennom ditt NAV-kontor i løpet av eit år?

Kort tekstsva

Spm 6

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 2

Kva grupper får «Inn på tunet» -tilbod gjennom ditt NAV-kontor?

Fleirsvar

Ungdom i ungdomskulealder

Ungdom i vidaregåande skulealder

Vaksne

Eldre

Andre grupper, kven?

Spm 7

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 2

Under finn du ein del påstandar om «Inn på tunet». Vi ber deg ta stilling til desse påstandane, på bakgrunn av erfaringane du har frå ditt NAV-kontor:

Svaralternativ kolonne

Heilt einig

Nokså einig

Både/og

Nokså ueinig

Heilt ueinig

Svaralternativ rad

«Inn på tunet» gir NAV eit økonomisk konkurransedyktig tilbod

«Inn på tunet» gir eit kvalitativt godt fagleg tilbod for brukarane

Ordninga kan tilpassast grupper som NAV elles vil ha problem med å finne eit godt tilbod til

Å bruke «Inn på tunet» fremmar det tverrfaglege arbeidet mellom NAV og (andre) kommunale etatar

Spm 8

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 2

Korleis vil du oppsummere erfaringane NAV-kontoret ditt har med «Inn på tunet»-ordninga?

Vertikal einsvar

Vi har berre gode erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Vi har hovudsakeleg gode erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Vi har både gode og dårlege erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Vi har hovudsakleg dårlege erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Vi har berre dårlege erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Spm 9

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 2

I kva grad er det aktuelt å AUKE bruken av «Inn på tunet»-tenester for NAV-kontoret ditt i løpet av dei næraste åra?

Svaralternativ, einsvar

Ikkje aktuelt

I liten grad

I nokon grad

I høg grad

Veit ikkje

Spm 10

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 2

I kva grad er det aktuelt å REDUSERE bruken av «Inn på tunet»-tenester for NAV-kontoret ditt i løpet av dei næraste åra?

Svaralternativ, einsvar

Ikkje aktuelt

I liten grad

I nokon grad

I høg grad

Veit ikkje

Spm 11

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 2

Kva er dei tre viktigaste grunnane til at NAV-kontoret ditt brukar «Inn på tunet»-ordninga? Skriv her:

Ope spørsmål

Spørsmål til NAV-kontor som har brukt ordninga tidlegare

Spm 12

Routing: Ja på spørsmål 10 (ja på spørsmål 2 alternativ 2)

På kva område brukte NAV-kontoret ditt «Inn på tunet»-ordninga tidlegare?

Vertikalt fleirsvar

Psykisk helsevern

Rusomsorg

Arbeidsretta tiltak (attføring)

Habilitering

Rehabilitering

Omsorg for demente (denne tar vi ut)

Anna, kva?

Veit ikkje

Spm 13

Routing: Ja på spørsmål 10 (ja på spørsmål to, alternativ 2)

Kva grupper fekk «Inn på tunet» -tilbod når NAV-kontoret ditt brukte ordninga?

Fleirsvar vertikal

Ungdom i ungdomskulealder

Ungdom i vidaregåande skulealder

Vaksne

Eldre (kan denne takast ut – ligg no inne i skjema)

Andre grupper, kven?

Veit ikkje

Spm 14

Routing: Ja på spørsmål (ja på spørsmål 2, alternativ 2)

Under finn du ein del påstandar om «Inn på tunet». Vi ber deg ta stilling til desse påstandane, Ta utgangspunkt i erfaringane du har frå ditt NAV-kontor:

Svaralternativ kolonne

Heilt einig

Nokså einig

Både/og

Nokså ueinig

Heilt ueinig

Veit ikkje

Svaralternativ rad

«Inn på tunet» er eit økonomisk konkurransedyktig tilbod

«Inn på tunet» er eit kvalitativt godt fagleg tilbod for brukarane

Ordninga gir eit tilbod som kunne tilpassast grupper som NAV-kontoret elles vil ha problem med å finne eit godt tilbod til

Å bruke «Inn på tunet» fremmar det tverrfaglege arbeidet mellom NAV og (andre) kommunale etatar

Spm 15

Routing: Ja på spørsmål 10 (ja på spørsmål 2, alternativ 2)

Korleis vil du oppsummere erfaringane NAV-kontoret i din kommune har med «Inn på tunet»-ordninga?

Vertikal einsvar

Vi har berre gode erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Vi har hovudsakeleg gode erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Vi har både gode og dårlege erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Vi har hovudsakleg dårlege erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Vi har berre dårlege erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Veit ikkje

Spm 16

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 11 (ja på spørsmål 2, alternativ 2)

I kva grad er det aktuelt for NAV-kontoret ditt å bruke «Inn på tunet»-tenester i løpet av dei næraste åra?

Svaralternativ, einsvar

Ikkje aktuelt

I liten grad

I nokon grad

I høg grad

Veit ikkje

Spm17

Routing: Ja på spørsmål 10 (ja på spørsmål 2, alternativ 2)

**Kva er dei tre viktigaste grunnane til at NAV-kontoret ditt ikkje brukar «Inn på tunet»-ordninga?
Skriv her:**

Ope spørsmål

Spørsmål til NAV-ansvarlege som kjenner ordninga, men ikkje har erfaringar med den.

Spm 18

Routing: Ja i variant 3 på spørsmål 2 (ja på spørsmål 2, alternativ 3)

«Inn på tunet» representerer eit supplement til ordinært kommunalt tenestetilbod. I kva grad er det aktuelt for NAV-kontoret ditt å bruke «Inn på tunet»-tenester i løpet av dei næraste åra?

Svaralternativ, einsvar

Ikkje aktuelt

I liten grad

I nokon grad

I høg grad

Veit ikkje

Spm 19

Routing: Ja i variant 3 på spørsmål 2

**Kva er dei tre viktigaste grunnane til at NAV-kontoret ditt ikkje brukar «Inn på tunet»-ordninga?
Skriv her:**

Ope spørsmål

«Områdeansvarleg» – Spørjeskjema «Inn på tunet»

Spm 1

Kva kommune arbeider du i?

Skriv namnet på kommunen

Kort tekstsva

Spm2

Kva er ditt/dine ansvarsområde i kommunen?

Fleirsvar

Barnevern

Oppvekst

Helse og omsorg

Spm 3

«Inn på tunet» (IPT) er eit felles omgrep for eit mangfaldig tilbod på gardsbruk (også kjent som grøn omsorg) innretta mot ulike brukargrupper innan helse, omsorg, rehabilitering og oppvekst. Kjenner du ordninga «Inn på tunet»?

Vertikal eitt svar

Ja, eg kjenner ordninga og kommunen kjøper tenester på mitt arbeidsområde gjennom ordninga

Ja, eg kjenner ordninga og kommunen har tidlegare kjøpt tenester på mitt arbeidsområde gjennom ordninga

Ja, eg kjenner ordninga, men kommunen har så langt eg kjenner til, ikkje kjøpt tenester på mitt arbeidsområde gjennom ordninga

Nei, eg kjenner ikkje til ordninga

Spm 4

Routing: Ja som alternativ 1 på spørsmål 3

Vertikalt fleirsvar

På kva av dine ansvarsområde brukar kommunen «Inn på tunet»-tilbodet?

Barnevern

Barnehage

Skule

Skulefritidsordninga

Psykisk helsevern

Rusomsorg

Arbeidsretta tiltak (attføring)

Habilitering

Rehabilitering

Omsorg for demente

Anna, kva?

Spm 5

Routing: Ja som alternativ 1 på spørsmål 3

Kor mange tilbydarar av «Inn på tunet»-ordninga leverer tenester til kommunen innan ditt ansvarsområde?

Kort tekstsva

Spm 6

Routing: Ja som alternativ 1 på spørsmål 3

Om lag kor mange brukarar får «Inn på tunet»-tilbod innan ditt ansvarsområde i kommunen i løpet av eit år?

Kort tekstsva

Spm 7

Routing: Ja som alternativ 1 på spørsmål 3

Med utgangspunkt i brukarar som høyrer inn under ditt ansvarsområde i kommunen: Kva grupper får «Inn på tunet»-tilbod?

Fleirsvar

Barn i førskulealder

Barn i barneskulealder

Ungdom i ungdomskulealder

Ungdom i vidaregåande skulealder

Vaksne

Eldre

Andre grupper, kva?

Spm 8

Routing: Ja som alternativ 1 på spørsmål 3

Under finn du ein del påstandar om «Inn på tunet». Vi ber deg ta stilling til desse påstandane. Ta utgangspunkt i erfaringane du har frå ditt ansvarsområdet i kommunen

Svaralternativ kolonne

Heilt einig

Nokså einig

Både/og

Nokså ueinig

Heilt ueinig

Svaralternativ rad

«Inn på tunet» gir kommunen eit økonomisk konkurransedyktig tilbod

«Inn på tunet» er eit kvalitativt godt fagleg tilbod for brukarane

Ordninga gir eit tilbod som kan tilpassast grupper som kommunen elles vil ha problem med å finne eit godt tilbod til

Å bruke «Inn på tunet» fremmar det tverrfaglege arbeidet internt i kommuneorganisasjonen

Spm 9

Routing: Ja som alternativ 1 på spørsmål 3

Korleis vil du oppsummere dei erfaringane kommunen din har med «Inn på tunet»-ordninga innanfor området som du har ansvar for?

Vertikal einsvar

Vi har berre gode erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Vi har hovudsakeleg gode erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Vi har både gode og dårlege erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Vi har hovudsakleg dårlege erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Vi har berre dårlege erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Spm 10

Routing: Ja som alternativ 1 på spørsmål 3

I kva grad er det aktuelt å AUKE bruken av «Inn på tunet»-tenester på ditt ansvarsområde i kommunen i løpet av dei næraste åra?

Svaralternativ, einsvar

Ikkje aktuelt

I liten grad

I nokon grad

I høg grad

Veit ikkje

Spm 11

Routing: Ja som alternativ 1 på spørsmål 3

I kva grad er det aktuelt å REDUSERE bruken av «Inn på tunet»-tenester på ditt ansvarsområde i kommunen i løpet av dei næraste åra?

Svaralternativ, einsvar

Ikkje aktuelt

I liten grad

I nokon grad

I høg grad

Veit ikkje

Spm 12

Routing: Ja som alternativ 1 på spørsmål 3

Kva er dei tre viktigaste grunnane til at de brukar «Inn på tunet»-ordninga på ditt ansvarsområde i kommunen? Skriv her:

Ope spørsmål

Spørsmål til «områdeansvarlege» i kommunar som tidlegare har brukt ordninga

Spm 13

Routing: Ja i variant 2 på spørsmål 3

Om du tek utgangspunkt i dine ansvarsområde i kommunen, på kva område brukte kommunen «Inn på tunet»-ordninga tidlegare?

Vertikalt fleirsvar

Barnevern

Barnehage

Skule

Skulefritidsordninga

Psykisk helsevern

Rusomsorg

Arbeidsretta tiltak (attføring)

Habilitering

Rehabilitering

Omsorg for demente

Anna, kva?

Veit ikkje

Spm 14

Routing: Ja i variant 2 på spørsmål 3

Med utgangspunkt i brukarar som høyrer inn under ditt ansvarsområde i kommunen: Kva grupper fekk «Inn på tunet»-tilbod når de brukte ordninga?

Fleirsvar vertikal

Barn i førskulealder

Barn i barneskulealder

Ungdom i ungdomskulealder

Ungdom i vidaregåande skulealder

Vaksne

Eldre

Andre grupper, kva?

Veit ikkje

Spm 15

Routing: Ja i variant 2 på spørsmål 3

Under finn du ein del påstandar om «Inn på tunet». Vi ber deg ta stilling til desse påstandane. Ta utgangspunkt i erfaringane du har frå ditt ansvarsområdet i kommunen

Svaralternativ kolonne

Heilt einig

Nokså einig

Både/og

Nokså ueinig

Heilt ueinig

Veit ikkje

Svaralternativ rad

«Inn på tunet» var eit økonomisk konkurransedyktig tilbod

«Inn på tunet» var eit kvalitativt godt fagleg tilbod for brukarane

Ordninga gav eit tilbod som kunne tilpassast grupper som kommunen elles vil ha problem med å finne eit godt tilbod til

Å bruke «Inn på tunet» fremma det tverrfaglege arbeidet internt i kommuneorganisasjonen

Spm 16

Routing: Ja i variant 2 på spørsmål 3

Korleis vil du oppsummere dei erfaringane kommunen din har med «Inn på tunet»-ordninga innan for det området som du har ansvar for?

Vertikal einsvar

Vi har berre gode erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Vi har hovudsakeleg gode erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Vi har både gode og dårlege erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Vi har hovudsakleg dårlege erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Vi har berre dårlege erfaringar med «Inn på tunet»-ordninga

Veit ikkje

Spm 17

Routing: Ja i variant 2 på spørsmål 3

I kva grad er det aktuelt å bruke «Inn på tunet»-tenester på ditt ansvarsområde i kommunen i løpet av dei næraste åra?

Svaralternativ, einsvar

Ikkje aktuelt

I liten grad

I nokon grad

I høg grad

Veit ikkje

Spm18

Routing: Ja i variant 2 på spørsmål 3

Kva er dei tre viktigaste grunnane til at de ikkje brukar «Inn på tunet»-ordninga på ditt ansvarsområde i kommunen? Skriv her:

Ope spørsmål

Spørsmål til områdeansvarlege som kjenner ordninga, men den som ikkje har erfaringar med den.

Spm 19

Routing: Ja i variant 3 på spørsmål 3

«Inn på tunet» representerer eit supplement til ordinært kommunalt tenestetilbod, I kva grad er det aktuelt å bruke «Inn på tunet»-tenester for ditt ansvarsområde i kommunen i løpet av dei næraste åra?

Svaralternativ, einsvar

Ikkje aktuelt

I liten grad

I nokon grad

I høg grad

Veit ikkje

Spm 20

Routing: Ja i variant 3 på spørsmål 3

Kva er dei tre viktigaste grunnane til at de ikkje brukar «Inn på tunet»-ordninga på ditt ansvarsområde i kommunen, Skriv her:

Ope spørsmål

Takk for hjelpa!

Ordfører – Spørjeskjema «Inn på tunet»

Spm 1

Kva kommune du er ordfører i?

Skriv namnet på kommunen

Kort tekstsva

Spm 2

Kva parti representerer du?

Arbeidarpartiet (Ap/DNA)

Framstegspartiet (Frp)

Høgre (H)

Kristeleg Folkeparti (KrF)

Kystpartiet (KP)

Raud Valallianse (RV)

Senterpartiet (SP)

Sosialistisk Venstreparti (SV)

Venstre (V)

Lokal liste

Tverrpolitisk liste

Spm 3

«Inn på tunet» (IPT) er eit felles omgrep for eit mangfaldig tilbod på gardsbruk (også kjent som grøn omsorg) innretta mot ulike brukargrupper innan helse, omsorg, rehabilitering og oppvekst. **Kjenner du ordninga «Inn på tunet»?**

Vertikal einsvar

Ja, eg kjenner ordning og kommunen kjøper tenester gjennom ordninga

Ja, eg kjenner ordninga og kommunen har tidlegare kjøpt tenester gjennom ordninga

Ja, eg kjenner ordninga, men kommunen har, så langt eg kjenner til, ikkje kjøpt tenester gjennom ordninga

Nei, eg kjenner ikkje til ordninga

Spm 4

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 3

Under finn du nokre påstandar om «Inn på tunet». Vi ber deg ta stilling til desse påstandane. Ta utgangspunkt i erfaringane du har som ordførar:

Svaralternativ kolonne

Heilt einig

Nokså einig

Både/og

Nokså ueinig

Heilt ueinig

Svaralternativ rad

Kommunen opplever at det er klare styringssignal frå sentrale styresmakter som oppmodar kommunane om å bruke ordninga «Inn på tunet»

Fylkesmannen har hatt ei viktig rolle i å informere om «Inn på tunet»-ordninga

«Inn på tunet» gir kommunen eit økonomisk konkurransedyktig tilbod

«Inn på tunet» gir eit kvalitativt godt fagleg tilbod for brukarane

«Inn på tunet» gir eit tilbod som kan tilpassast grupper som kommunen elles vil ha problem med å finne eit godt tilbod til

«Inn på tunet» kan lett tilpassast kommunen sine eigne tenestetilbod

«Inn på tunet» undergrev basisen for det tenestetilbodet kommunen sjølv kan gi

«Inn på tunet» styrkar sysselsetting og busetting på bygdene

Spm 5

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 3

I kva grad er det aktuelt å AUKE bruken av «Inn på tunet»-tenester for kommunen i løpet av dei næraste åra?

Svaralternativ, einsvar

Ikkje aktuelt

I liten grad

I nokon grad

I høg grad

Veit ikkje

Spm 6

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 3

I kva grad er det aktuelt å REDUSERE bruken av «Inn på tunet»-tenester for kommunen i løpet av dei næraste åra?

Svaralternativ, einsvar

Ikkje aktuelt

I liten grad

I nokon grad

I høg grad

Veit ikkje

Spm 7

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 3

Kva er dei tre viktigaste grunnane til at kommunen tok til å bruke «Inn på tunet»-ordninga? Skriv her:

Ope spørsmål

Spørsmål til ordførarar i kommunar som tidlegare har brukt ordninga

Spm 8

Routing: Ja i variant 2 på spørsmål 3

Vertikal eittsvar

Du sa at kommunen du representerer tidlegare har kjøpt tenester gjennom «Inn på tunet»-ordninga. Var du ordførar i kommunen då?

Ja

Nei

Spm 9

Routing: Ja på spørsmål 8

Under finn du nokre påstandar om «Inn på tunet». Vi ber deg ta stilling til desse påstandane. Ta utgangspunkt i erfaringane kommunen har hatt med ordninga

Matrise eittsvar

Svaralternativ kolonne

Heilt einig

Nokså einig

Både/og

Nokså ueinig

Heilt ueinig

Svaralternativ rad

Kommunen opplevde at det var klare styringssignal frå sentrale styresmakter som oppmoda kommunane om å bruke ordninga «Inn på tunet»

Fylkesmannen hadde ei viktig rolle i å informere om «Inn på tunet»-ordninga

«Inn på tunet» gav kommunen eit økonomisk konkurransedyktig tilbod

«Inn på tunet» gav eit kvalitativt godt fagleg tilbod for brukarane

«Inn på tunet» gav eit tilbod som kunne tilpassast grupper som kommunen elles hadde problem med å finne eit godt tilbod til

«Inn på tunet» kunne lett tilpassast kommunen sine eigne tenestetilbod

«Inn på tunet» undergrov basisen for det tenestetilbodet kommunen sjølv kan gi

«Inn på tunet» styrka sysselsetting og busetting på bygdene

Spm 10

Routing: Ja på spørsmål 8

I kva grad er det aktuelt å bruke «Inn på tunet»-tenester for kommunen i løpet av dei næraste åra?

Svaralternativ, einsvar

Ikkje i det heile

I liten grad

I nokon grad

I høg grad

Veit ikkje

Spm 11

Routing: Ja på spørsmål 8

Kva er dei tre viktigaste grunnane til at kommunen ikkje brukar «Inn på tunet»-ordninga no? Skriv her:

Spørsmål til ordførarar i kommunar som kjenner ordninga, men som representerer ein kommune som ikkje har erfaringar med ordninga.

Spm 12

Routing: Ja i variant 3 på spørsmål 3

«Inn på tunet» representerer eit supplement til ordinært kommunalt tenestetilbod, I kva grad er det aktuelt å bruke «Inn på tunet»-tenester for kommunen i løpet av dei næraste åra?

Svaralternativ, einsvar

Ikkje i det heile

I liten grad

I nokon grad

I høg grad

Veit ikkje

Spm 13

Routing: Ja i variant 3 på spørsmål 3

Kva er dei tre viktigaste grunnane til at kommunen ikkje brukar «Inn på tunet»-ordninga? Skriv her

Ope spørsmål

Takk for hjelpa!

Rådmann – Spørjeskjema «Inn på tunet»

Spm 1

Kva kommune er du rådmann i?

Skriv namnet på kommunen

Kort tekstsva

Spm 2

«Inn på tunet» (IPT) er eit felles omgrep for eit mangfaldig tilbod på gardsbruk (også kjent som grøn omsorg) innretta mot ulike brukargrupper innan helse, omsorg, rehabilitering og oppvekst. **Kjenner du ordninga «Inn på tunet»?**

Vertikal ein

Ja, eg kjenner ordninga og kommunen kjøper tenester gjennom ordninga

Ja, eg kjenner ordninga og kommunen har tidlegare kjøpt tenester gjennom ordninga

Ja, eg kjenner ordninga, men kommunen har, så langt eg kjenner til, ikkje kjøpt tenester gjennom ordninga

Nei, eg kjenner ikkje til ordninga

Forklarande tekst: Sett fleire kryss om det er ulike ordningar med ulike tilbydarar

Spm 3

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 2

Korleis er «Inn på tunet»-tenestene finansierte?

Fleirs

Prosjektfinansi

Finansiert over ordnære budsjettpostar

Spm 4

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 2

Forklarande tekst: Sett fleire kryss om det er ulike avtalar med ulike tilbydarar

Kva er tidsperspektivet på avtalane kommunen har med tilbydarar av «Inn på tunet»-tenester?

Fleirsvar

Inntil 6 månader

7 -12 månader

13-24 månader

Meir enn to år

Spm 5

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 2

Kven tok initiativ til å bruke «Inn på tunet»-ordninga?

Fleirsvar

Tilbydarane av «Inn på tunet»-tenester

Kommunen sjølv

Andre. Kven?

Spm 6

Routing: Ja i variant 1 på spørsmål 2

Under finn du ein del påstandar om «Inn på tunet». Vi ber deg ta stilling til desse påstandane. Ta utgangspunkt i erfaringane du har som rådmann:

Svaralternativ kolonne

Heilt einig

Nokså einig

Både/og

Nokså ueinig

Heilt ueinig

Svaralternativ rad

Kommunen opplever at det er klare styringssignaler frå sentrale styresmakter om å bruke ordninga «Inn på tunet»

Fylkesmannen har hatt ei viktig rolle i å informere om «Inn på tunet»-ordninga

«Inn på tunet» gir kommunen eit økonomisk konkurransedyktig tilbod

«Inn på tunet» gir eit kvalitativt godt fagleg tilbod til brukarane

«Inn på tunet» gir tilbod som kan tilpassast grupper som kommunen elles vil ha problem med å finne eit godt tilbod til

«Inn på tunet» fremmar det tverrfaglege arbeidet internt i kommuneorganisasjonen

Dersom «Inn på tunet» hadde større variasjon av tilbod, ville kommunen brukt ordninga på fleire tenestekområde

Dersom det var fleire tilbydarar innanfor ordninga, kunne kommunen ha brukt «Inn på tunet» på fleire tenestekområde

Spm 7

Routing: Ja som alternativ 1 på spørsmål 2

I kva grad er det aktuelt å AUKE bruken av «Inn på tunet»-tenester for kommunen i løpet av dei næraste åra?

Svaralternativ, einsvar

Ikkje aktuelt

I liten grad

I nokon grad

I høg grad

Veit ikkje

Spm 8

Routing: Ja som alternativ 1 på spørsmål 2

I kva grad er det aktuelt å REDUSERE bruken av «Inn på tunet»-tenester for kommunen i løpet av dei næraste åra?

Svaralternativ, einsvar

Ikkje aktuelt

I liten grad

I nokon grad

I høg grad

Veit ikkje

Spm 9

Routing: Ja som alternativ 1 på spørsmål 2

Kva er dei tre viktigaste grunnane til at kommunen tok til å bruke «Inn på tunet»-ordninga? Skriv her:

Ope spørsmål

Spørsmål til rådmenn i kommunar som tidlegare har brukt ordninga

Spm 10

Routing: Ja i variant 2 på spørsmål 2

Vertikal eittsvar

Du sa at kommunen din tidlegare har kjøpt tenester frå «Inn på tunet»-ordninga. Var du rådmann i denne kommunen då?

Ja

Nei

Spm 11

Routing: Ja på spørsmål 8 (ja på spørsmål 2 alternativ 2)

Under finn du ein del påstandar om «Inn på tunet». Vi ber deg ta stilling til desse påstandane. Ta utgangspunkt i erfaringane kommunen har hatt med ordninga

Svaralternativ kolonne

Heilt einig

Nokså einig

Både/og

Nokså ueinig

Heilt ueinig

Svaralternativ rad

Kommunen opplevde at det var klare styringssignal frå sentrale styresmakter om å bruke ordninga «Inn på tunet»

Fylkesmannen hadde ei viktig rolle i å informere om «Inn på tunet»-ordninga

«Inn på tunet» gav kommunen eit økonomisk konkurransedyktig tilbod

«Inn på tunet» gav eit kvalitativt godt fagleg tilbod til brukarane

«Inn på tunet» fremma det tverrfaglege arbeidet internt i kommuneorganisasjonen

«Inn på tunet» gav tilbod som kunne tilpassast grupper som kommunen elles hadde problem med å finne eit godt tilbod til

Spm 12

I kva grad er det aktuelt å bruke «Inn på tunet»-tenester for kommunen i løpet av dei næraste åra?

Svaralternativ, einsvar

Ikkje aktuelt

I liten grad

I nokon grad

I høg grad

Veit ikkje

Spm 13

Routing: Ja på spørsmål 8 (ja på spørsmål 2 alternativ 2)

Kva er dei tre viktigaste grunnane til at kommunen ikkje brukar «Inn på tunet»-ordninga no? Skriv her:

Ope spørsmål

Spørsmål til rådmenn i kommunar som kjenner ordninga, men som representerer ein kommune som ikkje har erfaringar med ordninga.

Spm 14

Routing: Ja i variant 3 på spørsmål 2

«Inn på tunet» representerer eit supplement til ordinært kommunalt tenestetilbod, I kva grad er det aktuelt å bruke «Inn på tunet»-tenester for kommunen i løpet av dei næraste åra?

Svaralternativ, einsvar

Ikkje aktuelt

I liten grad

I nokon grad

I høg grad

Veit ikkje

Spm 15

Routing: Ja i variant 3 på spørsmål 2

Kva er dei tre viktigaste grunnane til at kommunen ikkje brukar «Inn på tunet»-ordninga? Skriv her

Ope spørsmål

Takk for hjelpa!

guide – områdeleiarar/ andre faglege leiarar i kommunar som nyttar IPT i eit visst omfang

Bruken av IPT- tilboda

Fortel litt om historia til IPT som ordning i di kommune slik du kjenner den...

Kva var årsaka/tankane bak at kommunen valde å ta i bruk IPT som del av sitt tenestetilbod i kommunen? Har desse tankane endra seg noko undervegs og fram til i dag?

På kva område vert IPT nytta i dag, og om lag kor mange brukarar er det i kvar gruppe?

- Tenesteområde (helse/omsorg, oppvekst, habilitering/rehabilitering)
- Brukargrupper (unge, vaksne eldre)
- Tal brukarar for kvar gruppe/område
- Kva type IPT tjenester tenkjer de har størst potensiale? Kvifor?
- Intensitet i bruken?

Kvifor har de valt å bruke IPT på nettopp desse områda/i høve desse gruppene?

- Kvalitative årsaker (behov hos brukar/kjøpar)
- Kapasitet (fleire hender..)
- "eldsjeler" (på kjøparsida, på brukarsida eller på tilbydarsida)
- Samfunnsnytte (til dømes auka livskvalitet også hos tjenestebrukarane sine sosiale relasjonar m.m.)
- Andre årsaker

Initiering og drift av IPT- tilboda

Involverer kommunen seg i den konkrete utviklinga av eit IPT-tilbod? Eventuelt korleis? (Korleis blir eit IPT- tilbod etablert, kven tar initiativet etc.?)

- Korleis skjer utviklinga, og kven deltar i dette, - evt fora/nettverk for samarbeid, - formelt eller tilfeldig/ad hoc prega...
- Er andre fagmiljø involverte (utanom eigen organisasjon)
- Kva er viktigaste perspektiva for å ta i bruk IPT?

Korleis blir tilboda organisert (internt i kommunen/mellom kommunen og tilbydar)?

- Er fleire avdelingar involvert
- Deltar fagpersonell/profesjonsmiljø ute på garden
- Ansvarsdeling (mellom tilbydar/bestillar), på kva måte er dette avklart?

Kva oppfølging har kommunen av IPT- tilboda?

- Lover/reglar/profesjonell praksis.
- Landbrukets nye godkjenningsordning for IPT gardar

- Kven tek ansvar for kvalitetssikringa? (kjøpar eller tilbydar) (kjøparsida har ansvaret for kvaliteten, - korleis løyser dei dette..) Er der ein felles forståing for korleis kvaliteten vert sikra?
- Kven meiner de at IPT- bonden skal vere? (eigenskapar ved bonden..)

Kva type utfordringar tenkjer de at bruken av IPT har. Korleis har kommunen løyst desse?

- Å finne tilbydarar
  - Kvaliteten
  - Kontinuitet
  - Kostnad/finansiering
  - Oppfølging /gjennomføring
  - Implementering i eigen organisasjon/stab/hos kollega
  - Tverrfagleg
- Er det område med større utfordringar enn andre, kvifor?
  - Kva krav/behov er der for kontinuitet, -
- Set ordninga spesielle krav til leiing/oppfølging – evt korleis? Korleis verkar dette i så fall inn på bruken av ordninga?

Framtidig bruk av tilboda

Kva tankar/refleksjonar har de rundt framtidig bruk av ordninga i kommunen?

- Større mangfald (fleire arenaer)
- Større mulegheit for individuelle tilpassingar

Kva er/har vore kritiske faktorar for å integrere IPT i den kommunale tenesteproduksjonen? Korleis har de løyst/kva tankar har de rundt å løyse desse?

Kva tenkjer de er dei viktigaste suksesskriteriane for å lukkast med IPT i dykkar kommune?

Har de tankar/refleksjonar rundt kva som fungerer godt/kva som ev kan gjerast annleis?

guide – Rådmann og ordførarar i kommunar som nyttar IPT i eit visst omfang

Perspektiv på kvifor IPT blir brukt i kommunen

Fortel litt om historia til IPT som ordning i di kommune slik du kjenner den...

Kva var årsaka/tankane bak at kommunen valde å ta i bruk IPT som del av sitt tenestetilbod i kommunen? Har desse tankane endra seg noko undervegs og fram til i dag?

- Kva slags tankar har de rundt IPT som ordning i kommuneorganisasjonen
- Kven tok initiativet (kvifor /kva låg bak..)
- Marknadsføring (innsal frå tilbydar / rettleiingsapparatet)
- Mangel på eigen kapasitet

- Ideologiske (styrke private aktørar på område på “offentlege” tenesteområde Næringsutvikling (i landbruket) Garden som tenestearena. Økonomisk konkurransedyktig? Kva gjer kommunen eventuelt for å effektivisere kostnadane?
- Sjølve tilbodet (større mangfald) Er det kvalitative årsaker,- meir høve til tilpassa/betre opplegg for brukarane? På kva måte? Har bonden ein kompetanse som er vesentleg i denne samanheng, til dømes... Er det fleksibiliteten/at ordninga kan tilpassast individuelle behov til både kjøpar og brukar..
- Samfunnsnyttan av tilboda. Treng fleire hender i kommunen? Fremjar tverrfagleg samarbeid? Er det politisk/tverrfagleg semje om å bruke/korleis ein brukar ordninga i kommunen?
- Andre årsaker

Korleis opplever de at styringssignala frå nasjonalt hald er i forhold til dei behova de tenkjer at kommunen har?

Drift av tilboda

Korleis er tilboda organisert og finansiert i kommuneorganisasjonen?

- Involverer kommunen seg i den konkrete utviklinga av eit IPT-tilbod? Eventuelt korleis?
- Avdelingsvis, evt kva avdelingar... Over fleire avdelingar, kva slags avdelingar samarbeider evt... Eventuelt korleis skjer koordineringa av tilboda når fleire avdelingar er involvert. Eventuelt saman med andre (NAV,
- Har de tankar om korleis de som kjøparar av tenesta kan organisere og legge til rette den kommunale organisasjonen for å ta IPT i bruk? (til dømes når det gjeld tverrfagleg handling.. Korleis skjer “bestillinga” av tilboda – om bestillarkompetansen

Kven har ansvaret for oppfølging av tilboda i IPT?

- Er det noko formalisert system for rapportering /oppfølging

- Er det noko system for evaluering/opplæring av tilbydar
- Er det system for kvalitetssikring av garden som arena for IPT
- Finst der fora/nettverk der dei ulike interessene kan møtast? Semje /usemje mellom partane på ulike område? Korleis fungerer dialogen?
- Er det dialog mellom kommune og tilsynsmynde når tilbod vert utvikla/ evaluerte Er utvikling av tilboda ei reint fagleg sak, eller er administrasjonen aktiv i denne prosessen
- Er det samarbeid med andre kompetanse/bestillarmiljø om utvikling av tilboda

Framtidig bruk av tilboda

Kva tankar/refleksjonar har de rundt framtidig bruk av ordninga her i kommunen?

- Behov (individbaserte tenester, nye tenesteområde etc.)
- Kvalitet på innhald og arena
- Breidde i "porteføljen" Gjer kommunen noko for å rekruttere IPT-gardbrukarar? Evt kva?
- Kontinuitet på tilbydarsida
- Økonomi
- Organisering (at det eventuelt kan bidra til meir arbeid på tvers)
- Mulegheit til å påverke innhaldet i tilboda
- Bygdeutvikling
- Samfunnsperspektiv

Kva type utfordringar tenkjer de at bruken av IPT har? Korleis har kommunen løyst desse?

Kva er/har vore kritiske faktorar for å integrere IPT i den kommunale tenesteproduksjonen? Korleis har de løyst/kva tankar har de rundt å løyse desse?

Kva tenkjer de er dei viktigaste suksesskriteriane for å lukkast med IPT i din kommune?

Har de tankar/refleksjonar rundt kva som fungerer godt/kva som ev kan gjerast annleis?

